II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2022/439

2021 m. spalio 20 d.

kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais patikslinama vertinimo metodika, kurią turi taikyti kompetentingos institucijos vertindamos, ar kredito įstaigos ir investicinės įmonės laikosi vidaus reitingais pagrįsto metodo taikymo reikalavimų

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ([1]), ypač į jo 144 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, 173 straipsnio 3 dalies trečią pastraipą ir 180 straipsnio 3 dalies trečią pastraipą,

kadangi:

(1) Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytas reikalavimas kompetentingoms institucijoms vertinti, ar įstaiga laikosi reikalavimų, kad galėtų taikyti vidaus reitingais pagrįstą (toliau – IRB) metodą, yra susijęs su visais IRB metodo taikymo reikalavimais, neatsižvelgiant į jų reikšmingumo laipsnį, ir tų reikalavimų laikymusi visą laiką. Todėl tas reikalavimas yra susijęs ne tik su įstaigos pirminio prašymo leisti naudoti reitingų sistemas nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti vertinimu, bet ir su: visų papildomų įstaigos prašymų leisti naudoti reitingų sistemas, taikomas pagal patvirtintą įstaigos planą nuosekliai taikyti IRB metodą, vertinimu; prašymo leisti padaryti reikšmingus vidaus metodų, kuriuos įstaigai leista taikyti pagal to reglamento 143 straipsnio 3 dalį ir Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 529/2014 ([2]), pakeitimus vertinimu; IRB metodo pakeitimais, apie kuriuos reikia pranešti pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 143 straipsnio 4 dalį ir Deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 529/2014; vykdoma IRB metodo, kurį įstaigai leista taikyti pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES ([3]) 101 straipsnio 1 dalį, peržiūra; prašymų leisti grįžti prie paprastesnių metodų naudojimo pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 149 straipsnį vertinimu. Visiems šiems konkretiems IRB metodo taikymo reikalavimų laikymosi

([1]) OL L 176, 2013 6 27, p. 1.

([2]) 2014 m. kovo 12 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 529/2014, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013 nuostatos dėl techninių reguliavimo standartų, susijusių su vidaus reitingais pagrįsto metodo ir pažangiojo vertinimo metodo išplėtimo ir pakeitimų reikšmingumo vertinimu (OL L 148, 2014 5 20, p. 36).

([3]) 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

vertinimo aspektams kompetentingos institucijos turėtų taikyti vienodus kriterijus. Taigi taisyklės, kuriose nustatyta tokia vertinimo metodika, turėtų būti taikomos visais tokiais atvejais, siekiant užtikrinti, kad kompetentingos institucijos suderintų vertinimo metodikas, ir išvengti reglamentavimo arbitražo rizikos;

(2) vertinimo metodiką turėtų sudaryti metodai, kuriuos neprivaloma ar privaloma tvarka turi naudoti kompetentingos institucijos, ir joje turėtų būti nustatyti kriterijai, kuriuos turi tikrinti kompetentingos institucijos;

(3) siekiant užtikrinti nuoseklų reikalavimų, kuriuos reikia įvykdyti, kad būtų leista taikyti IRB metodą, laikymosi vertinimą visoje Sąjungoje, būtina, kad tam vertinimui kompetentingos institucijos taikytų vienodus metodus. Todėl būtina sudaryti visų kompetentingų institucijų taikytinų metodų rinkinį. Tačiau, atsižvelgiant į modelių vertinimo pobūdį ir modelių įvairovę bei ypatumus, kompetentingos institucijos tuos metodus konkretiems nagrinėjamiems modeliams taip pat turėtų taikyti vadovaudamosi savo nuožiūra priežiūros srityje. Šiame reglamente nustatytoje vertinimo metodikoje turėtų būti nustatyti minimalieji kriterijai kompetentingoms institucijoms tikrinti, kaip laikomasi IRB metodo taikymo reikalavimų, ir kompetentingų institucijų įpareigojimas tikrinti visus kitus tuo tikslu būtinus svarbius kriterijus. Be to, tam tikrais atvejais, jeigu kompetentinga institucija neseniai atliko panašius tos pačios klasės pozicijų reitingų sistemų vertinimus, tikslinga leisti naudotis tokių vertinimų rezultatais, kad kompetentinga institucija galėtų nekartoti tokių vertinimų, jeigu veikdama savo nuožiūra ji nusprendžia, jog jie iš esmės nepasikeitė. Taip turėtų pavykti išvengti sudėtingumo, nereikalingos naštos ir darbo dubliavimosi;

(4) jeigu vertinimą, kaip įstaiga laikosi IRB metodo taikymo reikalavimų, kompetentingos institucijos turi atlikti kitais tikslais, nesusijusiais su pirminiu leidimo prašymu, kompetentingos institucijos turėtų taikyti tik tas taisykles, kurios yra svarbios vertinimo tokiais kitais tikslais aprėpčiai, ir kiekvienu atveju kaip atskaitos tašką turėtų naudoti ankstesnių vertinimų išvadas;

(5) jeigu vertinimas susijęs su prašymais suteikti Reglamento (ES) Nr. 575/2013 20 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytus leidimus, taikomi to straipsnio 8 dalyje nurodyti techniniai įgyvendinimo standartai dėl bendro sprendimo priėmimo proceso;

(6) kompetentingos institucijos privalo patikrinti, ar įstaigos laikosi konkrečių reguliavimo reikalavimų, kad galėtų taikyti IRB metodą, taip pat įvertinti bendrą įstaigos įgyvendintų sprendimų, sistemų bei metodų kokybę ir prašyti, kad jie būtų nuolat tobulinami ir pritaikomi atsižvelgiant į kintančias aplinkybes, kad būtų nuolat laikomasi tų reikalavimų. Atlikdamos tokį vertinimą kompetentingos institucijos iš esmės turi veikti savo nuožiūra. Pagal vertinimo metodikos taisykles, viena vertus, kompetentingoms institucijoms turėtų būti leidžiama, be šiame reglamente nurodytų patikrinimų, savo nuožiūra prireikus atlikti papildomus patikrinimus, o, kita vertus, jomis turėtų būti užtikrintas skirtingose jurisdikcijose taikomos priežiūros praktikos derėjimas ir palyginamumas. Dėl tų pačių priežasčių kompetentingos institucijos būtinai turėtų turėti galimybę lanksčiai taikyti tinkamiausią neprivalomą metodą arba bet kokį kitą metodą, kuris yra būtinas konkretiems reikalavimams patikrinti, be kita ko, atsižvelgdamos į kiekvienos reitingų sistemos aprėpiamų pozicijų rūšių reikšmingumą, modelių sudėtingumą, situacijos ypatumus, įstaigos įgyvendintą konkretų sprendimą, įstaigos pateiktų įrodymų kokybę ir pačių kompetentingų institucijų turimus išteklius. Be to, dėl tų pačių priežasčių kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę atlikti papildomus testus ir patikrinimus, kurių reikia, kai kyla abejonių dėl IRB metodo reikalavimų įvykdymo, laikydamosi proporcingumo principo ir atsižvelgdamos į įstaigos veiklos ir struktūros pobūdį, dydį ir sudėtingumą;

(7) siekdamos užtikrinti bendro IRB metodo vertinimo nuoseklumą ir išsamumą tuo atveju, jeigu vėliau bus pateikti prašymai suteikti leidimą pagal patvirtintą įstaigos nuoseklaus taikymo planą, kompetentingos institucijos turėtų atlikti vertinimą remdamosi bent taisyklėmis dėl naudojimo ir patirties patikrinimo, priskyrimo rangams ar grupėms, reitingų sistemų ir kiekybinio rizikos vertinimo, nes šie vertinimo aspektai susiję su kiekviena atskira IRB metodo reitingų sistema;

(8) siekiant įvertinti IRB metodo taikymo tinkamumą, reikėtų patikrinti visas reitingų sistemas ir susijusius procesus, jeigu įstaiga trečiajai šaliai perdavė su reitingų sistemų kūrimu, įgyvendinimu ir patikimumo vertinimu susijusias užduotis, veiklą ar funkcijas arba įsigijo reitingų sistemą ar bendrus duomenis iš trečiosios šalies pardavėjo. Visų pirma reikėtų patikrinti, ar įstaigoje įgyvendintos tinkamos kontrolės priemonės ir ar yra visi dokumentai. Be to, kadangi už perduotus procesus ir iš trečiosios šalies pardavėjo įsigytų reitingų sistemų veikimą galiausiai atsako įstaigos valdymo organas, reikėtų patikrinti, ar perduoti procesai ir įsigytos reitingų sistemos tinkamai suvokiami įstaigos viduje. Todėl kompetentingos institucijos turėtų vertinti visas perduotas užduotis, veiklą bei funkcijas ir iš trečiųjų šalių pardavėjų įsigytas reitingų sistemas panašiai, kaip tais atvejais, kai IRB metodas sukuriamas taikant tik įstaigos vidaus procesus;

(9) siekdamos neleisti įstaigoms ilgą laiką tik iš dalies nuosekliai taikyti IRB metodą, kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar vadinamojo įgyvendinimo plano įvykdymo terminas yra tinkamas, ar šio termino laikomasi ir ar įgyvendinimo planą reikia keisti. Reikėtų patikrinti, ar visoms į įgyvendinimo planą įtrauktoms pozicijoms yra nustatytas aiškus ir pagrįstas didžiausias galutinis IRB metodo įgyvendinimo terminas;

(10) svarbu įvertinti patikimumo vertinimo funkcijos tvirtumą, taigi ir nepriklausomumą nuo kredito rizikos kontrolės skyriaus, metodų ir procedūrų išsamumą, dažnumą bei tinkamumą ir ataskaitų teikimo proceso pagrįstumą siekiant patikrinti, ar reitingų sistemos vertinamos objektyviai ir ar nėra daug paskatų nuslėpti modelio trūkumus ir silpnuosius aspektus. Tikrindamos, ar užtikrintas pakankamas patikimumo vertinimo funkcijos nepriklausomumo lygis, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į įstaigos dydį ir sudėtingumą;

(11) kadangi reitingų sistemos yra IRB metodo pagrindas ir jų kokybė gali padaryti reikšmingą poveikį nuosavų lėšų reikalavimų lygiui, reitingų sistemų veikimą reikėtų reguliariai peržiūrėti. Atsižvelgiant į tai, kad rizikos parametrų įverčiai turi būti peržiūrimi bent kartą per metus ir reitingų sistemas turėtų reguliariai vertinti kompetentingos institucijos ir vidaus auditoriai, taip pat atsižvelgiant į tai, kad šiai užduočiai atlikti reikalinga patikimumo vertinimo funkcijos teikiama informacija, tikslinga patikrinti, ar reitingų sistemų veikimo patikimumo vertinimas, apimantis reikšmingus portfelius ir visų kitų reitingų sistemų grįžtamąjį patikrinimą, atliekamas bent kartą per metus;

(12) visos IRB metodo sritys turi būti faktiškai įtrauktos į vidaus auditą. Vis dėlto reikėtų patikrinti, ar vidaus audito ištekliai naudojami veiksmingai, daugiausia dėmesio skiriant didžiausios rizikos sritims. Svarbu užtikrinti tam tikrą lankstumą, visų pirma, kai įstaigose naudojama daug reitingų sistemų. Todėl kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar atliekama metinė peržiūra, siekiant nustatyti sritis, kuriose per metus reikia atlikti išsamesnes peržiūras;

(13) siekdamos užtikrinti minimalųjį suderinimo lygį, susijusį su reitingų sistemų naudojimo aprėptimi (t. y. atlikti vadinamąjį naudojimo patikrinimą), kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar reitingų sistemos yra įtrauktos į atitinkamus įstaigos procesus, sudarančius bendresnių rizikos valdymo, kredito suteikimo ir sprendimų priėmimo procesų dalį, vidaus kapitalo paskirstymą ir įmonių valdymo funkcijas. Tai pagrindinės sritys, kuriose vidaus procesuose reikia naudoti rizikos parametrus, todėl jeigu tarp rizikos parametrų, naudojamų tose srityse, ir rizikos parametrų, naudojamų apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus, yra skirtumų, reikėtų patikrinti, ar jie yra pagrįsti;

(14) kalbant apie patirties patikrinimo reikalavimus, vertindamos, ar reitingų sistemos, kurias įstaiga naudojo prieš pradėdama taikyti IRB metodą, iš esmės atitiko IRB reikalavimus, kompetentingos institucijos turėtų visų pirma patikrinti, ar įstaigos vidaus rizikos nustatymo ir valdymo procesuose reitingų sistema buvo naudojama bent trejus metus prieš IRB metodo taikymo pradžią ir ar jos atžvilgiu buvo vykdoma stebėsena, vidaus patikimumo vertinimas ir vidaus auditas. Toks vertinimo metodikos patikslinimas yra būtinas norint užtikrinti minimalųjį suderinimo lygį. Kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar reitingų sistemos yra taikomos bent pagrindinėse naudojimo srityse, siekiant užtikrinti, kad reitingų sistemos įstaigoje būtų naudojamos veiksmingai ir kad darbuotojai ir vadovybė būtų pripratę prie tų parametrų ir gerai suprastų jų reikšmę ir trūkumus. Galiausiai stebėsena, patikimumo vertinimas ir vidaus auditas per patirties įgijimo laikotarpį turėtų rodyti, kad reitingų sistemos atitiko pagrindinius IRB metodo reikalavimus ir kad per tą laiką jos buvo laipsniškai tobulinamos;

(15) pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms proceso nepriklausomumas yra būtinas nemažmeninėms pozicijoms, nes sprendimą šiame procese paprastai turi priimti žmogus. Mažmeninių pozicijų atveju priskyrimo procesas paprastai yra visiškai automatinis, pagrįstas objektyvia informacija apie įsipareigojantįjį asmenį ir jo sandorius. Priskyrimo proceso teisingumas užtikrinamas tinkamai įdiegiant reitingų sistemą įstaigos IT sistemose ir procedūrose. Vis dėlto, jei proceso peržiūros yra leidžiamos, reitingų suteikimo procese turi būti taikomas žmogaus sprendimas. Dėl to ir atsižvelgiant į tai, kad asmenys, atsakingi už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą, paprastai linkę priskirti geresnius reitingus, kad padidintų pardavimo ir kreditų apimtį, kai naudojama peržiūros galimybė, taip pat mažmeninių pozicijų atveju, reikėtų patikrinti, ar priskyrimą patvirtino asmuo arba komitetas, nepriklausomas nuo asmenų, atsakingų už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą;

(16) kai reitingai yra senesni nei 12 mėnesių arba kai priskyrimo peržiūra nebuvo atlikta laiku pagal įstaigos politiką, kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar apskaičiuojant pagal riziką įvertintą turtą buvo atliktas konservatyvus koregavimas. Priežasčių yra daug. Jeigu reitingas yra pasenęs arba pagrįstas pasenusia informacija, rizikos vertinimas gali būti netikslus. Visų pirma, jeigu per pastaruosius 12 mėnesių įsipareigojančiojo asmens padėtis pablogėjo, reitinge tai neatsispindi ir rizika įvertinama nepakankamai. Be to, pagal bendrąją taisyklę, susijusią su rizikos parametrų vertinimu, jeigu rizikos parametrų vertinimas pagrįstas nepakankamais duomenimis ar prielaidomis, reikėtų taikyti platesnę konservatyvumo atsargą. Ta pati taisyklė turėtų būti taikoma pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms procesui, t. y. kai priskyrimo procese atsižvelgiama į nepakankamą informaciją, apskaičiuojant rizikos koeficientus reikėtų taikyti papildomą konservatyvumo atsargą. Papildomo konservatyvumo taikymo metodas apskaičiuojant rizikos koeficientus neturėtų būti nurodomas, nes įstaiga gali koreguoti reitingą, rizikos parametrų apskaičiavimą arba tiesiogiai rizikos koeficientą. Koregavimas turėtų būti proporcingas laikotarpio, kurį reitingas arba informacija, kuria reitingas yra grindžiamas, yra pasenę, trukmei;

(17) įstaigos privalo parengti konkrečias vidaus lygmeniu naudojamas įsipareigojimų neįvykdymo ir nuostolių apibrėžtis ir užtikrinti jų suderinamumą su Reglamente (ES) Nr. 575/2013 nustatytomis apibrėžtimis. Vertindamos tokį suderinamumą, kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar įstaigos turi aiškią politiką, kurioje nustatyta, kada laikoma, kad įsipareigojantysis asmuo nevykdo įsipareigojimų ar įsipareigojimai neįvykdomi priemonės atžvilgiu. Ši politika turi derėti su bendraisiais įsipareigojimų neįvykdymo atvejų nustatymo principais. EBI priėmė Gaires dėl kreditinių įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžties pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnį taikymo. Ši politika taip pat turėtų būti įtraukta į įstaigų rizikos valdymo procesus ir sistemas, nes pagal Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 visų pirma reikalaujama, kad vidaus reitingai, t. y. įskaitant priskyrimą prie numatytojo reitingo rango, atliktų esminį vaidmenį įstaigoje valdant riziką ir vykdant kitus vidaus procesus, ir tai taip pat turėtų būti tikrinama kompetentingų institucijų;

(18) informacija apie įsipareigojančiojo asmens veiklos rezultatus bei pozicijas esant įsipareigojimų neįvykdymui ir pozicijas nesant įsipareigojimų neįvykdymo grindžiami įstaigos vidaus procesai, rizikos parametrų kiekybinis įvertinimas ir nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimas. Taigi patikimas ir veiksmingas turi būti ne tik įsipareigojimų nevykdančių įsipareigojančiųjų asmenų nustatymas, bet ir įsipareigojimų nevykdančių įsipareigojančiųjų asmenų perklasifikavimo jiems grąžinant įsipareigojimų įvykdymo statusą procesas. Kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar taikant riziką ribojantį statuso perklasifikavimo procesą užtikrinama, kad įsipareigojančiųjų asmenų statusas nebūtų pakeistas į įsipareigojimų įvykdymą, jei įstaiga numato, kad įsipareigojimai dėl pozicijos netrukus gali vėl būti neįvykdyti;

(19) siekiant užtikrinti, kad kompetentingos institucijos susidarytų nuoseklų ir tikslų vaizdą apie įstaigos naudojamas reitingų sistemas ir reitingų sistemų tobulinimą laikui bėgant, kompetentingoms institucijoms būtina įvertinti įstaigos naudojamų reitingų sistemų esamų ir ankstesnių versijų registro (toliau – reitingų sistemų registras) išsamumą. Atsižvelgiant į tai, kad patirties patikrinimo reikalavimai yra susiję su ankstesniais trejais metais nuo vidaus modelio patvirtinimo prašymo svarstymo momento ir kad kompetentingos institucijos turi reguliariai, bent kas trejus metus, atlikti bendrą vidaus modelio peržiūrą, kompetentingoms institucijoms tikslinga patikrinti, ar į tokį reitingų sistemų registrą įtraukiamos bent vidaus modelių, kuriuos įstaiga naudojo per ankstesnius trejus metus, versijos;

(20) žmogaus sprendimai taikomi įvairiuose reitingų sistemų kūrimo ir naudojimo etapuose. Pagrįstai taikant žmogaus sprendimą galima pagerinti modelio kokybę ir jo prognozių tikslumą. Vis dėlto, kadangi žmogui priimant sprendimą įverčiai pakeičiami subjektyviai remiantis ankstesne patirtimi, žmogaus sprendimo taikymą reikėtų kontroliuoti. Todėl kompetentingos institucijos turėtų tikrinti, ar žmogaus sprendimo taikymas yra pagrįstas jo teigiamu indėliu į prognozių tikslumą. Taigi tai, kad atliekama daug modelio rezultatų peržiūrų, galėtų rodyti, kad į reitingų sistemą nėra įtraukta tam tikra svarbi informacija. Todėl kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar įstaigos reguliariai analizuoja peržiūrų skaičių ir jų pagrindimą ir ar peržiūrint modelį tinkamai pašalinami visi nustatyti modelio trūkumai;

(21) visais atvejais kompetentingos institucijos turėtų vertinti, ar vertindama rizikos parametrus įstaiga taikė pakankamą konservatyvumo atsargą. Taikant šią konservatyvumo atsargą reikėtų atsižvelgti į visus nustatytus naudojamų kiekybinio rizikos įvertinimo duomenų ar metodų trūkumus ir didesnį neapibrėžtumą, kurį gali nulemti, pavyzdžiui, skolinimo ar susigrąžinimo politikos pokyčiai. Jeigu įstaiga nebeatitinka IRB metodo reikalavimų, kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar ji atitinka reikalavimą, kad reitingų sistemos būtų laiku koreguojamos. Konservatyvumo atsargos taikymas neturėtų būti alternatyva modelių koregavimui ir užtikrinimui, kad jie visiškai atitiktų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 reikalavimus;

(22) kalbant apie kiekybinį rizikos įvertinimą, pageidautina, kad PD įverčiai ilgainiui būtų palyginti stabilūs, siekiant išvengti pernelyg didelio nuosavų lėšų reikalavimų ciklišKumo. Kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar PD įverčiai yra pagrįsti ilgalaikiu metinių įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių vidurkiu. Be to, kadangi nuosavos lėšos turėtų padėti įstaigoms išgyventi nepalankiausiomis sąlygomis, apskaičiuojant rizikos įverčius reikėtų atsižvelgti į galimą ekonominių sąlygų pablogėjimą, net klestėjimo laikotarpiais. Galiausiai, kai dėl nepakankamų duomenų padidėja neapibrėžtumas, kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar taikyta papildoma konservatyvumo atsarga. Jeigu turimų laiko eilučių trukmė neapima tikėtino įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių kintamumo, reikėtų priimti tinkamus metodus, kad būtų atsižvelgta į trūkstamus duomenis;

(23) LGD įvertinimas grindžiamas patirtų LGD vidurkiu, įvertintu pagal įsipareigojimų neįvykdymo atvejų skaičių. Jeigu pozicijos vertė yra svarbus rizikos veiksnys, LGD atskyrimo ar rizikos diferencijavimo tikslais į ją reikėtų atsižvelgti kartu su kitais galimais rizikos veiksniais, siekiant užtikrinti, kad parametras būtų apskaičiuojamas homogeniškoms grupėms ar priemonių rangams. Kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar šis metodas taikomas tinkamai, nes juo užtikrinamas suderinamumas su PD parametro apskaičiavimu ir prasmingas rizikos koeficiento formulės taikymas. Reglamente (ES) Nr. 575/2013 išskiriamas pavienių pozicijų LGD įvertinimo metodas siekiant pagal portfelio lygmeniu apskaičiuotą LGD įverčių vidurkį nustatyti pagal riziką įvertintų pozicijų sumą. Skirtingai nei pavienių LGD apskaičiavimo atveju, nekilnojamuoju turtu užtikrintų mažmeninių pozicijų LGD žemiausia riba, taikoma portfelio lygmeniu, apibrėžiama kaip pozicijos svertinis LGD vidurkis. Siekdamos užtikrinti tinkamus nekilnojamuoju turtu užtikrintų pozicijų rizikos parametrų lygius, kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar LGD žemiausios ribos taikomos teisingai;

(24) pozicijos esant įsipareigojimų neįvykdymui, kurios po to, kai jų statusas buvo pakeistas į įsipareigojimų įvykdymą, per trumpą laiką vėl pripažįstamos pozicijomis esant įsipareigojimų neįvykdymui, turėtų būti laikomos pozicijomis esant įsipareigojimų neįvykdymui nuo pirmojo momento, kai nustatomas įsipareigojimų neįvykdymo atvejis, nes laikinas įsipareigojimų įvykdymo statuso grąžinimas veikiausiai grindžiamas neišsamia informacija apie tikrąją įsipareigojančiojo asmens padėtį. Todėl daugkartinius įsipareigojimų neįvykdymo atvejus vertinant kaip vieną

įsipareigojimų neįvykdymo atvejį tikroji įsipareigojimų neįvykdymo patirtis perteikiama tiksliau. Taigi kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar vertinant rizikos parametrus daugkartiniai to paties įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo per trumpą laiką atvejai vertinami kaip vienas įsipareigojimų neįvykdymo atvejis. Be to, daugkartinius to paties įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo atvejus vertinant kaip atskirus įsipareigojimų neįvykdymo atvejus galėtų atsirasti reikšmingų klaidų rizikos parametrų įverčiuose, nes didesni įsipareigojimų neįvykdymo rodikliai lemtų didesnius PD įverčius. Kita vertus, LGD būtų įvertinami nepakankamai, nes pirmieji įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo atvejai būtų laikomi atvejais, kai nuostolių nepatirta, nors įstaiga nuostolių patyrė. Be to, dėl PD ir LGD įverčių ryšio ir siekiant užtikrinti realistišką tikėtinų nuostolių įvertinimą, daugkartinių įsipareigojimų neįvykdymo atvejų traktavimas vertinant PD ir LGD turėtų būti nuoseklus;

(25) įstaigos turimos informacijos apie pozicijas esant įsipareigojimų neįvykdymui aprėptis gerokai skiriasi nuo informacijos apie veiksnias pozicijas aprėpties. Visų pirma, pozicijų esant įsipareigojimų neįvykdymui atveju yra du papildomi rizikos veiksniai, t. y. įsipareigojimų nevykdymo trukmė ir susigrąžintos sumos. Taigi prieš įsipareigojimų neįvykdymo atvejį apskaičiuotų LGD įverčių nepakanka, nes vertinant riziką reikėtų atsižvelgti į visus reikšmingus rizikos veiksnius. Be to, pozicijų esant įsipareigojimų neįvykdymui atveju jau žinoma, kokios buvo ekonominės sąlygos įsipareigojimų neįvykdymo momentu. Todėl pozicijų esant įsipareigojimų neįvykdymui LGD turėtų atspindėti dabartinėmis ekonominėmis aplinkybėmis tikėtinų nuostolių sumą ir galimus nenumatytus nuostolius, kurių gali atsirasti per susigrąžinimo laikotarpį. Taigi kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar pozicijų esant įsipareigojimų neįvykdymui LGD (toliau – LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui) vertinamas tiesiogiai arba kaip tiksliausio tikėtino nuostolio įverčio suma (toliau – EL_{BE}) ir priedas, kuriuo aprėpiami nenumatyti nuostoliai, kurių gali atsirasti per susigrąžinimo laikotarpį. Nepriklausomai nuo taikomo metodo, vertinant LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui reikėtų atsižvelgti į informaciją apie įsipareigojimų nevykdymo trukmę ir iki vertinimo momento susigrąžintas sumas ir į galimą neigimą ekonominių sąlygų pokytį per tikėtiną susigrąžinimo proceso trukmę;

(26) jeigu įstaigos naudoja savus LGD įverčius, vidaus reikalavimai dėl užtikrinimo priemonių valdymo paprastai turėtų derėti su Reglamento (ES) Nr. 575/2013 Trečios dalies II antraštinės dalies 4 skyriaus 3 skirsnyje nustatytais reikalavimais. Kompetentingos institucijos turėtų sutelkti dėmesį į užtikrinimo priemonių vertinimo reikalavimus ir teisinį tikrumą, nes svarbu užtikrinti reguliarų ir patikimą užtikrinimo priemonės vertinimą ir kad vertinimas atspindėtų tikrąją rinkos vertę esamomis rinkos sąlygomis. Pakartotinio vertinimo dažnį ir pobūdį reikėtų pritaikyti prie užtikrinimo priemonės rūšies, nes dėl pasenusio ar netikslaus vertinimo su kredito pozicijomis susijusi rizika gali būti įvertinta nepakankamai. Taip pat itin svarbu užtikrinti, kad užtikrinimo priemonė būtų teisiškai veiksminga ir vykdytina visose atitinkamose jurisdikcijose. Priešingu atveju poziciją reikėtų laikyti neužtikrinta; jeigu tokia užtikrinimo priemonė pripažįstama kiekybiškai vertinant riziką, rizika gali būti įvertinta nepakankamai;

(27) kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar taikant pažangųjį IRB metodą, t. y. naudojant savus LGD įverčius, garantai laikomi atitinkančiais reikalavimus, jeigu jų reitingas nustatomas naudojant pagal IRB metodą patvirtintą reitingų sistemą; kiti garantai taip pat gali atitikti reikalavimus, jeigu jie laikomi įstaiga, centrine valdžios institucija ar centriniu banku arba įmone, turinčia ECAI kredito vertinimą, o garantija atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 Trečios dalies II antraštinės dalies 4 skyriaus 3 skirsnyje nustatytus reikalavimus, kurie taip pat taikomi standartizuotam metodui;

(28) vertinant pozicijų priskyrimo pozicijų klasėms procesą turėtų būti nustatyti konkretūs reikalavimai, pagal kuriuos kompetentingos institucijos tikrintų pozicijų priskyrimą mažmeninėms pozicijoms dėl joms taikomo lengvatinio vertinimo apskaičiuojant pagal riziką įvertintų pozicijų sumą. Kai kurių klasių pozicijos apibrėžiamos pagal sandorio savybes, kitos – pagal įsipareigojančiojo asmens rūšį; todėl gali būti pozicijų, atitinkančių daugiau nei vienos pozicijų klasės kriterijus. Todėl kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar įstaiga taiko teisingą klasifikavimo seką, kad būtų užtikrintas nuoseklus ir nedviprasmiškas pozicijų priskyrimas pozicijų klasėms;

(29) kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar rizikos ir kapitalo valdymo procesuose atsižvelgiama į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus, nes testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus įtraukiant į sprendimų priėmimo procesus užtikrinama, kad scenarijai ir jų poveikis nuosavų lėšų reikalavimams būtų rengiami ir įgyvendinami prasmingai ir kad valdant įstaigą būtų atsižvelgiama į perspektyvius nuosavų lėšų reikalavimų aspektus;

(30) siekdamos apskaičiuoti nuosavų lėšų reikalavimus, įstaigos, naudojančios savų LGD ir savų perskaičiavimo koeficientų įverčius, turėtų apskaičiuoti efektyvųjį pozicijų terminą pagal IRB metodą. Atnaujinamųjų pozicijų atveju įstaigai kyla rizika ilgesnį laikotarpį nei esamos panaudotos sumos grąžinimo data, jeigu skolininkas gali naudoti ir papildomas sumas. Taigi kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar atnaujinamųjų pozicijų efektyvusis terminas apskaičiuojamas remiantis priemonės galiojimo pabaigos data;

(31) tikėtinų nuostolių sumos ir kredito rizikos koregavimo, papildomo vertės koregavimo ir kito nuosavų lėšų sumažinimo sumos skirtumas (toliau – IRB trūkumas) turėtų būti apskaičiuojamas agreguotu lygiu atskirai dėl pozicijų esant įsipareigojimų neįvykdymui portfelio ir pozicijų nesant įsipareigojimų neįvykdymo portfelio. Pozicijas esant įsipareigojimų neįvykdymui ir pozicijas nesant įsipareigojimų neįvykdymo reikia atskirti siekiant užtikrinti, kad neigiamos sumos, gaunamos atliekant skaičiavimus dėl pozicijų esant įsipareigojimų neįvykdymui portfelio, nebūtų naudojamos teigiamoms sumoms, gaunamoms atliekant skaičiavimus dėl pozicijų nesant įsipareigojimų neįvykdymo portfelio, padengti. Be to, bendras skaičiavimas atitinka bendrąją nuosavų lėšų koncepciją, pagal kurią nuosavos lėšos turėtų būti visiškai prieinamos nenumatytiems nuostoliams įstaigos nemokumo atveju padengti. Kadangi kredito rizikos koregavimo, papildomo vertės koregavimo ir kito nuosavų lėšų sumažinimo sumos, įtrauktos į IRB trūkumo apskaičiavimą, jau atimtos iš nuosavų lėšų tikėtiniems nuostoliams (toliau – EL) padengti, visą jų perteklinę dalį, viršijančią visą EL sumą, galima naudoti nuostoliams, nustatytiems dėl visų pozicijų esant įsipareigojimų neįvykdymui, padengti. Taigi kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar nuosavų lėšų koregavimas, pagrįstas IRB trūkumu, apskaičiuojamas ir taikomas teisingai;

(32) naudojant nepatikimus, netikslius, neišsamius ar pasenusius duomenis gali atsirasti rizikos vertinimo ir nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo klaidų. Be to, tokius duomenis naudojant įstaigos rizikos valdymo procesuose, taip pat gali būti priimami prasti kredito ir valdymo sprendimai. Siekiant užtikrinti duomenų patikimumą ir kokybę, su duomenų rinkimu ir saugojimu susijusią infrastruktūrą ir procedūras reikėtų kruopščiai dokumentuoti pateikiant išsamų duomenų charakteristikų ir šaltinių aprašymą, siekiant užtikrinti jų tinkamą naudojimą vidaus procesuose ir nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo procesuose. Taigi kompetentingos institucijos turėtų patikrinti duomenų, naudojamų rizikos parametrų vertinimo procese, priskiriant pozicijas rangams ar grupėms ir apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus, kokybę ir dokumentavimą;

(33) duomenų kokybė, rizikos vertinimo tikslumas ir nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo teisingumas labai priklauso nuo IT sistemų, naudojamų taikant IRB metodą, patikimumo. Be to, rizikos valdymo procesų tęstinumą bei nuoseklumą ir nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimą galima užtikrinti, tik jeigu tiems tikslams naudojamos IT sistemos yra saugios, apsaugotos ir patikimos, o IT infrastruktūra yra pakankamai tvirta. Todėl būtina, kad kompetentingos institucijos taip pat patikrintų įstaigos IT sistemų patikimumą ir IT infrastruktūros tvirtumą;

(34) kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar, kuriant nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taikomus vidaus modelius ir vertinant jų patikimumą, kuo labiau naudojamasi nesutampančiais nuosavybės vertybinių popierių pozicijų grąžos stebėjimo duomenimis. Nesutampančiais stebėjimo duomenimis užtikrinama geresnė prognozių kokybė, jeigu visiems stebėjimo duomenims suteikiamas vienodas svoris ir stebėjimo duomenys vieni su kitais nėra glaudžiai susiję;

(35) kad būtų galima taikyti IRB metodą, reikia gauti kompetentingų institucijų patvirtinimą, patvirtinami turi būti ir visi svarbūs metodo pakeitimai. Todėl kompetentingos institucijos turėtų patikrinti, ar valdymo ir visų pirma tokių pakeitimų patvirtinimo vidaus procesais užtikrinama, kad būtų įgyvendinami tik pakeitimai, kurie atitinka Reglamentą (ES) Nr. 575/2013 ir Deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 529/2014, ir kad tokiomis aplinkybėmis pakeitimų klasifikavimas būtų nuoseklus, kad būtų išvengta bet kokio reglamentavimo arbitražo;

(36) šio reglamento nuostatos yra glaudžiai susijusios, nes jos visos skirtos vertinimo metodikos, kurią kompetentingos institucijos turi taikyti vertindamos, kaip įstaiga laikosi IRB metodo, aspektams. Siekiant užtikrinti tų nuostatų, kurios turėtų įsigalioti vienu metu, tarpusavio nuoseklumą ir palengvinti sąlygas visapusiškai jas apžvelgti ir su jomis susipažinti vienoje vietoje asmenims, kuriems taikomos tos prievolės, pageidautina visus techninius reguliavimo standartus, susijusius su IRB metodo vertinimo metodika, kurių reikalaujama Reglamentu (ES) Nr. 575/2013, pateikti viename reglamente;

(37) šis reglamentas grindžiamas Europos bankininkystės institucijos Komisijai pateiktais techninių reguliavimo standartų projektais;

(38) Europos bankininkystės institucija dėl techninių reguliavimo standartų projektų, kuriais pagrįstas šis reglamentas, surengė atviras viešas konsultacijas, išnagrinėjo galimas susijusias sąnaudas ir naudą ir paprašė Bankininkystės suinteresuotųjų subjektų grupės, įsteigtos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010 ([4]) 37 straipsnį, pateikti savo nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 SKYRIUS

BENDROSIOS VERTINIMO METODIKOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Vidaus reitingais pagrįsto metodo taikymo reikalavimų laikymosi vertinimas

1. Kompetentingos institucijos taiko šį reglamentą vertindamos, kaip įstaiga laikosi vidaus reitingais pagrįsto metodo (toliau – IRB metodas) taikymo reikalavimų, kaip aprašyta toliau:

a) vertindamos pirminius prašymus leisti taikyti IRB metodą, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnyje, kompetentingos institucijos taiko visas šio reglamento nuostatas;

b) vertindamos prašymus leisti išplėsti IRB metodą pagal patvirtintą nuoseklaus taikymo planą, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 148 straipsnyje, kompetentingos institucijos taiko šio reglamento 4, 5, 7 ir 8 skyrius ir bet kokią kitą tam prašymui svarbią šio reglamento dalį;

c) vertindamos prašymus dėl išankstinio leidimo atlikti pakeitimus pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 143 straipsnio 3 dalį, kompetentingos institucijos taiko visas tiems pakeitimams svarbias šio reglamento dalis;

d) vertindamos reitingų sistemų ir nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taikomų vidaus modelių metodų pakeitimus, apie kuriuos pranešta pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 143 straipsnio 4 dalį, kompetentingos institucijos taiko visas tiems pakeitimams svarbias šio reglamento dalis;

e) atlikdamos IRB metodo taikymo peržiūras pagal Direktyvos 2013/36/ES 101 straipsnį, kompetentingos institucijos taiko visas toms peržiūroms svarbias šio reglamento dalis;

f) vertindamos prašymus leisti grįžti prie paprastesnių metodų naudojimo, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 149 straipsnyje, kompetentingos institucijos taiko šio reglamento 6–8 straipsnius.

([4]) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

2. Be kriterijų, nustatytų 1 dalyje nurodytose šio reglamento nuostatose, kompetentingos institucijos patikrina visus kitus svarbius kriterijus, būtinus siekiant įvertinti IRB metodo taikymo reikalavimų laikymąsi.

2 straipsnis

Kompetentingų institucijų taikytini metodai

1. Vertindamos pirminius prašymus leisti taikyti IRB metodą, kompetentingos institucijos taiko visus šiame reglamente nustatytus privalomus metodus. Jos taip pat gali taikyti kitus šiame reglamente nustatytus metodus pagal 7 dalį ir bet kokius kitus metodus pagal 8 dalį.

2. Vertindamos prašymus leisti išplėsti IRB metodo taikymą pagal nuoseklaus taikymo planą, kompetentingos institucijos taiko visus 4, 5, 7 ir 8 skyriuose nustatytus privalomus metodus. Jos taip pat gali taikyti kitus šiame reglamente nustatytus metodus pagal 7 dalį ir bet kokius kitus metodus pagal 8 dalį.

3. Vertindamos išankstinio leidimo padaryti IRB metodo pakeitimus prašymus, kompetentingos institucijos tikrina įstaigų pateiktus reikiamus dokumentus dėl pakeitimo pagal Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 529/2014 8 straipsnį. Jos taip pat gali taikyti bet kokius šiame reglamente nustatytus metodus pagal 7 dalį ir bet kokius kitus metodus pagal 8 dalį.

4. Vertindamos reitingų sistemų ir nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taikomų vidaus modelių metodų pakeitimus, apie kuriuos pranešta, kompetentingos institucijos tikrina įstaigų pateiktus reikiamus dokumentus dėl pakeitimo pagal Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 529/2014 8 straipsnį ir gali taikyti bet kokius šiame reglamente nustatytus metodus pagal 7 dalį ir bet kokius kitus metodus pagal 8 dalį.

5. Atlikdamos IRB metodo taikymo peržiūrą, kompetentingos institucijos gali taikyti bet kokius šiame reglamente nustatytus metodus pagal 7 dalį ir bet kokius kitus metodus pagal 8 dalį.

6. Vertindamos prašymus leisti grįžti prie paprastesnių metodų naudojimo, kompetentingos institucijos gali taikyti bet kurį iš šio reglamento 2 skyriuje nustatytų metodų pagal 7 dalį ir bet kokius kitus metodus pagal 8 dalį.

7. Kai šiame reglamente numatomas neprivalomas metodų taikymas, kompetentingos institucijos gali taikyti bet kurį iš tų metodų, kuris yra tinkamas ir atitinka įstaigos veiklos ir organizacinės struktūros pobūdį, dydį ir sudėtingumo laipsnį, atsižvelgdamos į:

a) pozicijų, įtrauktų į reitingų sistemas, rūšių reikšmingumą;

b) reitingų modelių bei rizikos parametrų ir jų įgyvendinimo sudėtingumą.

8. Be šiame reglamente nustatytų metodų, kompetentingos institucijos gali taikyti kitus metodus, kurie yra tinkami ir atitinka įstaigos veiklos ir organizacinės struktūros pobūdį, dydį ir sudėtingumo laipsnį, kai tai būtina siekiant įvertinti IRB metodo taikymo reikalavimų laikymąsi.

9. Taikydamos šiame reglamente nustatytus metodus, kompetentingos institucijos gali atsižvelgti į jų pačių ar kitų kompetentingų institucijų neseniai atliktų vertinimų rezultatus, jeigu tokie vertinimai atitinka abi šias sąlygas:

a) visas vertinimas ar jo dalis pagrįsti privalomais metodais;

b) vertinimo dalykas buvo ta pati ar panaši tos pačios klasės pozicijų reitingų sistema.

3 straipsnis

Dokumentų kokybė

1. Siekdamos patikrinti, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies e punkte nustatyto patvirtinimo dokumentais reikalavimo, kompetentingos institucijos patikrina, ar reitingų sistemų, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 142 straipsnio 1 dalies 1 punkte (toliau – reitingų sistemos):

a) dokumentai yra pakankamai išsamūs ir tikslūs, kad juos būtų galima veiksmingai naudoti;

b) dokumentai yra patvirtinti tinkamu įstaigos vadovybės lygmeniu;

c) kiekviename dokumente nurodyta bent dokumento rūšis, autorius, peržiūrą atlikęs asmuo, įgaliojantysis pareigūnas, savininkas, rengimo ir patvirtinimo datos, versijos numeris ir dokumento pakeitimų sąrašas;

d) dokumentais trečiosioms šalims leidžiama įvertinti ir patvirtinti reitingų sistemų veikimą ir, visų pirma, įvertinti ir patvirtinti, kad:

   i) reitingų sistemos sandaros dokumentai yra pakankamai išsamūs, kad trečiosios šalys galėtų suprasti visų reitingų sistemos aspektų pagrindimą, įskaitant prielaidas, matematines formules ir, kai sprendimus priima žmogus, sprendimus, taip pat reitingų sistemos kūrimo procedūras;

   ii) reitingų sistemos dokumentai yra pakankamai išsamūs, kad trečiosios šalys galėtų suprasti kiekvieno reitingų modelio ir kiekvieno rizikos parametro veikimą, apribojimus ir pagrindines prielaidas ir atkartoti modelio kūrimą;

   iii) reitingavimo proceso dokumentai yra pakankamai išsamūs, kad trečiosios šalys galėtų suprasti pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms būdą bei jų faktinį priskyrimą rangams ar grupėms ir atkartoti priskyrimą.

2. Taikydama 1 dalį kompetentinga institucija patikrina, ar įstaigoje įdiegta politika, kurioje yra nustatyti konkretūs dokumentų standartai, užtikrinantys, kad:

a) vidaus dokumentai būtų pakankamai išsamūs ir tikslūs;

b) konkretiems asmenims ar skyriams būtų pavesta užtikrinti, kad dokumentai būtų išsamūs, nuoseklūs, tikslūs, atnaujinti ir patvirtinti kaip tinkami ir saugūs;

c) įstaiga tinkamai dokumentuotų savo politiką, procedūras ir metodikas, susijusias su IRB metodo taikymu.

4 straipsnis

Trečiųjų šalių dalyvavimas

1. Siekdama įvertinti, kaip laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalyje nustatyto reikalavimo dėl reitingų sistemų patikimumo ir sąžiningo įgyvendinimo, kai įstaiga perdavė su jos reitingų sistemų kūrimu, taikymu ir patikimumo vertinimu susijusias užduotis, veiklą ar funkcijas trečiajai šaliai arba įsigijo reitingų sistemą ar bendrus duomenis iš trečiosios šalies, kompetentinga institucija patikrina, ar toks perdavimas ar įsigijimas nekliudo taikyti šį reglamentą, ir patikrina, ar:

a) įstaigos vyresnioji vadovybė, kaip apibrėžta Direktyvos 2013/36/ES 3 straipsnio 1 dalies 9 punkte (vyresnioji vadovybė), ir įstaigos valdymo organas arba to valdymo organo paskirtas komitetas aktyviai dalyvauja vykdant priežiūrą ir priimant sprendimus dėl trečiajai šaliai perduotų užduočių, veiklos ar funkcijų arba dėl iš trečiųjų šalių įsigytų reitingų sistemų;

b) įstaigos darbuotojai turi pakankamai žinių ir supranta trečiosioms šalims perduotas užduotis, veiklą ar funkcijas ir iš trečiųjų šalių įsigytų duomenų ir reitingų sistemų struktūrą;

c) užtikrinamas užsakomųjų funkcijų ar procesų tęstinumas, be kita ko, tinkamai vykdant nenumatytų atvejų planavimą;

d) vidaus auditas ar kita trečiosioms šalims perduotų užduočių, veiklos ir funkcijų kontrolė nėra ribojama ar kliudoma dėl trečiosios šalies kišimosi;

e) kompetentingai institucijai suteikiama galimybė visapusiškai susipažinti su visa svarbia informacija.

2. Jeigu vykdant įstaigos reitingų sistemos kūrimo ir rizikos vertinimo užduotis dalyvauja trečioji šalis, kompetentinga institucija patikrina, ar:

a) laikomasi 1 dalies a–e punktų;

b) ta trečioji šalis nevykdo su tomis reitingų sistemomis ir rizikos įverčiais susijusios patikimumo vertinimo veiklos;

c) trečioji šalis teikia įstaigai informaciją, kurios reikia tai patikimumo vertinimo veiklai vykdyti.

3. Jeigu kuriant reitingų sistemą ir vertinant rizikos parametrus įstaiga naudoja bendrus įstaigų duomenis, o reitingų sistemą kuria trečioji šalis, trečioji šalis gali padėti įstaigai vykdyti patikimumo vertinimo veiklą atlikdama tas patikimumo vertinimo užduotis, kurioms reikia prieigos prie tų bendrų duomenų.

4. 1, 2 ir 3 dalių taikymo tikslais kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina susitarimus su trečiąja šalimi ir kitus svarbius dokumentus, kuriuose nustatytos trečiosios šalies užduotys;

b) gauna įstaigos ar trečiosios šalies, kuriai perduota užduotis, veikla ar funkcija, atitinkamų darbuotojų rašytinius pareiškimus arba juos apklausia;

c) gauna įstaigos ar trečiosios šalies, kuriai perduota užduotis, veikla ar funkcija, vyresniosios vadovybės ar valdymo organo arba valdymo organo paskirto įstaigos komiteto narių rašytinius pareiškimus arba juos apklausia;

d) prireikus tikrina kitus svarbius įstaigos ar trečiosios šalies dokumentus.

5 straipsnis

Laikinas IRB metodo reikalavimų nesilaikymas

Reglamento (ES) Nr. 575/2013 146 straipsnio a punkto taikymo tikslais kompetentinga institucija:

a) tikrina, ar įstaigos atitikties reikalavimams atkūrimo tinkamu laiku planas yra pakankamas, kad būtų ištaisyta reikalavimų nesilaikymo padėtis, ir ar tvarkaraštis yra pagrįstas, atsižvelgdama į visus šiuos aspektus:

   i) reikalavimų nesilaikymo reikšmingumą;

   ii) priemonių, kurių reikia siekiant vėl laikytis reikalavimų, mastą;

   iii) įstaigos turimus išteklius;

b) reguliariai stebi pažangą įgyvendinant įstaigos atitikties reikalavimams atkūrimo tinkamu laiku planą;

c) taikydama šiame reglamente nustatytas vertinimo metodikas patikrina, kaip įgyvendinus planą įstaiga laikosi atitinkamų reikalavimų.

2 SKYRIUS

NUOSEKLAUS TAIKYMO PLANŲ VERTINIMO METODIKA IR NUOLATINIS DALINIS STANDARTIZUOTO METODO TAIKYMAS

6 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 148 straipsnyje nustatytų IRB metodo įgyvendinimo sąlygų ir to reglamento 150 straipsnyje nustatytų nuolatinio dalinio taikymo sąlygų, kompetentingos institucijos patikrina abi šias sąlygas:

a) ar įstaigos pirminė nuoseklaus IRB metodo taikymo aprėptis ir planas yra tinkami, kaip numatyta 7 straipsnyje;

b) ar pozicijų klasėms, pozicijų rūšims ar verslo padaliniams, kuriems taikomas standartizuotas metodas, gali būti leista nuolat netaikyti IRB metodo.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina įstaigos nuoseklaus IRB metodo taikymo planą;

b) tikrina atitinkamą įstaigos vidaus politiką ir procedūras, įskaitant pozicijų, kurias reikia įtraukti į nuoseklų IRB metodo taikymą ir kurioms turi būti leista nuolat netaikyti IRB metodo, dalių apskaičiavimo metodus;

c) tikrina padalinių ir valdymo organų, dalyvaujančių pavienes pozicijas priskiriant IRB metodui arba standartizuotam metodui, funkcijas ir pareigas;

d) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų posėdžių protokolus;

e) tikrina atitinkamus vidaus auditorių ar kitas kontrolės funkcijas įstaigoje atliekančių darbuotojų nustatytus faktus;

f) tikrina atitinkamas pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus audito metu;

g) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos gali:

a) patikrinti IT sistemų, naudojamų pavienes pozicijas priskiriant IRB metodui arba standartizuotam metodui, funkcinius dokumentus;

b) atlikti imties bandymus ir patikrinti dokumentus, susijusius su įsipareigojančiųjų asmenų charakteristikomis ir į imtį įtrauktų pozicijų inicijavimu ir išlaikymu;

c) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

7 straipsnis

Nuoseklus IRB metodo taikymas

1. Vertindamos pirminę aprėptį ir įstaigos nuoseklaus IRB metodo taikymo planą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 148 straipsnį, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) į nuoseklaus taikymo planą įtraukti bent šie elementai:

   i) kiekvienos reitingų sistemos taikymo srities, taip pat pozicijų rūšių, reitinguojamų naudojant kiekvieną reitingų modelį, aprašymas;

ii) numatomos IRB metodo taikymo kiekvienos rūšies pozicijoms datos;

iii) informacija apie visą pozicijų vertę vertinimo metu ir pagal riziką įvertintų pozicijų sumos, apskaičiuotos taikant metodą, vertinimo metu taikomą kiekvienos rūšies pozicijoms;

b) į nuoseklaus taikymo planą įtrauktos visos įstaigos ir, kai taikytina, jos patronuojančiosios įmonės pozicijos ir visos įstaigos patronuojamųjų įmonių pozicijos, nebent pozicijos būtų vertinamos pagal 8 straipsnį;

c) taikymas numatomas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 148 straipsnio 1 dalies antrą ir trečią pastraipas;

d) jeigu įstaigai leidžiama IRB metodą taikyti bet kuriai pozicijų klasei, ar ji taiko IRB metodą nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, išskyrus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 148 straipsnio 5 dalyje nustatytus atvejus;

e) IRB metodo taikymo seka ir laikotarpiai nurodyti remiantis tikraisiais įstaigos pajėgumais, atsižvelgiant į duomenų buvimą, reitingų sistemas ir patirties laikotarpius, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 145 straipsnyje, ir nėra naudojami pasirinktinai siekiant sumažintų nuosavų lėšų reikalavimus;

f) IRB metodo taikymo seka užtikrinama, kad pirmenybė būtų teikiama taikymui kredito pozicijoms, susijusioms su įstaigos pagrindine veikla;

g) kiekvienos rūšies pozicijoms ir verslo padaliniams nustatytas galutinis IRB metodo taikymo terminas ir jis yra pagrįstas įstaigos veiklos pobūdžiu ir mastu.

2. Kompetentingos institucijos nustato, ar 1 dalies g punkte nurodytas terminas yra pagrįstas, remdamosi visais šiais kriterijais:

a) įstaigos, įskaitant patronuojančiąją ir patronuojamąsias įmones, veiklos sudėtingumu;

b) įstaigos ir, kai taikytina, jos patronuojančiosios ir patronuojamųjų įmonių verslo padalinių ir verslo linijų skaičiumi;

c) reitingų sistemų, kurias turi taikyti visi į nuoseklaus taikymo planą įtraukti subjektai, skaičiumi ir sudėtingumu;

d) planais taikyti reitingų sistemas patronuojamosiose įmonėse, esančiose trečiosiose valstybėse, kuriose kyla didelių teisinių ar kitų sunkumų patvirtinant IRB modelius;

e) tikslių, tinkamų ir išsamių laiko eilučių turėjimu;

f) įstaigos veiklos pajėgumais kurti ir įgyvendinti reitingų sistemas;

g) įstaigos ankstesne patirtimi valdant konkrečių rūšių pozicijas.

3. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi nuoseklaus IRB metodo taikymo plano, dėl kurio reikėjo gauti kompetentingų institucijų leidimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 148 straipsnį, kompetentingos institucijos gali pripažinti sekos ir laikotarpio pakeitimus tinkamais, tik jeigu tenkinama viena ar daugiau šių sąlygų:

a) yra reikšmingų verslo aplinkos pokyčių, visų pirma susijusių su strategija, susijungimais ir įsigijimais;

b) iš esmės keičiami atitinkami reguliavimo reikalavimai;

c) kompetentinga institucija arba vidaus auditoriai ar patikimumo vertinimo funkciją atliekantys darbuotojai nustatė reikšmingų reitingų sistemų trūkumų;

d) 2 dalyje nurodyti elementai iš esmės pasikeitė arba patvirtintame nuoseklaus IRB metodo taikymo plane nėra tinkamai atsižvelgiama į kuriuos nors 2 dalyje nurodytus elementus.

8 straipsnis

Nuolatinio dalinio taikymo sąlygos

1. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi nuolatinio dalinio standartizuoto metodo taikymo sąlygų dėl Reglamento (ES) Nr. 575/2013 150 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytų pozicijų, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga įvertina išorės duomenų apie tipines sandorio šalis buvimą ir į juos atsižvelgia;

b) įstaigos patiriamos reitingų sistemos, skirtos atitinkamos pozicijų klasės sandorio šalims, kūrimo sąnaudos vertinamos atsižvelgiant į įstaigos dydį ir jos veiklos pobūdį bei mastą;

c) įstaigos veiklos pajėgumai kurti ir įgyvendinti reitingų sistemą vertinami atsižvelgiant į įstaigos veiklos pobūdį ir mastą.

2. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi nuolatinio dalinio standartizuoto metodo taikymo sąlygų dėl Reglamento (ES) Nr. 575/2013 150 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytų pozicijų, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga patikrino bent vieną iš šių elementų ir į jį atsižvelgė:

a) kad pozicijos, įskaitant atskirai valdomų portfelių ir verslo linijų skaičių, nėra pakankamai homogeniškos, kad būtų galima sukurti patvarią ir patikimą reitingų sistemą;

b) kad pagal riziką įvertintų pozicijų suma, apskaičiuota taikant standartizuotą metodą, yra gerokai didesnė nei tikėtina pagal riziką įvertintų pozicijų suma, apskaičiuota pagal IRB metodą;

c) kad pozicijos yra susijusios su įstaigos verslo padaliniu ar verslo linija, kurių veiklą numatoma nutraukti;

d) kad pozicijos apima portfelius, susijusius su proporcingu iš dalies valdomų patronuojamųjų įmonių konsolidavimu, pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 18 straipsnį.

3. Vertindamos, kaip įstaiga laikosi nuolatinio dalinio standartizuoto metodo taikymo sąlygų, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga reguliariai stebi, kaip laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 150 straipsnio reikalavimų.

3 SKYRIUS

VIDAUS ĮVERČIŲ PATIKIMUMO VERTINIMO IR ĮSTAIGOS VIDAUS VALDYMO BEI PRIEŽIŪROS FUNKCIJOS VERTINIMO METODIKA

1 SKIRSNIS

Bendrosios nuostatos

9 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, ar įstaiga laikosi vidaus valdymo reikalavimų, įskaitant reikalavimus dėl vyresniosios vadovybės ir valdymo organo, vidaus ataskaitų teikimo, kredito rizikos kontrolės ir vidaus audito, priežiūros bei patikimumo vertinimo, kompetentingos institucijos patikrina visus šiuos aspektus:

a) įstaigos reitingų sistemų patikimumo vertinimo tvarkos, mechanizmų ir procesų tvirtumą ir už patikimumo vertinimą (toliau – patikimumo vertinimo funkcija) atsakingų darbuotojų tinkamumą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies c ir f punktuose, 174 straipsnio d punkte ir 185 bei 188 straipsniuose, dėl:

   i) patikimumo vertinimo funkcijos nepriklausomumo pagal 10 straipsnį;

   ii) patikimumo vertinimo proceso taikymo išsamumo ir dažnumo pagal 11 straipsnį;

   iii) patikimumo vertinimo funkcijos metodų ir procedūrų tinkamumą pagal 12 straipsnį;

   iv) ataskaitų teikimo proceso ir patikimumo vertinimo išvadų, nustatytų faktų ir rekomendacijų įgyvendinimo proceso pagrįstumą pagal 13 straipsnį;

b) įstaigos vidaus valdymą ir priežiūrą, įskaitant įstaigos kredito rizikos kontrolės skyrių ir vidaus auditą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 189, 190 ir 191 straipsniuose, dėl:

   i) vyresniosios vadovybės ir valdymo organo vaidmens pagal 14 straipsnį;

   ii) vadovybės informacijos teikimo pagal 15 straipsnį;

   iii) kredito rizikos kontrolės skyriaus pagal 16 straipsnį;

   iv) vidaus audito pagal 17 straipsnį.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina atitinkamą įstaigos vidaus politiką ir procedūras;

b) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų posėdžių protokolus;

c) tikrina atitinkamas su reitingų sistemomis susijusias ataskaitas, taip pat visas išvadas ir sprendimus, priimtus remiantis tomis ataskaitomis;

d) tikrina atitinkamas kredito rizikos kontrolės, vidaus audito, priežiūros ir patikimumo vertinimo funkcijų veiklos ataskaitas, kurias parengė už kiekvieną iš tų funkcijų atsakingi darbuotojai arba bet kokias kitas kontrolės funkcijas įstaigoje atliekantys darbuotojai, taip pat jų išvadas, nustatytus faktus ir rekomendacijas;

e) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

3. Vertindamos patikimumo vertinimo funkciją, be 2 dalyje nurodytų metodų, kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina visų vykdant patikimumo vertinimą dalyvaujančių darbuotojų funkcijas ir pareigas;

b) tikrina metinio patikimumo vertinimo darbo plano pakankamumą ir tinkamumą;

c) tikrina patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų naudojamus patvirtinimo vadovus;

d) tikrina nustatytų faktų suskirstymo į kategorijas procesą ir atitinkamas rekomendacijas dėl jų reikšmingumo;

e) tikrina patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų išvadų, nustatytų faktų ir rekomendacijų nuoseklumą;

f) tikrina patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų vaidmenį vykdant reitingų sistemų ir visų susijusių pakeitimų vidaus patvirtinimo procedūrą;

g) tikrina veiksmų planą dėl kiekvienos svarbios rekomendacijos, taip pat dėl su ja susijusių tolesnių veiksmų, patvirtintų atitinkamu vadovybės lygmeniu.

4. Vertindamos kredito rizikos kontrolės skyrių, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies c punkte ir 190 straipsnyje, be 2 dalyje nurodytų reikalavimų, kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina visų atitinkamų kredito rizikos kontrolės skyriaus darbuotojų ir vyresniosios vadovybės funkcijas ir pareigas;

b) tikrina atitinkamas kredito rizikos kontrolės skyriaus pateiktas ataskaitas valdymo organui ar jo paskirtam komitetui.

5. Vertindamos vidaus audito ar kitą lygiavertį nepriklausomą audito skyrių, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 191 straipsnyje, be 2 dalyje nurodytų reikalavimų, kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina visų atitinkamų vidaus audite dalyvaujančių darbuotojų funkcijas ir pareigas;

b) tikrina metinio vidaus audito darbo plano pakankamumą ir tinkamumą;

c) tikrina atitinkamus audito vadovus bei darbo programas ir į atitinkamas audito ataskaitas įtrauktus faktus ir rekomendacijas;

d) tikrina veiksmų planą dėl kiekvienos svarbios rekomendacijos, taip pat dėl su ja susijusių tolesnių veiksmų, patvirtintų atitinkamu vadovybės lygmeniu.

6. Be 2 dalyje išvardytų metodų, kompetentingos institucijos gali patikrinti kitus įstaigos dokumentus, svarbius atliekant patikrinimą pagal 1 dalį.

2 SKIRSNIS

Patikimumo vertinimo funkcijos vertinimo metodika

10 straipsnis

Patikimumo vertinimo funkcijos nepriklausomumas

1. Vertindamos patikimumo vertinimo funkcijos nepriklausomumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies f punktą, 174 straipsnio d punktą ir 185 bei 188 straipsnius, kompetentingos institucijos patikrina, ar už patikimumo vertinimo funkciją atsakingas skyrius arba, jeigu nėra atskiro skyriaus, atsakingo tik už patikimumo vertinimo funkciją, patikimumo vertinimą atliekantys darbuotojai tenkina visas šias sąlygas:

a) patikimumo vertinimą atliekantys darbuotojai yra nepriklausomi nuo darbuotojų ir vadovybės, atsakingų už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą ir už modelio kūrimą ar plėtojimą;

b) patikimumo vertinimą atlieka ne tie patys darbuotojai, kurie atsako už reitingų sistemos kūrimą ir plėtojimą, ir ne tie patys darbuotojai, kurie atsako už kredito rizikos kontrolės funkciją;

c) jie atsiskaito tiesiogiai vyresniajai vadovybei.

2. Pagal 1 dalį, kai už patikimumo vertinimo funkciją atsakingas skyrius organizaciniu požiūriu yra atskirtas nuo kredito rizikos kontrolės skyriaus ir kiekvienas skyrius atsiskaito skirtingiems vyresniosios vadovybės nariams, kompetentingos institucijos patikrina abi šias sąlygas:

a) ar patikimumo vertinimo užduotims atlikti skirta pakankamai išteklių, įskaitant patyrusius ir kvalifikuotus darbuotojus;

b) ar už patikimumo vertinimo funkciją atsakingų darbuotojų ir vyresniosios vadovybės narių atlyginimas nėra susietas su užduočių, susijusių su kredito rizikos kontrole arba pozicijų inicijavimu ar atnaujinimu, vykdymu.

3. Pagal 1 dalį, kai už patikimumo vertinimo funkciją atsakingas skyrius organizaciniu požiūriu yra atskirtas nuo kredito rizikos kontrolės skyriaus ir abu skyriai atsiskaito tam pačiam vyresniosios vadovybės nariui, kompetentingos institucijos patikrina visas šias sąlygas:

a) ar patikimumo vertinimo užduotims atlikti skirta pakankamai išteklių, įskaitant patyrusius ir kvalifikuotus darbuotojus;

b) ar už patikimumo vertinimo funkciją atsakingų darbuotojų ir vyresniosios vadovybės narių atlyginimas nėra susietas su užduočių, susijusių su kredito rizikos kontrole arba pozicijų inicijavimu ar atnaujinimu, vykdymu;

c) ar įdiegtas sprendimų priėmimo procesas, kuriuo užtikrinama, kad įstaigos vyresnioji vadovybė tinkamai atsižvelgtų į patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų išvadas, nustatytus faktus ir rekomendacijas;

d) ar nėra daroma netinkama įtaka patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų išvadoms, nustatytiems faktams ir rekomendacijoms;

e) ar laiku priimami sprendimai dėl visų būtinų taisomųjų priemonių, susijusių su patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų išvadomis, nustatytais faktais ir rekomendacijomis, ir ar jos laiku įgyvendinamos;

f) ar vidaus auditoriai reguliariai vertina a–e punktuose nurodytų sąlygų įvykdymą.

4. Pagal 1 dalį, kai nėra atskiro už patikimumo vertinimo funkciją atsakingo skyriaus, kompetentingos institucijos patikrina visas šias sąlygas:

a) ar patikimumo vertinimo užduotims atlikti skirta pakankamai išteklių, įskaitant patyrusius ir kvalifikuotus darbuotojus;

b) ar už patikimumo vertinimo funkciją atsakingų darbuotojų ir vyresniosios vadovybės narių atlyginimas nėra susietas su užduočių, susijusių su kredito rizikos kontrole arba pozicijų inicijavimu ar atnaujinimu, vykdymu;

c) ar įdiegtas sprendimų priėmimo procesas, kuriuo užtikrinama, kad įstaigos vyresnioji vadovybė tinkamai atsižvelgtų į patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų išvadas, nustatytus faktus ir rekomendacijas;

d) ar nėra daroma netinkama įtaka patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų išvadoms, nustatytiems faktams ir rekomendacijoms;

e) ar laiku priimami sprendimai dėl visų būtinų taisomųjų priemonių, susijusių su patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų išvadomis, nustatytais faktais ir rekomendacijomis, ir ar jos laiku įgyvendinamos;

f) ar vidaus auditoriai reguliariai vertina a–e punktuose nurodytų sąlygų įvykdymą;

g) ar patikimumo vertinimą atliekantys darbuotojai yra veiksmingai atskirti nuo kitas užduotis atliekančių darbuotojų;

h) ar įstaiga nėra pasaulinė ar kita sisteminės svarbos įstaiga, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2013/36/ES 131 straipsnį.

5. Vertindamos patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų nepriklausomumą kompetentingos institucijos taip pat įvertina, ar įstaigos pasirinkimas, kalbant apie patvirtinimo funkcijos organizavimą, kaip nurodyta 2, 3 ir 4 dalyse, yra tinkamas, atsižvelgiant į įstaigos pobūdį, dydį bei mastą ir jos verslo modeliui būdingos rizikos sudėtingumą.

11 straipsnis

Patikimumo vertinimo proceso išsamumas ir dažnumas

1. Vertindamos patikimumo vertinimo funkcijos išsamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies f punkte, 174 straipsnio d punkte ir 185 bei 188 straipsniuose nustatytus reikalavimus kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaigoje yra apibrėžtas ir dokumentais patvirtintas išsamus visų reitingų sistemų patikimumo vertinimo procesas;

b) įstaiga atlieka a punkte nurodytą patikimumo vertinimo procesą pakankamai dažnai.

2. Vertindamos 1 dalies a punkte nurodyto patikimumo vertinimo proceso išsamumą kompetentingos institucijos patikrina, ar patikimumo vertinimą atliekantys darbuotojai:

a) kritiškai tikrina visus vidaus reitingų ir rizikos parametrų nustatymo aspektus, įskaitant duomenų rinkimo ir duomenų valymo procedūras, metodikos pasirinkimą bei modelio struktūrą ir kintamųjų pasirinkimo procesą;

b) tikrina vidaus reitingų ir rizikos parametrų įgyvendinimo IT sistemose tinkamumą ir ar rangų ir grupių apibrėžtys nuosekliai taikomos visuose įstaigos departamentuose ir geografinėse vietovėse;

c) tikrina reitingų sistemų veikimą atsižvelgdami bent į rizikos diferencijavimą bei kiekybinį įvertinimą ir vidaus reitingų bei rizikos stabilumą ir modelio specifikacijas;

d) tikrina visus pakeitimus, susijusius su vidaus reitingais bei rizikos parametrais, ir jų reikšmingumą pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 529/2014 ir ar jie nuosekliai imasi tolesnių veiksmų dėl savo pačių išvadų, nustatytų faktų ir rekomendacijų.

3. Vertindamos, ar 1 dalies b punkte nurodyto patikimumo vertinimo proceso dažnumas yra pakankamas, kompetentingos institucijos patikrina, ar patikimumo vertinimo procesas reguliariai vykdomas dėl visų įstaigos reitingų sistemų pagal metinį darbo planą ir ar:

a) visų reitingų sistemų atveju pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 185 straipsnio b punktą ir 188 straipsnio c punktą reikalaujami procesai (toliau – grįžtamasis patikrinimas) atliekami bent kartą per metus;

b) reitingų sistemų, apimančių reikšmingų rūšių pozicijas, atveju reitingų sistemų veikimo patikrinimas, kaip nurodyta 2 dalies c punkte, atliekamas bent kartą per metus.

4. Kai įstaiga prašo leisti naudoti reitingų sistemos vidaus reitingus ir rizikos parametrus arba iš esmės pakeisti reitingų sistemos vidaus reitingus ir rizikos parametrus, kompetentingos institucijos patikrina, ar, prieš naudodama reitingų sistemą nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti ir vidaus rizikos valdymo tikslais, įstaiga atlieka 2 dalies a, b ir c punktuose nurodytą patikimumo vertinimą.

12 straipsnis

Patikimumo vertinimo metodų ir procedūrų tinkamumas

Vertindamos patikimumo vertinimo metodų ir procedūrų tinkamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies f punkte, 174 straipsnio d punkte ir 185 bei 188 straipsniuose nustatytus reikalavimus, kompetentingos institucijos patikrina, ar taikant tuos metodus ir procedūras galima nuosekliai ir prasmingai įvertinti vidaus reitingų ir rizikos vertinimo sistemų veikimą, ir patikrina, ar:

a) patikimumo vertinimo metodai ir procedūros yra tinkami reitingų sistemos tikslumui ir nuoseklumui įvertinti;

b) patikimumo vertinimo metodai ir procedūros atitinka įstaigos reitingų sistemos pobūdį, sudėtingumo laipsnį bei taikymo sritį ir duomenų buvimą;

c) patikimumo vertinimo metoduose ir procedūrose aiškiai nustatyti patikimumo vertinimo tikslai, standartai ir apribojimai, pateikiamas visų patikimumo vertinimo testų, duomenų rinkinių ir duomenų valymo procesų aprašymas, nustatomi duomenų šaltiniai ir orientaciniai laikotarpiai, taip pat nustatytų parametrų fiksuotos siektinos reikšmės ir leidžiamosios nuokrypos, atitinkamai pirminiam ir reguliariam patikimumo vertinimui atlikti;

d) naudojami patikimumo vertinimo metodai ir visų pirma atliekami testai, patikimumo vertinimui naudojamas referencinių duomenų rinkinys ir atitinkamas duomenų valymas ilgainiui taikomi nuosekliai;

e) patikimumo vertinimo metodai apima grįžtamąjį patikrinimą ir lyginamąją analizę, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 185 straipsnio c punkte ir 188 straipsnio d punkte;

f) patikimumo vertinimo metodais atsižvelgiama į tai, kaip verslo ciklai ir susijęs sisteminis kintamumas esant įsipareigojimų neįvykdymui įtraukiami į vidaus reitingus ir rizikos parametrus, ypač apskaičiuojant PD.

13 straipsnis

Ataskaitų teikimo proceso ir patikimumo vertinimo išvadų, nustatytų faktų ir rekomendacijų įgyvendinimo proceso pagrįstumas

Vertindamos ataskaitų teikimo proceso ir patikimumo vertinimo išvadų, nustatytų faktų ir rekomendacijų įgyvendinimo proceso pagrįstumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies f punktą, 174 straipsnio d punktą ir 185 bei 188 straipsnius kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) patikimumo vertinimo ataskaitose nustatyti ir aprašyti naudojami patikimumo vertinimo metodai, atliekami testai, naudojamas referencinių duomenų rinkinys bei atitinkami duomenų valymo procesai ir pateikiami tų testų rezultatai, patikimumo vertinimo išvados, nustatyti faktai ir atitinkamos rekomendacijos;

b) patikimumo vertinimo ataskaitos išvados, nustatyti faktai ir rekomendacijos tiesiogiai pateikiamos įstaigos vyresniajai vadovybei ir valdymo organui arba jo paskirtam komitetui;

c) į patikimumo vertinimo ataskaitų išvadas, nustatytus faktus ir rekomendacijas atsižvelgiama atliekant vidaus reitingų ir rizikos įverčių pakeitimus ir tobulinant jų struktūrą, be kita to, atvejais, aprašytais Reglamento (ES) Nr. 575/2013 185 straipsnio e punkto ir 188 straipsnio e punkto pirmame sakinyje;

d) įstaigos sprendimų priėmimo procesas vyksta tinkamu vadovybės lygmeniu.

3 SKIRSNIS

Vidaus valdymo ir priežiūros vertinimo metodika

14 straipsnis

Vyresniosios vadovybės ir valdymo organo vaidmuo

Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 189 straipsnyje nurodytą įstaigos įmonių valdymą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaigos sprendimų priėmimo procesas, jos hierarchija, atskaitomybės ryšiai ir atsakomybės lygiai yra aiškiai nustatyti įstaigos vidaus dokumentuose ir nuosekliai atspindimi jos vidaus organų protokoluose;

b) ir valdymo organas ar jo paskirtas komitetas, ir vyresnioji vadovybė patvirtina bent esminius reitingų sistemų aspektus:

   i) visą atitinkamą politiką, susijusią su reitingų sistemų kūrimu bei įgyvendinimu ir IRB metodo taikymu, įskaitant politiką, susijusią su visais reikšmingais reitingų suteikimo ir rizikos parametrų vertinimo bei patikimumo vertinimo procesų aspektais;

   ii) visą atitinkamą rizikos valdymo politiką, įskaitant politiką, susijusią su IT infrastruktūra ir nenumatytų atvejų planavimu;

   iii) visų reitingų sistemų rizikos parametrus, naudojamus vidaus rizikos valdymo procesuose ir apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus;

c) valdymo organas ar jo paskirtas komitetas nustato tinkamą organizacinę struktūrą, kad reitingų sistemos būtų pagrįstai įgyvendinamos priėmus oficialų sprendimą;

d) valdymo organas ar jo paskirtas komitetas oficialiu sprendimu patvirtina priimtino rizikos lygio aprašymą atsižvelgdamas į įstaigos vidaus reitingų sistemos schemą;

e) vyresnioji vadovybė gerai išmano visas įstaigos reitingų sistemas, jų struktūrą ir veikimą, IRB metodo reikalavimus ir įstaigos taikomą tų reikalavimų vykdymo metodą;

f) vyresnioji vadovybė valdymo organui ar jo paskirtam komitetui praneša apie reikšmingus pokyčius ar nustatytos politikos išimtis, turinčius reikšmingą poveikį įstaigos reitingų sistemų veikimui;

g) vyresnioji vadovybė gali užtikrinti nuolatinį sėkmingą reitingų sistemų veikimą;

h) vyresnioji vadovybė imasi atitinkamų priemonių, kai kredito rizikos kontrolės, patikimumo vertinimo, vidaus audito ar bet kokią kitą kontrolės funkciją atliekantys darbuotojai nustato reitingų sistemų trūkumų.

15 straipsnis

Vadovybės teikiama informacija

Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 189 straipsnyje nurodyto vadovybės teikiamos informacijos tinkamumą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) vadovybės teikiama informacija apima visą informaciją apie:

   i) įsipareigojančiųjų asmenų ar pozicijų rizikos profilį pagal rangą;

   ii) judėjimą tarp rangų;

   iii) atitinkamų rizikos parametrų vertinimą pagal rangą;

   iv) faktinių įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių ir, kai naudojami savi įverčiai, patirtų LGD ir pritaikytų perskaičiavimo koeficientų palyginimą su prognozėmis;

   v) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis prielaidas ir rezultatus;

   vi) reitingų suteikimo proceso eigą, tobulintinas sritis ir dedamas pastangas ištaisyti anksčiau nustatytus reitingų sistemų trūkumus;

   vii) patikimumo vertinimo ataskaitas;

b) vadovybės informacijos teikimo forma ir dažnumas yra tinkami atsižvelgiant į informacijos svarbą bei rūšį ir gavėjo lygį hierarchijoje, atsižvelgiant į įstaigos organizacinę struktūrą;

c) vadovybės teikiama informacija padeda vyresniajai vadovybei stebėti viso pozicijų portfelio, kuriam taikomas IRB metodas, kredito riziką;

d) vadovybės teikiama informacija yra proporcinga įstaigos veiklos ir organizacinės struktūros pobūdžiui, dydžiui ir sudėtingumo laipsniui.

16 straipsnis

Kredito rizikos kontrolės skyrius

1. Vertindamos įstaigos vidaus valdymą ir priežiūrą dėl Reglamento (ES) Nr. 575/2013 190 straipsnyje nurodyto kredito rizikos kontrolės skyriaus kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) kredito rizikos kontrolės skyrius ar skyriai yra atskiri ir nepriklausomi nuo darbuotojų ir vadovybės narių, atsakingų už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą;

b) kredito rizikos kontrolės skyrius ar skyriai veikia ir yra tinkami savo užduotims atlikti.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies a punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) kredito rizikos kontrolės skyrius ar skyriai įstaigoje yra atskiros organizacinės struktūros;

b) kredito rizikos kontrolės skyriaus vadovas arba tokių skyrių vadovai yra vyresniosios vadovybės nariai;

c) kredito rizikos valdymo funkcija organizuota atsižvelgiant į Direktyvos 2013/36/ES 76 straipsnio 5 dalyje nustatytus principus;

d) už kredito rizikos kontrolės skyrių ar skyrius atsakingi darbuotojai ir vyresnioji vadovybė neatsako už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą;

e) kredito rizikos kontrolės skyriaus ar skyrių ir už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą atsakingų skyrių vyresnieji vadovai atsiskaito skirtingiems įstaigos valdymo organo ar jo paskirto komiteto nariams;

f) už kredito rizikos kontrolės skyrių ar skyrius atsakingų darbuotojų ir vyresniųjų vadovų atlyginimas nėra susietas su užduočių, susijusių su pozicijų inicijavimu ar atnaujinimu, vykdymu.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) kredito rizikos kontrolės skyrius ar skyriai yra proporcingi įstaigos veiklos ir organizacinės struktūros pobūdžiui, dydžiui ir sudėtingumo laipsniui ir visų pirma reitingų sistemų ir jų įgyvendinimo sudėtingumui;

b) kredito rizikos kontrolės skyrius ar skyriai turi pakankamai išteklių ir patyrusių bei kvalifikuotų darbuotojų visai svarbiai veiklai vykdyti;

c) kredito rizikos kontrolės skyrius ar skyriai atsako už reitingų sistemų kūrimą ar parinkimą, įgyvendinimą bei priežiūrą ir veikimą, kaip reikalaujama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 190 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje, ir ar to skyriaus ar skyrių atsakomybės sritys apima išvardytąsias to reglamento 190 straipsnio 2 dalyje;

d) kredito rizikos kontrolės skyrius ar skyriai reguliariai informuoja vyresniąją vadovybę apie reitingų sistemų veikimą, tobulintinas sritis ir dedamas pastangas ištaisyti anksčiau nustatytus trūkumus.

17 straipsnis

Vidaus auditas

1. Vertindamos įstaigos vidaus valdymą ir priežiūrą, susijusius su vidaus audito ar kitu panašiu nepriklausomu audito skyriumi, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 191 straipsnyje, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) vidaus audito ar kitas panašus nepriklausomas audito skyrius bent kartą per metus peržiūri:

   i) visas įstaigos reitingų sistemas;

   ii) kredito rizikos kontrolės funkciją atliekančių darbuotojų veiksmus;

   iii) kredito suteikimo proceso veiksmus;

   iv) vidaus patikimumo vertinimo funkciją atliekančių asmenų veiksmus;

b) atliekant peržiūrą pagal a punktą metiniame darbo plane lengviau nustatyti sritis, kuriose reikia atlikti išsamią peržiūrą, kaip laikomasi visų IRB metodui taikomų reikalavimų, nustatytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 142–191 straipsniuose;

c) vidaus audito ar kitas panašus nepriklausomas audito skyrius veikia ir yra tinkami savo užduotims atlikti.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies c punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) vidaus audito ar kitas panašus nepriklausomas audito skyrius teikia įstaigos vyresniajai vadovybei ir valdymo organui pakankamai informacijos apie reitingų sistemų atitiktį visiems taikytiniems IRB metodo reikalavimams;

b) vidaus audito ar kitas panašus nepriklausomas audito skyrius yra proporcingas įstaigos veiklos ir organizacinės struktūros pobūdžiui, dydžiui ir sudėtingumo laipsniui ir visų pirma reitingų sistemų ir jų taikymo sudėtingumui;

c) vidaus audito ar kitas panašus nepriklausomas audito skyrius turi pakankamai išteklių ir patyrusių bei kvalifikuotų darbuotojų visai svarbiai veiklai vykdyti;

d) vidaus audito ar kitas panašus nepriklausomas audito skyrius nėra susijęs su jokiu jo pagal 1 dalies a punktą tikrinamų reitingų sistemų veikimo aspektu;

e) vidaus audito ar kitas panašus nepriklausomas audito skyrius nepriklauso nuo darbuotojų ir vadovybės, atsakingų už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą, ir atsiskaito tiesiogiai vyresniajai vadovybei;

f) už vidaus audito funkciją atsakingų darbuotojų ir vyresniųjų vadovų atlyginimas nėra susietas su užduočių, susijusių su pozicijų inicijavimu ar atnaujinimu, vykdymu.

4 SKYRIUS

NAUDOJIMO IR PATIRTIES PATIKRINIMO VERTINIMO METODIKA

18 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, ar įstaiga laikosi reitingų sistemų naudojimo reikalavimų pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies b punktą, 145 straipsnį, 171 straipsnio 1 dalies c punktą, 172 straipsnio 1 dalies a punktą, 172 straipsnio 1 dalies c punktą, 172 straipsnio 2 dalį ir 175 straipsnio 3 dalį, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) reitingų sistemų vidaus reitingai ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčiai, naudojami apskaičiuojant nuosavas lėšas, atlieka labai svarbų vaidmenį rizikos valdymo, kredito suteikimo ir sprendimų priėmimo procese pagal 19 straipsnį;

b) reitingų sistemų vidaus reitingai ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčiai, naudojami apskaičiuojant nuosavas lėšas, atlieka labai svarbų vaidmenį vidaus kapitalo paskirstymo procese pagal 20 straipsnį;

c) reitingų sistemų vidaus reitingai ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčiai, naudojami apskaičiuojant nuosavas lėšas, atlieka labai svarbų vaidmenį atliekant įmonių valdymo funkcijas pagal 21 straipsnį;

d) duomenys ir įverčiai, kuriuos įstaiga naudoja nuosavoms lėšoms apskaičiuoti, ir tie, kurie naudojami vidaus tikslais, yra nuoseklūs, o jeigu yra neatitikimų, jie yra išsamiai dokumentuoti ir pagrįsti;

e) reitingų sistemos iš esmės atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 169–191 straipsniuose nustatytus reikalavimus ir įstaiga jas naudojo bent trejus metus iki IRB metodo taikymo pradžios, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 145 straipsnyje, pagal 22 straipsnį.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina atitinkamą įstaigos vidaus politiką ir procedūras;

b) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų, dalyvaujančių kredito rizikos valdymo procese, posėdžių protokolus;

c) tikrina įgaliojimų priimti sprendimus dėl kredito paskirstymą, kredito valdymo vadovus ir komercinių kanalų schemas;

d) tikrina įstaigos atliktą kredito suteikimo analizę ir atmestų kredito prašymų duomenis, įskaitant visus šiuos duomenis:

   i) sprendimus dėl kredito, neatitinkančius įstaigos kredito politikos (toliau – išimtys);

   ii) atvejus, kai žmogui priimant sprendimą nukrypstama nuo reitingų sistemų įvesties duomenų ar rezultatų (toliau – peržiūra), ir peržiūrų pagrindimus;

iii) nereitinguotas pozicijas ir reitingų nesuteikimo motyvus;

iv) rankiniu būdų fiksuotus sprendimus ir ribinius taškus;

e) tikrina įstaigos kredito restruktūrizavimo politiką;

f) tikrina dokumentuotas reguliarias kredito rizikos ataskaitas;

g) tikrina dokumentus, susijusius su įstaigos vidaus kapitalo apskaičiavimu ir vidaus kapitalo paskirstymu pagal rizikos rūšis, patronuojamosiomis įmones ir portfeliais;

h) tikrina atitinkamus vidaus auditorių ar kitas kontrolės funkcijas įstaigoje atliekančių darbuotojų nustatytus faktus;

i) tikrina pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus atitinkamo audito metu;

j) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

3. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti bet kurį iš šių papildomų metodų:

a) patikrinti ankstyvojo perspėjimo sistemų dokumentus;

b) patikrinti kredito rizikos koregavimo metodiką ir dokumentuotą jos derėjimo su nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimu analizę;

c) patikrinti dokumentuotą įstaigos pagal riziką pakoreguoto pelningumo analizę;

d) patikrinti įstaigos kainodaros politiką;

e) patikrinti skolų surinkimo ir susigrąžinimo procedūras;

f) patikrinti planavimo vadovus ir ataskaitas dėl rizikos sąnaudų įtraukimo į biudžetą;

g) patikrinti atlyginimų nustatymo politiką ir atlyginimų komiteto posėdžių protokolus;

h) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

19 straipsnis

Naudojimo patikrinimas rizikos valdymo, sprendimų priėmimo ir kredito suteikimo procese

1. Vertindamos, ar reitingų sistemų vidaus reitingai ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčiai, naudojami nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti, atlieka labai svarbų vaidmenį įstaigos rizikos valdymo ir sprendimų priėmimo procese ir suteikiant kreditą, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies b punktą, dėl pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms pagal to reglamento 171 straipsnio 1 dalies c punktą ir 2 dalį, dėl pozicijų priskyrimo pagal to reglamento 172 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktus ir dėl reitingų sistemų patvirtinimo dokumentais pagal to reglamento 175 straipsnio 3 dalį, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) nereitinguotų pozicijų ir pasenusių reitingų skaičius nėra reikšmingas;

b) tie vidaus reitingai ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčiai atlieka svarbų vaidmenį, visų pirma, kai:

i) priimami sprendimai dėl kredito priemonės patvirtinimo, atmetimo, restruktūrizavimo ir atnaujinimo;

ii) rengiant skolinimo politiką daromas poveikis arba didžiausioms pozicijų riboms, rizikos mažinimo priemonėms ir reikiamam kredito vertės didinimui, arba bet kokiam kitam bendro įstaigos kredito rizikos profilio aspektui;

iii) vykdomas įsipareigojančiųjų asmenų ir pozicijų stebėsenos procesas.

2. Kai įstaigos naudoja vidaus reitingus ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčius bet kurioje iš toliau išvardytų sričių, kompetentingos institucijos vertina, kaip tokiu naudojimu prisidedama prie labai svarbaus tų reitingų ir įverčių vaidmens įstaigos rizikos valdymo ir sprendimų priėmimo procesuose ir suteikiant kreditą, kaip nurodyta 1 dalyje:

a) kiekvienos kredito priemonės ar įsipareigojančiojo asmens kainodara;

b) ankstyvojo perspėjimo sistemos, naudojamos kredito rizikai valdyti;

c) surinkimo ir susigrąžinimo politikos ir procesų nustatymas ir įgyvendinimas;

d) kredito rizikos koregavimų apskaičiavimas, kai tai dera su taikytina apskaitos sistema;

e) valdančiosios tarybos atliekamas kompetencijos kredito suteikimo procese paskirstymas ar perdavimas vidaus komitetams, vyresniajai vadovybei ir darbuotojams.

20 straipsnis

Naudojimo patikrinimas paskirstant vidaus kapitalą

1. Vertindamos, ar reitingų sistemų vidaus reitingai ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčiai, naudojami nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti, atlieka labai svarbų vaidmenį paskirstant įstaigos vidaus kapitalą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies b punkte, kompetentingos institucijos vertina, ar šie reitingai ir įverčiai atlieka svarbų vaidmenį:

a) vertinant vidaus kapitalo sumą, kuri, įstaigos nuomone, yra pakankama jai kylančios ar galinčios kilti rizikos pobūdžiui ir lygiui padengti, kaip nurodyta Direktyvos 2013/36/ES 73 straipsnyje;

b) paskirstant vidaus kapitalą pagal rizikos rūšis, patronuojamąsias įmones ir portfelius.

2. Kai įstaigos atsižvelgia į vidaus reitingus ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčius apskaičiuodamos įstaigos rizikos sąnaudas biudžeto sudarymo tikslais, kompetentingos institucijos vertina, kaip atsižvelgiant į šiuos elementus prisidedama prie labai svarbaus tų reitingų ir įverčių vaidmens paskirstant įstaigos vidaus kapitalą.

21 straipsnis

Naudojimo patikrinimas atliekant įmonių valdymo funkcijas

1. Vertindamos, ar reitingų sistemų vidaus reitingai ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčiai, naudojami nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti, atlieka labai svarbų vaidmenį atliekant įmonių valdymo funkcijas, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies b punkte, kompetentingos institucijos vertina, ar šie reitingai ir įverčiai atlieka svarbų vaidmenį:

a) teikiant vadovybės informaciją;

b) stebint kredito riziką portfelio lygmeniu.

2. Kai įstaigos atsižvelgia į vidaus reitingus ir įsipareigojimų neįvykdymo bei nuostolių įverčius bet kuriose iš toliau išvardytų sričių, kompetentingos institucijos vertina, kaip atsižvelgiant į šiuos elementus prisidedama prie labai svarbaus tų reitingų ir įverčių vaidmens vykdant 1 dalyje nurodytas įmonių valdymo funkcijas:

a) vidaus audito planavimą;

b) atlyginimų nustatymo politikos rengimą.

22 straipsnis

Patirties patikrinimas

1. Vertindamos, ar reitingų sistemos, iš esmės atitinkančios Reglamento (ES) Nr. 575/2013 169–191 straipsniuose nustatytus reikalavimus, įstaigoje buvo naudojamos bent trejus metus iki IRB metodo taikymo nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo tikslais pradžios, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 145 straipsnyje, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) tos reitingų sistemos buvo naudojamos įstaigos rizikos valdymo bei sprendimų priėmimo procesuose ir kredito suteikimo procesuose, nurodytuose 19 straipsnio 1 dalies b punkte;

b) yra tinkamų dokumentų, kad tuos trejus metus reitingų sistemos veiksmingai veikė, visų pirma susijusių su atitinkamomis stebėsenos, patikimumo vertinimo ir audito ataskaitomis.

2. Vertinant prašymą leisti išplėsti IRB metodą pagal nuoseklaus taikymo planą, 1 dalis taip pat taikoma tais atvejais, kai išplėtimas yra susijęs su pozicijomis, kurios gerokai skiriasi nuo dabartinės aprėpties, taip, kad negalima pagrįstai daryti prielaidos, jog turimos patirties užteks, kad būtų tenkinami Reglamento (ES) Nr. 575/2013 145 straipsnio 1 ir 2 dalių reikalavimai dėl papildomų pozicijų, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 145 straipsnio 3 dalyje.

5 SKYRIUS

POZICIJŲ PRISKYRIMO RANGAMS AR GRUPĖMS VERTINIMO METODIKA

23 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 169, 171, 172 ir 173 straipsniuose nustatytų reikalavimų dėl įsipareigojančiųjų asmenų ar pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms, kompetentingos institucijos patikrina abi šias sąlygas:

a) apibrėžčių, procesų ir kriterijų, kuriuos įstaiga naudoja priskirdama pozicijas rangams ar grupėms arba peržiūrėdama priskyrimą, įskaitant peržiūrų tvarkymą, tinkamumą pagal 24 straipsnį;

b) Reglamento (ES) Nr. 575/2013 173 straipsnyje nurodyto priskyrimo proceso vientisumą, įskaitant priskyrimo proceso nepriklausomumą, taip pat priskyrimo peržiūras, pagal 25 straipsnį.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina atitinkamą įstaigos vidaus politiką ir procedūras;

b) tikrina už pozicijų inicijavimą ir atnaujinimą atsakingų skyrių ir už pozicijų priskyrimą rangams ar grupėms atsakingų skyrių funkcijas ir pareigas;

c) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų posėdžių protokolus;

d) tikrina įstaigos vidaus ataskaitas dėl priskyrimo proceso rezultatų;

e) tikrina atitinkamus vidaus auditorių ar kitas kontrolės funkcijas įstaigoje atliekančių darbuotojų nustatytus faktus;

f) tikrina pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti priskyrimo ar peržiūros proceso trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus audito metu;

g) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia;

h) tikrina kriterijus, kuriuos naudoja už sprendimų priėmimą atsakingi darbuotojai priskirdami pozicijas rangams ar grupėms.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti bet kurį iš šių papildomų metodų:

a) patikrinti funkcinius atitinkamų IT sistemų dokumentus;

b) atlikti imties bandymus ir patikrinti dokumentus, susijusius su įsipareigojančiojo asmens charakteristikomis ir pozicijų inicijavimu ir išlaikymu;

c) atlikti savo tikrinimus dėl įstaigos duomenų ar reikalauti, kad įstaiga atliktų konkrečius tikrinimus;

d) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

24 straipsnis

Priskyrimo apibrėžtys, procesai ir kriterijai

1. Vertindamos apibrėžčių, procesų ir kriterijų, kuriuos įstaiga naudoja priskirdama pozicijas rangams ar grupėms arba peržiūrėdama priskyrimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 169, 171, 172 ir 173 straipsnius, tinkamumą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) yra tinkamų procedūrų ir mechanizmų, kuriais užtikrinamas nuoseklus įsipareigojančiųjų asmenų ar priemonių priskyrimas tinkamai reitingų sistemai;

b) yra tinkamų procedūrų ir mechanizmų, kuriais užtikrinama, kad kiekviena įstaigos pozicija būtų priskirta rangui ar grupei pagal reitingų sistemą;

c) įmonių, įstaigų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijų, taip pat nuosavybės vertybinių popierių pozicijų atveju, kai įstaiga naudoja Reglamento (ES) Nr. 575/2013 155 straipsnio 3 dalyje nustatytą PD/LGD metodą, yra įdiegtos tinkamos procedūros ir mechanizmai, kuriais užtikrinama, kad visos to paties įsipareigojančiojo asmens pozicijos būtų priskirtos tam pačiam įsipareigojančiojo asmens rangui, įskaitant skirtingų verslo linijų, departamentų, geografinių vietovių, grupės juridinių subjektų ir IT sistemų pozicijas, ir užtikrinama, kad būtų teisingai taikoma reikalavimo turėti įsipareigojančiųjų asmenų reitingų skalę, pagal kurią kiekybiškai vertinama tik įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų šių pozicijų atžvilgiu neįvykdymo rizika, išimtis specializuoto skolinimo pozicijų atveju, nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 170 straipsnio 2 dalyje, ir to reglamento 172 straipsnio 1 dalies e punkte nustatyto reikalavimo atskiras to paties įsipareigojančiojo asmens pozicijas priskirti tam pačiam įsipareigojančiojo asmens rangui išimtis;

d) priskyrimui naudojamos apibrėžtys ir kriterijai yra pakankamai išsamūs, kad visi visų verslo linijų, departamentų, geografinių vietovių ir grupės juridinių subjektų atsakingi darbuotojai, nepriklausomai nuo naudojamos IT sistemos, vienodai suprastų ir nuosekliai priskirtų pozicijas rangams ar grupėms;

e) įdiegtos tinkamos procedūros ir mechanizmai, kad būtų gaunama visa svarbi informacija apie įsipareigojančiuosius asmenis ir priemones;

f) atsižvelgiama į visą svarbią, einamuoju momentu turimą naujausią informaciją;

g) įmonių, įstaigų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijų, taip pat nuosavybės vertybinių popierių pozicijų atveju, kai įstaiga naudoja PD/LGD metodą, atsižvelgiama ir į finansinę, ir į nefinansinę informaciją;

h) kai informacijos, būtinos pozicijoms priskirti rangams ar grupėms, nėra arba ji nėra atnaujinta, įstaiga turi nustatė apibrėžtų parametrų leidžiamąsias nuokrypas ir priėmė taisykles, kad į tai būtų tinkamai ir konservatyviai atsižvelgiama;

i) senesnės nei 24 mėnesių finansinės ataskaitos laikomos pasenusiomis ir naudojamos konservatyviai;

j) priskyrimas rangams ar grupėms yra kredito suteikimo proceso dalis, kaip numatyta 19 straipsnyje;

k) priskyrimo rangams ar grupėms kriterijai atitinka įstaigos skolinimo standartus ir sunkumų patiriančių įsipareigojančiųjų asmenų ir priemonių tvarkymo politiką.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos vertina situacijas, kai žmogui priimant sprendimą peržiūrimi reitingų sistemos įvesties duomenys ar rezultatai, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 172 straipsnio 3 dalyje. Jos patikrina, ar:

a) yra dokumentais patvirtinta politika, kuria nustatomas peržiūrų pagrindas ir didžiausias mastas ir nurodoma, kuriuose priskyrimo proceso etapuose leidžiamos peržiūros;

b) peržiūros yra tinkamai pagrįstos a punkte nurodytoje politikoje nustatytais pagrindais ir ar tas pagrindimas yra patvirtintas dokumentais;

c) įstaigoje reguliariai atliekama pozicijų, kurių reitingas buvo peržiūrėtas, veiklos rezultatų analizė, įskaitant kiekvieno peržiūras atliekančio darbuotojo atliktų peržiūrų analizę, ir ar į tos analizės rezultatus atsižvelgiama sprendimų priėmimo tinkamu vadovybės lygmeniu procese;

d) įstaiga renka visą informaciją apie peržiūras, įskaitant informaciją ir prieš peržiūras, ir po jų, reguliariai stebi peržiūrų skaičių ir pagrindimus ir analizuoja peržiūrų poveikį modelio veikimui;

e) peržiūrų skaičius ir pagrindimai nerodo, kad reitingų modelyje yra reikšmingų trūkumų.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos patikrina, ar priskyrimo apibrėžtimis, procesais ir kriterijais įgyvendinamos visos šios sąlygos:

a) yra nustatytos susijusių klientų grupės, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 575/2013;

b) į informaciją apie kitų svarbių subjektų susijusių klientų grupėje reitingus ir įsipareigojimų neįvykdymą atsižvelgiama priskiriant įsipareigojančiojo asmens rangą taip, kad kiekvieno atitinkamo grupės subjekto reitingo rangas atspindėtų skirtingą kiekvieno atitinkamo subjekto padėtį ir jo santykius su kitais svarbiais grupės subjektais;

c) atvejai, kai įsipareigojantieji asmenys priskiriami geresniam rangui nei jų patronuojantieji subjektai, yra patvirtinti dokumentais ir pagrįsti.

25 straipsnis

Priskyrimo proceso vientisumas

1. Vertindamos priskyrimo proceso nepriklausomumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 173 straipsnį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) už galutinį pozicijų priskyrimą rangams ar grupėms arba priskyrimo peržiūrą atsakingi darbuotojai ir vadovybė nedalyvauja inicijuojant ar atnaujinant pozicijas arba neatsako už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą;

b) už galutinį pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms patvirtinimą arba priskyrimo peržiūrą atsakingų skyrių vyresnieji vadovai ir už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą atsakingų skyrių vyresnieji vadovai atsiskaito skirtingiems įstaigos valdymo organo arba atitinkamo paskirto komiteto nariams;

c) už galutinį pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms patvirtinimą arba priskyrimo peržiūrą atsakingų darbuotojų ir vadovų atlyginimas nėra susietas su užduočių, susijusių su pozicijų inicijavimu ar atnaujinimu, vykdymu;

d) tokia pati praktika, kokia nurodyta a, b ir c punktuose, taikoma peržiūroms mažmeninių pozicijų klasėje.

2. Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 173 straipsnyje nustatyto priskyrimo proceso tinkamumą ir dažnumą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) yra tinkama ir išsami politika, kurioje nustatytas peržiūros dažnumas ir kriterijai, pagal kuriuos reikia dažniau atlikti peržiūrą dėl didesnės įsipareigojančiųjų asmenų rizikos ar probleminių pozicijų, ir ar tokia politika ilgainiui taikoma nuosekliai;

b) priskyrimo peržiūra atliekama per daugiausiai dvylika mėnesių po priskyrimo patvirtinimo ir ar atliekant peržiūrą nustatyti reikalingi koregavimai yra atlikti per tą laikotarpį;

c) priskyrimo peržiūra atliekama, kai atsiranda naujos svarbios informacijos apie įsipareigojantįjį asmenį ar poziciją, ir ar atliekant peržiūrą nustatyti reikalingi koregavimai yra atlikti nedelsiant;

d) įstaiga yra apibrėžusi naujos informacijos reikšmingumo vertinimo ir tolesnio perskyrimo poreikio kriterijus bei procesus ir ar šie kriterijai ir procesai taikomi nuosekliai;

e) naujausia turima informacija naudojama peržiūrint priskyrimą;

f) kai dėl praktinių priežasčių priskyrimas nebuvo peržiūrėtas, kaip numatyta a–e punktuose, įgyvendinta tinkama nustatymo, stebėsenos ir padėties ištaisymo politika ir ar imamasi priemonių siekiant vėl laikytis a–e punktų;

g) vyresnioji vadovybė reguliariai informuojama apie pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms peržiūras arba vėlavimą peržiūrėti priskyrimą, kaip nurodyta f punkte;

h) yra tinkama politika, kaip veiksmingai gauti ir reguliariai atnaujinti svarbią informaciją, ir ar tai tinkamai atspindima sutarčių su įsipareigojančiaisiais asmenimis sąlygose.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 2 dalį kompetentingos institucijos vertina pozicijų, kurios nebuvo peržiūrėtos pagal 2 dalies a–e punktus, vertę ir skaičių ir patikrina, ar apskaičiuojant pagal riziką įvertintų pozicijų sumas tos pozicijos vertinamos konservatyviai. Kiekviena reitingų sistema ir kiekvienas rizikos parametras vertinami ir tikrinami atskirai.

6 SKYRIUS

ĮSIPAREIGOJIMŲ NEĮVYKDYMO ATVEJŲ NUSTATYMO VERTINIMO METODIKA

26 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, ar įstaiga nustato visus atvejus, kuriuos reikia laikyti įsipareigojimų neįvykdymu pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnio 1–5 dalis ir Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2018/171 ([5]), kompetentingos institucijos patikrina visus šiuos aspektus:

a) įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo nustatymą lemiančių priežastinių veiksnių išsamų aprašymą ir praktinį taikymą pagal 27 straipsnį;

b) proceso, kurį įstaiga taiko įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymui nustatyti, patikimumą ir veiksmingumą pagal 28 straipsnį;

c) priežastinius veiksnius ir procesą, kuriuos įstaiga naudoja suteikdama įsipareigojimų nevykdančiam įsipareigojančiajam asmeniui įsipareigojimus įvykdančio asmens statusą, pagal 29 straipsnį.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina įstaigos vidaus kriterijus, politiką ir procedūras, naudojamas nustatyti, ar įsipareigojimai nevykdomi (toliau – įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis), ir tvarkyti neįvykdytas pozicijas;

b) tikrina skyrių ir valdymo organų funkcijas ir pareigas nustatant įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymą ir tvarkant neįvykdytas pozicijas;

([5]) 2017 m. spalio 19 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2018/171, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas pradelstų kreditinių įsipareigojimų reikšmingumo ribinės vertės techniniais reguliavimo standartais (OL L 32, 2018 2 6, p. 1).

c) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų posėdžių protokolus;

d) tikrina atitinkamus vidaus auditorių ar kitas kontrolės funkcijas įstaigoje atliekančių darbuotojų nustatytus faktus;

e) tikrina pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus atitinkamo audito metu;

f) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia;

g) tikrina kriterijus, kuriuos atsakingi darbuotojai taiko rankiniu būdu suteikdami įsipareigojančiajam asmeniui ar pozicijai įsipareigojimų neįvykdymo statusą ir vėl suteikdami įsipareigojimų vykdymo statusą.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti bet kurį iš šių papildomų metodų:

a) patikrinti IT sistemų, naudojamų nustatant įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymą, funkcinius dokumentus;

b) atlikti imties bandymus ir patikrinti dokumentus, susijusius su įsipareigojančiojo asmens charakteristikomis ir pozicijų inicijavimu ir išlaikymu;

c) atlikti savo tikrinimus dėl įstaigos duomenų ar reikalauti, kad įstaiga atliktų konkrečius tikrinimus;

d) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

27 straipsnis

Įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo nustatymo priežastiniai veiksniai

1. Vertindamos įstaigos taikomų įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo nustatymo priežastinių veiksnių išsamų aprašymą ir praktinį taikymą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnio 1–5 dalis ir Deleguotąjį reglamentą (ES) 2018/171, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) yra įdiegta tinkama politika, pagal kurią skaičiuojamos vėlavimo dienos, įskaitant priemonių laikotarpių peržiūrą, pratęsimų, pakeitimų ar atidėjimų taikymą ir esamų sąskaitų užskaitą;

b) įstaigos naudojama įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis apima bent visus įsipareigojimų neįvykdymo priežastinius veiksnius, nustatytus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnio 1 ir 3 dalyse;

c) jeigu įstaigos juridiniai subjektai naudoja daugiau nei vieną įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtį, ar kiekvienos įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžties taikymo sritis yra aiškiai nustatyta ir ar apibrėžčių skirtumai yra pagrįsti.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos įvertina, ar įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis taikoma praktiškai ir yra pakankamai išsami, kad visi darbuotojai ją nuosekliai taikytų visų rūšių pozicijoms, ir ar yra pakankamai tiksliai nustatyti visi toliau nurodyti galimi tikėtino įsipareigojimų neįvykdymo požymiai:

a) nekaupiamo įsipareigojimo statusas;

b) įvykiai, kurie yra konkretus kredito rizikos koregavimas dėl suvokiamo reikšmingo kredito kokybės pablogėjimo;

c) kredito įsipareigojimų, kurie yra reikšmingi su kreditu susiję nuostoliai, pardavimas;

d) įvykiai, kurie yra būtinas restruktūrizavimas;

e) įvykiai, kurie yra panaši į bankrotą apsauga;

f) kiti požymiai, kad mokėjimas nėra tikėtinas.

3. Kompetentingos institucijos patikrina, ar politika ir procedūromis užtikrinama, kad įsipareigojantieji asmenys nebūtų laikomi vykdančiais įsipareigojimus, jeigu taikomas bet kuris įsipareigojimų neįvykdymo priežastinis veiksnys.

28 straipsnis

Įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo nustatymo proceso patikimumas ir veiksmingumas

1. Vertindamos įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo nustatymo proceso patikimumą ir veiksmingumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) yra tinkamų procedūrų ir mechanizmų, kuriais užtikrinama, kad visi įsipareigojimų neįvykdymo atvejai būtų nustatomi laiku, visų pirma, kad svarbios informacijos rinkimas ir atnaujinimas būtų veiksmingas ir vyktų pakankamai dažnai;

b) jeigu įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymas nustatomas remiantis automatiniais procesais, atliekami bandymai siekiant patikrinti, ar IT sistema teisingai atpažįsta įsipareigojimų neįvykdymo atvejus;

c) siekiant nustatyti įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymą sprendimą priimant žmogui, įsipareigojančiųjų asmenų vertinimo kriterijai ir įsipareigojimų neįvykdymo priežastiniai veiksniai yra pakankamai išsamiai nustatyti vidaus dokumentuose siekiant užtikrinti, kad įsipareigojimų neįvykdymą nuosekliai nustatytų visi tokiame nustatymo procese dalyvaujantys darbuotojai;

d) jeigu įstaiga naudoja įsipareigojančiojo asmens lygmens įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtį, yra tinkamų procedūrų ir mechanizmų, kuriais užtikrinama, kad įsipareigojančiajam asmeniui nustačius įsipareigojimų neįvykdymą, visose atitinkamose įstaigos ir jos patronuojamųjų įmonių ir, kai taikytina, jos patronuojančiosios įmonės ir jos patronuojamųjų įmonių sistemose, verslo linijose ir geografinėse vietovėse visos to įsipareigojančiojo asmens pozicijos užregistruojamos kaip pozicijos esant įsipareigojimų neįvykdymui;

e) jeigu įsipareigojančiajam asmeniui neįvykdžius įsipareigojimų dėl vienos ar kelių pozicijų, suteikti įsipareigojimų neįvykdymo statusą visoms jo pozicijoms, kaip nurodyta d punkte, yra vėluojama, dėl tokio vėlavimo neatsiranda klaidų ar nenuoseklumo valdant riziką, pranešant apie riziką, apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus ar naudojant duomenis rizikai kiekybiškai įvertinti.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos vertina, kaip įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtyje taikoma reikšmingumo ribinė vertė, apibrėžta pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnio 2 dalies d punktą, ir ar ta reikšmingumo ribinė vertė atitinka pradelsto kreditinio įsipareigojimo reikšmingumo ribinę vertę, kurią kompetentingos institucijos nustato pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) 2018/171, ir patikrina, ar:

a) yra tinkamų procedūrų ir mechanizmų, kuriais užtikrinama, kad įsipareigojimų neįvykdymo statusas būtų suteikiamas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnio 1 dalies b punktą remiantis to reglamento 178 straipsnio 2 dalies d punkte nustatytu vertinimu ir laikantis reikšmingumo ribinės vertės, taikomos pradelstam kreditiniam įsipareigojimui, kaip kompetentingos institucijos apibrėžė pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) 2018/171;

b) vėlavimo dienų skaičiavimo procesas atitinka įsipareigojančiojo asmens sutartinius ar teisinius įsipareigojimus, tinkamai parodo dalinius mokėjimus ir yra nuosekliai taikomas.

3. Mažmeninių pozicijų atveju, be 1 dalyje nustatyto patikrinimo ir 2 dalyje nustatyto vertinimo, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga turi aiškią politiką dėl įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžties taikymo mažmeninėms pozicijoms įsipareigojančiojo asmens lygmeniu arba konkrečios kredito priemonės lygmeniu;

b) a punkte nurodyta politika dera su įstaigos rizikos valdymu ir nuosekliai taikoma;

c) jeigu įstaiga naudoja konkrečios kredito priemonės lygmens įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtį:

   i) yra tinkamų procedūrų ir mechanizmų, kuriais užtikrinama, kad kai nustatoma, kad kredito priemonės įsipareigojimai neįvykdyti, ta kredito priemonė visose atitinkamose įstaigos sistemose pažymima kaip priemonė, kurios įsipareigojimai neįvykdyti;

   ii) jeigu kredito priemonei vėluojama suteikti įsipareigojimų neįvykdymo statusą visose atitinkamose sistemose, kaip nurodyta i punkte, dėl tokio vėlavimo neatsiranda klaidų ar neatitikimų valdant riziką, pranešant apie riziką, apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus ar naudojant duomenis rizikai kiekybiškai įvertinti.

29 straipsnis

Įsipareigojimų įvykdymo statuso grąžinimas

1. Vertindamos įsipareigojimų įvykdymo statuso grąžinimą įsipareigojimų nevykdančiam įsipareigojančiajam asmeniui lemiančių priežastinių veiksnių ir proceso patikimumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnio 5 dalį, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) perklasifikavimą lemiantys veiksniai yra nustatyti kiekvienam įsipareigojimų neįvykdymo priežastiniam veiksniui ir ar kredito įsipareigojimų, kuriems taikomas būtinas restruktūrizavimas, nustatymas ir vertinimas yra aiškiai apibūdintas;

b) perklasifikavimas galimas tik tada, kai nebetaikomi visi įsipareigojimų neįvykdymo priežastiniai veiksniai ir įvykdytos visos atitinkamos perklasifikavimo sąlygos;

c) perklasifikavimo priežastiniai veiksniai ir procesas nustatomi atsargiai, visų pirma taip, kad būtų užtikrinama, kad įsipareigojimų įvykdymo statusas nebūtų grąžinamas, jei įstaiga mano, kad kreditinis įsipareigojimas nebus visiškai įvykdytas, jeigu įstaiga nesiims tokių veiksmų kaip vertybinio popieriaus realizavimas.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos patikrina, ar pagal įstaigos politiką ir procedūras neleidžiama įsipareigojimų nevykdančiam įsipareigojančiajam asmeniui grąžinti įsipareigojimų įvykdymo statuso vien dėl kredito įsipareigojimų nuostatų ar sąlygų pakeitimų, nebent įstaiga nustatė, kad atlikus tuos pakeitimus galima nebelaikyti, kad įsipareigojantysis asmuo veikiausiai nevykdys mokėjimo įsipareigojimų.

3. Kompetentingos institucijos patikrina analizę, kuria remdamasi įstaiga nustatė perklasifikavimo kriterijus. Jos patikrina, ar analizėje atsižvelgiama į įstaigos ankstesnius įsipareigojimų neįvykdymo duomenis ir įsipareigojimų nevykdančių įsipareigojančiųjų asmenų, kurie jiems grąžinus įsipareigojimų įvykdymo statusą per trumpą laiką vėl neįvykdo įsipareigojimų, procentinę dalį.

7 SKYRIUS

REITINGŲ SISTEMŲ SANDAROS, VEIKLOS ELEMENTŲ IR PATVIRTINIMO DOKUMENTAIS VERTINIMO METODIKA

1 SKIRSNIS

Bendroji informacija

30 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, kaip įstaiga laikosi reitingų sistemų sandaros, valdymo ir patvirtinimo dokumentais reikalavimų, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies e punkte, kompetentingos institucijos patikrina visas šias sąlygas:

a) dokumentų dėl reitingų sistemų pagrindimo, sandaros ir veiklos elementų, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 175 straipsnyje, tinkamumą pagal 31 ir 32 straipsnius;

b) reitingų sistemų struktūros, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 170 straipsnyje, tinkamumą pagal 33–36 straipsnius;

c) kaip įstaiga taiko konkrečius statistinių modelių ar kitų mechaninių metodų reikalavimus, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 174 straipsnyje, pagal 37–40 straipsnius.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina įstaigos atitinkamą vidaus politiką;

b) tikrina įstaigos techninius dokumentus dėl reitingų sistemų kūrimo metodikos ir proceso;

c) tikrina kūrimo vadovus, metodikas ir procesus, kuriais grindžiamos reitingų sistemos;

d) tikrina įstaigos vidaus organų, atsakingų už reitingų sistemų patvirtinimą, įskaitant valdymo organą ar jo paskirtus komitetus, posėdžių protokolus;

e) tikrina reitingų sistemų veikimo ataskaitas ir įstaigos kredito rizikos kontrolės skyriaus, patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų, vidaus auditorių ar bet kokią kitą kontrolės funkciją atliekančių darbuotojų rekomendacijas;

f) tikrina pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus vykdant stebėseną, patikimumo vertinimą ir atitinkamo audito metu;

g) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos gali taikyti bet kuriuos šiuos papildomus metodus:

a) prašyti reitingų sistemų kūrimo procese naudojamų duomenų ir juos analizuoti;

b) atlikti savo vertinimus arba atkartoti tuos, kuriuos atliko įstaiga kurdama ir stebėdama reitingų sistemas, naudodamos įstaigos pateiktus atitinkamus duomenis;

c) prašyti įstaigos pateikti papildomų dokumentų arba prašyti, kad ji pateiktų analizę, susijusią su reitingų sistemos kūrimo metodikos pasirinkimu, ir informaciją apie gautus rezultatus;

d) patikrinti reitingų sistemų sandaros, veiklos elementų ir dokumentų vertinimo aprėpčiai svarbių IT sistemų funkcinius dokumentus;

e) atlikti pačios kompetentingos institucijos testus su įstaigos duomenimis arba paprašyti įstaigos atlikti kompetentingos institucijos pasiūlytus testus;

f) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

2 SKIRSNIS

Reitingų sistemų pagrindimo, sandaros ir veiklos elementų patvirtinimo dokumentais vertinimo metodika

31 straipsnis

Reitingų sistemų dokumentų išsamumas

1. Vertindamos reitingų sistemų sandaros, veiklos elementų ir pagrindimo dokumentų išsamumą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies e punkte ir 175 straipsnyje, kompetentingos institucijos patikrina, ar dokumentai yra išsamūs ir apima šiuos elementus:

a) reitingų sistemos ir reitingų sistemoje naudojamų modelių tinkamumą atsižvelgiant į portfelio charakteristikas;

b) duomenų šaltinių ir duomenų valymo praktikos aprašymą;

c) įsipareigojimų neįvykdymo ir nuostolių apibrėžtis;

d) metodikos pasirinkimą;

e) modelių techninę specifikaciją;

f) modelių trūkumus bei apribojimus ir galimus juos mažinančius veiksnius;

g) modelių diegimo IT sistemose bandymų rezultatus, visų pirma informaciją apie tai, ar įdiegta sėkmingai ir be klaidų;

h) vidaus reitingais pagrįstam metodui keliamų reguliavimo reikalavimų laikymosi įsivertinimą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 169–191 straipsniuose.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies a punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) dokumentuose aiškiai nustatytas reitingų sistemos ir modelių tikslas;

b) dokumentuose aprašyta reitingų sistemos taikymo sritis ir reitingų sistemoje naudojamų modelių taikymo sritis, t. y. nurodyta, kokios rūšies pozicijoms taikomas kiekvienas reitingų sistemos modelis, ir kokybiškai, ir kiekybiškai, kiekvieno modelio rezultatų rūšis ir rezultatų panaudojimo būdas;

c) dokumentuose paaiškinama, kaip rizikos valdymo, sprendimų priėmimo ir kredito suteikimo procesų tikslais atsižvelgiama į reitingų sistemoje gautą informaciją ir modelių rezultatus, kaip nurodyta 19 straipsnyje.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar dokumentuose pateikiama:

a) išsami informacija apie visus modeliui sukurti panaudotus duomenis, įskaitant tikslią modelio turinio apibrėžtį, jo šaltinį, formatą ir kodavimą ir, kai taikytina, duomenų neįtraukimą į modelį;

b) visos duomenų valymo procedūros, įskaitant duomenų neįtraukimo procedūras, išskirčių nustatymą bei tvarkymą ir duomenų pritaikymą, taip pat aiškus jų naudojimo pagrindimas ir jų poveikio įvertinimas.

4. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies c punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar kuriant modelį naudotos įsipareigojimų neįvykdymo ir nuostolių apibrėžtys yra tinkamai patvirtintos dokumentais, visų pirma, kai modeliams patikslinti naudojamos kitos įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtys nei tos, kurias naudoja įstaiga pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnį.

5. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies d punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar dokumentuose pateikiama:

a) išsami informacija apie modelio sandarą, jį pagrindžiančią teoriją, prielaidas ir logiką;

b) išsamūs modelių metodikų ir jų pagrindimo, statistinių metodų bei artinių aprašymai ir, kai tinkama, segmentavimo metodų pagrindimas ir išsamus aprašymas, statistinių procesų rezultatai ir modelių prognozuojamosios galios diagnostika bei priemonės;

c) atitinkamų verslo sričių ekspertų vaidmuo kuriant reitingų sistemą ir modelius, įskaitant išsamų konsultacijų su atitinkamų verslo sričių ekspertais kuriant reitingų sistemą ir modelius proceso aprašymą, taip pat tų atitinkamų verslo sričių ekspertų pateikti rezultatai ir pagrindimas;

d) paaiškinimas, kaip galutiniam modelio rezultatui gauti derinami statistinis modelis ir žmogaus priimami sprendimai;

e) paaiškinimas, kaip įstaiga atsižvelgia į nepatenkinamą duomenų kokybę, homogeniškų pozicijų grupių nebuvimą, verslo procesų, ekonominės ar teisinės aplinkos pokyčius ir kitus veiksnius, susijusius su duomenų, kurie gali daryti poveikį reitingų sistemos ar modelio veikimui, kokybe;

f) analizių, atliktų statistinių modelių ar atitinkamais atvejais kitų mechaninių metodų tikslais, aprašymas:

   i) nagrinėjamų kintamųjų ir atitinkamų kintamųjų atrankos kriterijų analizės pagal vieną požymį;

   ii) atrinktų kintamųjų ir atitinkamų kintamųjų atrankos kriterijų analizės pagal daugelį požymių;

   iii) galutinio modelio kūrimo procedūros, įskaitant:

      — galutinę kintamųjų atranką;

      — kintamųjų koregavimus, atliktus remiantis žmogaus priimtais sprendimais po analizės pagal daugelį požymių;

— kintamųjų transformaciją;

— koeficientų priskyrimą kintamiesiems;

— modelio sudedamųjų dalių rengimo metodą, visų pirma, kai kartu naudojamos kokybinės ir kiekybinės sudedamosios dalys.

6. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies e punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar dokumentuose pateikiama:

a) galutinės modelio struktūros techninė specifikacija, įskaitant galutinio modelio specifikacijas, įvesties duomenų sudedamosios dalys, įskaitant atrinktų kintamųjų rūšį ir formatą, kintamiesiems taikomi koeficientai ir rezultatų sudedamosios dalys, įskaitant rezultatų rūšį ir formatą;

b) nuorodos į kompiuterinius kodus ir priemones, naudojamus IT kalbose ir programose, kad trečioji šalis galėtų atkurti galutinius rezultatus.

Taikant b punktą, trečioji šalis pardavėjų modelių atveju gali būti pardavėjas.

7. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies f punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar dokumentuose pateikiamas modelio trūkumų ir apribojimų aprašymas, įvertinimas, ar įvykdytos pagrindinės modelio prielaidos, ir atvejų, kai modelio veikimas gali nepateisinti lūkesčių ar modelis tapti netinkamas, prognozė, taip pat modelio trūkumų reikšmingumo įvertinimas ir galimi juos mažinantys veiksniai.

8. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies g punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) dokumentuose nustatytas procesas, kurį reikia vykdyti, kai darbinėje aplinkoje diegiamas naujas ar pakeistas modelis;

b) į dokumentus įtraukti reitingų modelių diegimo IT sistemose bandymų rezultatai, įskaitant patvirtinimą, kad darbinėje aplinkoje įdiegtas reitingų modelis yra tas pats, kaip aprašyta dokumentuose, ir jis veikia, kaip numatyta.

9. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies h punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga atlieka IRB metodui keliamų reguliavimo reikalavimų laikymosi įsivertinimą atskirai dėl kiekvienos reitingų sistemos, o vidaus auditoriai ar kitas panašus nepriklausomas audito skyrius atlieka peržiūrą.

32 straipsnis

Reitingų sistemų registras

1. Vertindamos informacijos apie reitingų sistemas rinkimo ir saugojimo dokumentų sistemą ir procedūras, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies e punkte ir 175 straipsnyje, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga yra įdiegusi ir bent pastaruosius trejus metus tvarko visų dabartinių ir ankstesnių reitingų sistemų versijų registrą (toliau – reitingų sistemų registras).

2. 1 dalies tikslais kompetentingos institucijos patikrina, ar reitingų sistemų registro tvarkymo procedūros apima šios informacijos apie kiekvieną versiją registravimą:

a) reitingų sistemos taikymo sritis nurodant, kurios rūšies pozicijos turi būti reitinguojamos taikant kiekvieną reitingų modelį;

b) už patvirtinimą atsakingi vadovai ir vidaus patvirtinimo data, pranešimo kompetentingoms institucijoms data, kompetentingų institucijų patvirtinimo data, kai taikytina, ir versijos įdiegimo data;

c) trumpas visų pakeitimų, palyginti su ankstesne versija, kuri yra įtraukta į registrą, aprašymas, įskaitant reitingų sistemos aspektų, kurie buvo pakeisti, aprašymą, ir nuoroda į modelio dokumentus;

d) pakeitimo kategorija, priskirta pagal Deleguotąjį reglamentą (ES) Nr. 529/2014, ir nuoroda į priskyrimo prie pakeitimų kategorijos kriterijus.

3 SKIRSNIS

Reitingų sistemų struktūros vertinimo metodika

33 straipsnis

Rizikos veiksniai ir reitingų kriterijai

1. Vertindamos reitingų sistemoje naudojamus rizikos veiksnius ir reitingų kriterijus pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 170 straipsnio 1 dalies a, c ir e punktus, 3 dalies a punktą ir 4 dalį kompetentingos institucijos patikrina visus šiuos aspektus:

a) atitinkamų rizikos veiksnių ir reitingų kriterijų atrankos procesą, įskaitant galimų rizikos veiksnių apibrėžtį, rizikos veiksnių atrankos kriterijus ir sprendimus, priimtus dėl atitinkamų rizikos veiksnių;

b) ar atrinkti rizikos veiksniai bei reitingų kriterijai ir jų indėlis į rizikos vertinimą atitinka reitingų sistemos verslo naudotojų lūkesčius;

c) ar remiantis statistiniais metodais atrinkti rizikos veiksniai ir reitingų kriterijai atitinka statistinius įrodymus dėl rizikos diferencijavimo, siejamo su kiekvienu rangu ar grupe.

2. Galimi rizikos veiksniai ir reitingų kriterijai, kuriuos reikia analizuoti pagal 1 dalies a punktą, apima šiuos elementus, kai įmanoma, pagal pozicijų rūšį:

a) įsipareigojančiojo asmens rizikos charakteristikas, įskaitant:

   i) įmonių ir įstaigų pozicijų atveju: finansines ataskaitas, kokybinę informaciją, sektoriaus riziką, šalies riziką, patronuojančiojo subjekto paramą;

   ii) mažmeninių pozicijų atveju: finansines ataskaitas ar informaciją apie asmens pajamas, kokybinę informaciją, informaciją apie elgesį, socialinę demografinę informaciją;

b) sandorio rizikos charakteristikas, įskaitant produkto rūšį, užtikrinimo priemonės rūšį, prioritetą, paskolos ir turto vertės santykį;

c) informaciją apie pažeidimus: vidaus informaciją arba informaciją, gautą iš išorės šaltinių, kaip antai kredito biurų.

34 straipsnis

Įsipareigojančiųjų asmenų ir pozicijų suskirstymas į rangus ar grupes

1. Vertindamos įsipareigojančiųjų asmenų ir pozicijų suskirstymą į rangus ar grupes kiekvienoje reitingų sistemoje pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 170 straipsnio 1 dalies b, d ir f punktus, 2 dalį ir 3 dalies c punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) reitingų rangų ir grupių skaičius yra pakankamas siekiant užtikrinti prasmingą rizikos diferencijavimą ir nuostolių charakteristikų kiekybinį įvertinimą rango ar grupės lygmeniu ir kad:

   i) įmonių, įstaigų, centrinės valdžios bei centrinių bankų pozicijų ir specializuoto skolinimo pozicijų atveju įsipareigojančiojo asmens reitingų skalėje rangų skaičius būtų bent toks, koks yra nustatytas atitinkamai Reglamento (ES) Nr. 575/2013 170 straipsnio 1 dalies b punkte ir 2 dalyje;

   ii) mažmeninėmis pozicijomis laikomų įsigytų gautinių sumų atveju suskirstant į grupes būtų atsižvelgiama į pardavėjo kreditavimo praktiką ir jo klientų įvairovę;

b) pozicijų ar įsipareigojančiųjų asmenų skaičių koncentracija nė viename range ar grupėje nėra pernelyg didelė, nebent toks suskirstymas pateisinamas įtikinamais empiriniais įrodymais, kad tų pozicijų ar įsipareigojančiųjų asmenų rizika yra homogeniška;

c) mažmeninių pozicijų atveju reitingų ir priemonių ranguose ar grupėse yra pakankamai vienam rangui ar grupei priklausančių pozicijų ar įsipareigojančiųjų asmenų, nebent toks suskirstymas pateisinamas įtikinamais empiriniais įrodymais, kad tų pozicijų ar įsipareigojančiųjų asmenų suskirstymas į grupes yra tinkamas, arba ar dėl pavienių įsipareigojančiųjų asmenų ar pozicijų naudojami tiesioginiai rizikos parametrų įverčiai, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 169 straipsnio 3 dalyje;

d) įmonių, įstaigų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijų atveju, kai yra pakankamai duomenų, reitingų ir priemonių ranguose ar grupėse nėra per mažai pozicijų ar įsipareigojančiųjų asmenų, priklausančių vienam rangui ar grupei, nebent pozicijų ar įsipareigojančiųjų asmenų suskirstymas pateisinamas įtikinamais empiriniais įrodymais, kad tų pozicijų ar įsipareigojančiųjų asmenų suskirstymas į grupes yra tinkamas, arba ar dėl pavienių įsipareigojančiųjų asmenų ar pozicijų naudojami tiesioginiai rizikos parametrų įverčiai, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 169 straipsnio 3 dalyje.

2. Be 1 dalyje nurodyto patikrinimo, kompetentingos institucijos, kai tinkama, vertina kriterijus, kuriuos įstaiga taiko nustatydama:

a) didžiausią ir mažiausią bendrą rangų ar grupių skaičių;

b) prie kiekvieno rango ar grupės priskirtų pozicijų ir įsipareigojančiųjų asmenų dalį.

3. 1 ir 2 dalių tikslais kompetentingos institucijos atsižvelgia į esamą ir ankstesnį pozicijų bei įsipareigojančiųjų asmenų skaičiaus ir pozicijų verčių paskirstymą, įskaitant pozicijų ir įsipareigojančiųjų asmenų judėjimą tarp skirtingų rangų ar grupių.

35 straipsnis

Rizikos diferencijavimas

1. Mažmeninių pozicijų atveju vertindamos kiekvienos reitingų sistemos rizikos diferencijavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 170 straipsnio 3 dalies b ir c punktus kompetentingos institucijos patikrina visus šiuos aspektus:

a) ar rizikos diferencijavimui įvertinti naudojamos priemonės yra pagrįstos ir tinkamos atsižvelgiant į turimus duomenis ir ar iš rangų ar grupių faktinių įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių arba nuostolių lygių įvairiomis ekonominėmis sąlygomis laiko eilučių įrašų matyti, kad rizikos diferencijavimas yra tinkamas;

b) ar įstaiga yra apibrėžusi tikėtinus reitingų sistemos veikimo rodiklius, susijusius su rizikos diferencijavimu, pagal aiškiai nustatytas fiksuotas apibrėžtų parametrų ir priemonių siektinas reikšmes ir leidžiamąsias nuokrypas, taip pat imasi veiksmų nukrypimams nuo šių siektinų reikšmių ar leidžiamųjų nuokrypų ištaisyti; pirminiam kūrimui ir nuolatiniam veikimui galima apibrėžti atskiras siektinas reikšmes ir leidžiamąsias nuokrypas;

c) ar apibrėžtų parametrų ir priemonių siektinomis reikšmėmis bei leidžiamosiomis nuokrypomis ir mechanizmais, taikomais siekiant tų siektinų reikšmių ir leidžiamųjų nuokrypų, užtikrinamas pakankamas rizikos diferencijavimas.

2. Kompetentingos institucijos taip pat taiko 1 dalį vertindamos rizikos diferencijavimą, susijusį su pozicijomis, kurios nėra mažmeninės pozicijos pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 170 straipsnio 1 dalį, jeigu tam yra pakankamai duomenų.

36 straipsnis

Homogeniškumas

1. Vertindamos tam pačiam rangui ar grupei priskirtų įsipareigojančiųjų asmenų ar pozicijų homogeniškumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 170 straipsnio 1 dalį ir 3 dalies c punktą kompetentingos institucijos vertina įsipareigojančiųjų asmenų ir sandorių nuostolių charakteristikų, įtrauktų į kiekvieną rangą ar grupę, panašumą pagal visus šiuos veiksnius:

a) vidaus reitingus;

b) PD įverčius;

c) kai taikytina, savus LGD įverčius;

d) kai taikytina, savus perskaičiavimo koeficientų įverčius;

e) kai taikytina, savus visų nuostolių įverčius.

Mažmeninių pozicijų atveju kompetentingos institucijos vertina tuos veiksnius dėl kiekvienos reitingų sistemos. Pozicijų, kurios nėra mažmeninės pozicijos, atveju kompetentingos institucijos jas įvertina tik toms reitingų sistemoms, dėl kurių yra pakankamai duomenų.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos vertina verčių intervalus ir į kiekvieną rangą ar grupę įtrauktų įsipareigojančiųjų asmenų ir sandorių nuostolių charakteristikų paskirstymą.

4 SKIRSNIS

Konkrečių statistiniams modeliams ar kitiems mechaniniams metodams keliamų reikalavimų vertinimo metodika

37 straipsnis

Duomenų reikalavimai

1. Vertindamos modelio įvesties duomenų patikrinimo procesą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 174 straipsnio b punktą kompetentingos institucijos patikrina:

a) vidaus ir išorės duomenų šaltinių patikimumą ir kokybę ir iš tų šaltinių gautų duomenų skalę, taip pat šaltinių aprėpiamą laikotarpį;

b) duomenų sujungimo procesą, kai modelyje naudojami duomenys iš daugelio duomenų šaltinių;

c) duomenų neįtraukimo pagrindimą ir mastą pagal neįtraukimo priežastis, naudojant statistinius duomenis apie visų duomenų dalį kiekvienu atveju, kai į imtį kuriant modelį tam tikri duomenys nebuvo įtraukti;

d) klaidingų bei trūkstamų duomenų bei išskirčių ir kategorijų duomenų tvarkymo procedūras, taip pat patikrina, ar pasikeitus suskirstymo į kategorijas rūšiai nepablogėja duomenų kokybė arba duomenyse neatsiranda struktūrinių lūžių;

e) duomenų transformacijos procesus, įskaitant standartizaciją ir kitą funkcinę transformaciją, ir tokių transformacijų tinkamumą atsižvelgiant į riziką, kad modelis gali būti per detalus.

2. Vertindamos modeliui sukurti naudojamų duomenų reprezentatyvumą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 174 straipsnio c punkte, kompetentingos institucijos patikrina:

a) įsipareigojančiųjų asmenų ar priemonių rizikos charakteristikų, kurias perteikia modeliui sukurti naudojami duomenys, palyginamumą su pozicijų, įtrauktų į konkretų reitingų modelį, duomenimis;

b) galiojančių kreditavimo ir susigrąžinimo standartų palyginamumą su tais, kurie buvo taikomi tuo laikotarpiu, su kuriuo yra susijęs modeliui sukurti naudojamų referencinių duomenų rinkinys;

c) įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžties modeliui sukurti naudojamuose duomenyse nuoseklumą laikui bėgant ir patikrina:

   i) ar buvo atlikti koregavimai siekiant užtikrinti suderinamumą su esama įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtimi, jei per stebėjimo laikotarpį įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis buvo pakeista;

   ii) ar įstaiga priėmė tinkamas duomenų reprezentatyvumo užtikrinimo priemones, kai įstaiga vykdo veiklą keliose jurisdikcijose, kuriose naudojamos skirtingos įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtys;

   iii) ar modeliui patikslinti naudojama įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis nedaro neigiamo poveikio reitingų modelio struktūrai ir veikimui, kai ši apibrėžtis skiriasi nuo įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžties, pateiktos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178 straipsnyje;

d) kai modeliui sukurti naudojami išorės duomenys arba iš kelių įstaigų surinkti duomenys, tokių duomenų svarbą ir tinkamumą įstaigos pozicijoms, produktams ir rizikos profiliui.

38 straipsnis

Modelio sandara

Vertindamos reitingų modelio sandarą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 174 straipsnio a punktą kompetentingos institucijos patikrina:

a) modelio tinkamumą atsižvelgiant į jo konkrečią paskirtį;

b) įstaigos atliktą alternatyvių prielaidų ar alternatyvių metodų nei tie, kurie pasirinkti modelyje, analizę;

c) įstaigos taikomą modelio kūrimo metodiką;

d) ar atitinkami įstaigos darbuotojai visapusiškai supranta modelio pajėgumus ir apribojimus, visų pirma ar įstaigos modelio dokumentuose:

   i) aprašyta, kurie modelio apribojimai yra susiję su modelio įvesties duomenimis, netikromis prielaidomis, modelio informacijos tvarkymo komponentu, ir ar modelio rezultatai tvarkomi rankiniu būdu arba IT sistemoje;

   ii) nustatyti atvejai, kai modelio veikimo rodikliai gali nepatenkinti lūkesčių ar tapti nepakankami, ir įvertinamas modelio trūkumų reikšmingumas ir galimi juos mažinantys veiksniai.

39 straipsnis

Žmogaus sprendimai

Vertindamos, ar taikant statistinį modelį ar kitą mechaninį metodą taip pat priimami žmogaus sprendimai, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 174 straipsnio e punkte, ir ar žmogaus sprendimai taikomi proporcingai ir tinkamai kuriant reitingų modelį ir priskiriant pozicijas rangams ar grupėms, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) žmogaus sprendimai taikomi pagrįstai ir yra išsamiai patvirtinti dokumentais ir ar įvertinamas žmogaus sprendimų poveikis reitingų sistemai, jei įmanoma, taip pat apskaičiuojant ir mažą žmogaus sprendimų indėlį į reitingų sistemos veikimo rodiklius;

b) atsižvelgiama į visą svarbią į modelį neįtrauktą informaciją ir ar taikomas tinkamas konservatyvumo lygis;

c) kai reitingų sistemoje priskiriant pozicijas rangams ar grupėms reikia žmogaus sprendimo subjektyviai naudojant įvesties duomenis arba kai pagal kredito politiką leidžiama peržiūrėti modelio įvesties duomenis ar rezultatus, taikomos visos šios sąlygos:

   i) modelių naudotojams skirtame vadove aiškiai apibrėžti įvesties duomenys ir atvejai, kai įvesties duomenis galima koreguoti žmogui priimant sprendimą;

   ii) atvejų, kai įvesties duomenys faktiškai buvo pakoreguoti, nėra daug;

   iii) modelio naudotojams skirtame vadove aiškiai apibrėžti atvejai, kai reitingų modelių įvesties duomenis ar rezultatus galima peržiūrėti, ir modelių įvesties duomenų ar rezultatų peržiūros procedūros;

   iv) visi duomenys apie žmogaus sprendimų taikymą ir atvejus, kai reitingų modelių įvesties duomenys ar rezultatai buvo peržiūrėti, saugomi ir juos periodiškai analizuoja kredito rizikos kontrolės skyrius arba patikimumo vertinimą atliekantys darbuotojai, kad nustatytų jų poveikį reitingų modeliui;

d) žmogaus sprendimų taikymas tinkamai valdomas ir yra proporcingas pozicijų rūšiai kiekvienoje reitingų sistemoje.

40 straipsnis

Modelio veikimas

Vertindamos modelio prognozavimo galią, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 174 straipsnio a punktą, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaigos vidaus standartuose:

a) aprašytos prielaidos ir teorija, kuriomis grindžiami įstaigos pasirinkti parametrai modelio veikimui įvertinti;

b) nustatyta, kaip taikomi parametrai, nurodyta, ar kiekvieno parametro naudojimas yra privalomas ar neprivalomas, ir kada jis turi būti naudojamas, ir užtikrinama, kad parametrai būtų naudojami nuosekliai;

c) nustatytos taikymo sąlygos ir priimtinos ribinės vertės bei leidžiami nukrypimai nuo parametrų ir nustatyta, ar ir, jei taip, kaip vertinimo procese atsižvelgiama į statistines klaidas, susijusias su tų parametrų vertėmis, ir, kai apskaičiuojamas daugiau nei vienas parametras, nustatomi kelių testų rezultatų sujungimo viename vertinime metodai;

d) nustatyta, kaip užtikrinti, kad apie įvykius, dėl kurių pablogėja modelio veikimo rodikliai ir pažeidžiamos c punkte nurodytos ribinės vertės, būtų pranešama atitinkamiems už tai atsakingiems vyresniosios vadovybės nariams ir kad už galutinio sprendimo dėl būtinų modelio pakeitimų įgyvendinimo priėmimą atsakingi vadovybės nariai pateiktų aiškias gaires, kaip turi būti atsižvelgiama į parametrų rezultatus.

8 SKYRIUS

KIEKYBINIO RIZIKOS VERTINIMO METODIKA

1 SKIRSNIS

Bendroji informacija

41 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, kaip įstaiga laikosi kiekybinio rizikos parametrų vertinimo reikalavimų pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies a punktą, kompetentingos institucijos patikrina, kaip įstaiga laikosi:

a) bendrųjų įverčių nustatymo reikalavimų, nustatytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 179 straipsnyje, pagal 42, 43 ir 44 straipsnius;

b) PD vertinimui taikomų reikalavimų, nustatytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnyje, pagal 45 ir 46 straipsnius;

c) saviems LGD įverčiams taikomų reikalavimų, nustatytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 181 straipsnyje, pagal 47–52 straipsnius;

d) saviems perskaičiavimo koeficientų įverčiams taikomų reikalavimų, nustatytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 182 straipsnyje, pagal 53–56 straipsnius;

e) garantijų ir kredito išvestinių finansinių priemonių poveikio vertinimo reikalavimų, nustatytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 183 straipsnyje, pagal 57 straipsnį;

f) įsigytoms gautinoms sumoms taikomų reikalavimų, nustatytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 184 straipsnyje, pagal 58 straipsnį.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina įstaigos atitinkamą vidaus politiką;

b) tikrina įstaigos techninius dokumentus dėl atitinkamos įverčių nustatymo metodikos ir proceso;

c) tikrina rizikos parametrų vadovus, metodikas bei procesus ir tikrina atitinkamą jų įverčių nustatymą;

d) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, modelio komiteto ar kitų komitetų posėdžių protokolus;

e) tikrina rizikos parametrų taikymo rezultatų ataskaitas ir įstaigos kredito rizikos kontrolės skyriaus, patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų, vidaus auditorių ar bet kokią kitą kontrolės funkciją atliekančių darbuotojų rekomendacijas;

f) vertina pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus atitinkamo audito metu, atliekant patikimumo vertinimą ir vykdant stebėseną;

g) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti bet kurį iš šių papildomų metodų:

a) prašyti pateikti papildomų dokumentų ar analizę, pagrindžiančią įstaigos metodikos pasirinkimą ir gautus rezultatus;

b) nustatyti savo rizikos parametrų įverčius arba atkartoti tuos, kuriuos nustatė įstaiga, naudodamos įstaigos pateiktus atitinkamus duomenis;

c) prašyti įverčių nustatymo procese naudojamų duomenų ir juos analizuoti;

d) patikrinti vertinimo taikymo sričiai svarbių IT sistemų funkcinius dokumentus;

e) atlikti savo testus su įstaigos duomenimis arba paprašyti įstaigos atlikti kompetentingų institucijų pasiūlytus testus;

f) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

2 SKIRSNIS

Bendrųjų kiekybinio rizikos parametrų vertinimo reikalavimų vertinimo metodika

42 straipsnis

Duomenų reikalavimai

1. Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 179 straipsnyje nustatytų bendrųjų įverčių nustatymo reikalavimų laikymąsi, kiekybiniam rizikos parametrų vertinimui naudojamus duomenis ir tų duomenų kokybę kompetentingos institucijos patikrina:

a) kiekybinių ir kokybinių duomenų ir kitos informacijos, susijusios su kiekybiniam rizikos parametrų įvertinimui naudojamais metodais, išsamumą, siekiant užtikrinti, kad būtų naudojama visa svarbi ankstesnė patirtis ir empiriniai įrodymai;

b) ar turima kiekybinių duomenų, kuriuose patirti nuostoliai suskirstomi pagal veiksnius, lemiančius atitinkamus rizikos parametrus, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 179 straipsnio 1 dalies b punkte;

c) duomenų, naudojamų tam tikrų rūšių pozicijų rizikos parametrams įvertinti, reprezentatyvumą;

d) į imtį įtrauktų pozicijų skaičiaus pakankamumą ir 45, 47 ir 53 straipsniuose nurodyto ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmę, naudojamus atliekant kiekybinį įvertinimą, siekiant užtikrinti kad įstaigos įverčiai būtų tikslūs ir patikimi;

e) visų duomenų valymo pagrindimą ir dokumentus, įskaitant visus atvejus, kai stebėjimo duomenys nebuvo įtraukti į vertinimą, ir patvirtinimą, kad toks neįtraukimas nepadarė poveikio kiekybiniam rizikos įvertinimui; PD įverčių atveju, visų pirma, duomenų valymo poveikio ilgalaikiam vidutiniam įsipareigojimų neįvykdymo rodikliui pagrindimą ir dokumentus;

f) ar duomenų rinkiniai, naudojami rizikos parametrų įverčiams nustatyti, visų pirma susiję su įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtimi, įsipareigojimų neįvykdymo vertinimu, įskaitant daugkartinių įsipareigojimų neįvykdymo atvejų vertinimą, kaip nurodyta 46 straipsnio 1 dalies b punkte ir 49 punkte, atitinka imties sudėtį.

2. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalies c punktą kompetentingos institucijos vertina duomenų, naudojamų tam tikrų rūšių pozicijų rizikos parametrams įvertinti, reprezentatyvumą, įvertindamos:

a) į kiekvieną reitingų modelį įtrauktų pozicijų struktūrą ir įvairias įsipareigojančiųjų asmenų ar priemonių rizikos charakteristikas ir ar turimas portfelis reikiamu mastu yra palyginamas su referencinių duomenų rinkinį sudarančiais portfeliais;

b) galiojančių kreditavimo ir susigrąžinimo standartų palyginamumą su tais, kurie buvo taikomi referencinių duomenų rinkinio sudarymo metu;

c) įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžties nuoseklumą per stebėjimo laikotarpį:

   i) kai per stebėjimo laikotarpį įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtis buvo pakeista, atliktų pakeitimų, kuriais siekta užtikrinti reikiamą suderinamumą su dabartine įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtimi, aprašymą;

   ii) kai skirtingose jurisdikcijose, kuriose įstaiga vykdo veiklą, naudojamos skirtingos įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtys, įstaigos taikomų priemonių tinkamumą ir konservatyvumą;

d) kai rizikos parametrams kiekybiškai įvertinti naudojami išorės duomenys ir kelių įstaigų bendri duomenys, tokių duomenų svarbą ir tinkamumą įstaigos pozicijoms, produktams bei rizikos profiliui ir įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžtį;

e) kai išorės ar bendri duomenys neatitinka įstaigos vidaus įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžties, išorės ar bendrų duomenų koregavimo, kurį įstaiga atlieka siekdama reikiamo atitikties vidaus įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžčiai lygio, aprašymą.

3. Vertindamos kelių įstaigų bendrų duomenų, naudojamų kiekybiškai vertinant rizikos parametrus, kokybę kompetentingos institucijos ne tik patikrina, kaip laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 179 straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų, bet ir taiko 1 ir 2 dalyse nustatytą vertinimo metodiką.

43 straipsnis

Įverčių peržiūra

Vertindamos, kaip įstaiga peržiūri rizikos parametrų įverčius, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 179 straipsnio 1 dalies c punkte, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įverčių peržiūros procese ir metiniame plane numatyta visų įverčių peržiūra laiku;

b) nustatyti kriterijai, pagal kuriuos nustatomi atvejai, kai peržiūrą reikia atlikti dažniau;

c) atliekant rizikos parametrų vertinimą naudojamoje metodikoje ir duomenyse atsižvelgiama į kreditavimo proceso ir portfelių sudėties pokyčius;

d) LGD įverčiams nustatyti naudojamoje metodikoje ir duomenyse atsižvelgiama į susigrąžinimo proceso pokyčius, susigrąžinimo rūšis ir susigrąžinimo proceso trukmę;

e) perskaičiavimo koeficientų įverčiams nustatyti naudojamoje metodikoje ir duomenyse atsižvelgiama į nepanaudotų sumų stebėsenos proceso pokyčius;

f) atliekant rizikos parametrų vertinimą naudojamame duomenų rinkinyje yra atitinkamų paskutinio stebėjimo laikotarpio duomenų ir jie atnaujinami bent kartą per metus;

g) rizikos parametrų įverčiai atspindi techninę pažangą ir kitą svarbią informaciją.

44 straipsnis

Konservatyvumo atsarga

1. Kompetentingos institucijos įvertina, ar į rizikos parametrų, naudojamų apskaičiuojant kapitalo reikalavimus, vertes įtraukta tinkama konservatyvumo atsarga, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 179 straipsnio 1 dalies f punkte, šiais atvejais:

a) metodai ir duomenys neužtikrina pakankamo rizikos parametrų įverčių tikrumo, be kita ko, kai yra didelių skaičiavimo klaidų;

b) įstaigos kredito rizikos kontrolės skyrius, patikimumo vertinimą atliekantys darbuotojai arba vidaus auditoriai ar bet kokią kitą kontrolės funkciją atliekantys darbuotojai nustatė svarbių metodų, informacijos ir duomenų trūkumų;

c) atitinkamai pakeisti kreditavimo standartai ar susigrąžinimo politika arba pasikeitė įstaigos rizikos apetitas.

2. Kompetentingos institucijos įvertina, ar įstaigos konservatyvumo atsargos nenaudoja kaip bet kokių įstaigos taikytinų taisomųjų priemonių pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 146 straipsnį pakaitalo.

3 SKIRSNIS

Pd vertinimui keliamų reikalavimų vertinimo metodika

45 straipsnis

Ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmė

Vertindamos ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmę, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnio 1 dalies h punkte ir 180 straipsnio 2 dalies e punkte, atsižvelgdamos į Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2017/72 dėl techninių reguliavimo standartų, kuriais patikslinamos sąlygos, kuriomis suteikiami leidimai netaikyti duomenų reikalavimų ([6]), nustatytas sąlygas ir vienų metų įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių apskaičiavimą remiantis vidaus patirtimi, susijusia su įsipareigojimų neįvykdymu, kaip nurodyta 180 straipsnio 1 dalies e punkte, kompetentingos institucijos patikrina:

a) ar ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmė atitinka bent minimalią trukmę pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnio 1 dalies h punkte ir 2 dalies e punkte ir, kai taikytina, Deleguotajame reglamente (ES) 2017/72 nustatytus reikalavimus;

b) jeigu turimas ankstesnis stebėjimo laikotarpis, susijęs su tam tikru duomenų šaltiniu, yra ilgesnis nei pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnio 1 dalies h punktą arba 2 dalies e punktą reikalaujamas minimalus laikotarpis ir iš to šaltinio gauti duomenys yra svarbūs, ar to ilgesnio laikotarpio informacija naudojama apskaičiuojant ilgalaikį vienų metų įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių vidurkį;

c) mažmeninių pozicijų atveju, kai įstaiga ne visus naudojamus ankstesnius duomenis laiko vienodai svarbiais, ar tai pateisinama, nes pavyksta tiksliau prognozuoti įsipareigojimų neįvykdymo rodiklius, ir ar konkrečiam laikotarpiui taikomas nulinis ar labai mažas koeficientas yra tinkamai pagrįstas, ar dėl jo apskaičiuojami konservatyvesni įverčiai;

d) ar kreditavimo standartai yra suderinami su naudojamomis reitingų sistemomis ir ar rengiant vidaus įsipareigojimų neįvykdymo duomenis buvo naudojami panašūs kreditavimo standartai arba ar į kreditavimo standartų ir reitingų sistemų pokyčius buvo atsižvelgta taikant konservatyvumo atsargą, kaip nurodyta 44 straipsnio 1 dalies c punkte;

([6]) 2016 m. rugsėjo 23 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2017/72, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 papildomas techniniais reguliavimo standartais, kuriais patikslinamos sąlygos, kuriomis suteikiami leidimai netaikyti duomenų reikalavimų (OL L 10, 2017 1 14, p. 1).

e) įmonių, įstaigų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijų atveju ar daug skolintų lėšų naudojančių įsipareigojančiųjų asmenų arba įsipareigojančiųjų asmenų, kurių turto didžiąją dalį sudaro parduodamas turtas, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnio 1 dalies a punkte, apibrėžtis ir tų įsipareigojančiųjų asmenų kintamumo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpių nustatymas, kaip nurodyta toje nuostatoje, yra tinkami.

46 straipsnis

PD vertinimo metodas

1. Vertindamos PD vertinimo metodą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnyje, kompetentingos institucijos patikrina, ar kiekvieno rango ar grupės vienų metų įsipareigojimų neįvykdymo rodiklis apskaičiuojamas atsižvelgiant į vienų metų įsipareigojimų neįvykdymo rodiklio charakteristikas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 78 punkte, ir patikrina, ar:

a) vienų metų įsipareigojimų neįvykdymo rodiklio vardiklis apima įsipareigojančiuosius asmenis ar pozicijas, kurie vienų metų laikotarpio pradžioje yra vykdantys įsipareigojimus ir kurie yra priskirti prie to reitingų rango ar grupės;

b) vienų metų įsipareigojimų neįvykdymo rodiklio skaitiklis apima tuos a punkte nurodytus įsipareigojančiuosius asmenis ar pozicijas, dėl kurių per vienų metų laikotarpį buvo įsipareigojimų neįvykdymo atvejų; daugkartiniai to paties įsipareigojančiojo asmens ar pozicijos, kurie buvo stebimi per vienų metų laikotarpį, susijusį su įsipareigojimų neįvykdymo rodikliu, įsipareigojimų neįvykdymo atvejai laikomi vienu įsipareigojimų neįvykdymo atveju, kaip nurodyta 49 straipsnio b punkte, įvykusiu tą dieną, kai įvyko pirmasis iš tų kelių įsipareigojimų neįvykdymo atvejų.

2. Kompetentingos institucijos patikrina, ar PD įverčių nustatymo metodas pagal įsipareigojančiojo asmens rangą ar grupę yra pagrįstas ilgalaikiu vienų metų įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių vidurkiu.

Tuo tikslu jos patikrina, ar laikotarpis, kurį įstaiga naudoja nustatydama ilgalaikio vienų metų įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių vidurkio įverčius, reprezentatyviai perteikia tikėtiną įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių kintamumo intervalą tokios rūšies pozicijų atveju.

3. Jeigu PD įverčiams nustatyti naudojami stebimi duomenys nėra reprezentatyvūs tam tikros rūšies pozicijų tikėtino įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių kintamumo intervalo atžvilgiu, kompetentingos institucijos patikrina, ar įvykdytos abi šios sąlygos:

a) įstaiga naudoja tinkamą alternatyvų metodą vienų metų įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių vidurkio įverčiams nustatyti per laikotarpį, kuris reprezentatyviai perteikia tikėtiną įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių kintamumo intervalą tos rūšies pozicijų atveju;

b) taikoma tinkama konservatyvumo atsarga, jeigu pritaikius tinkamą metodą, kaip nurodyta a punkte, nustatoma, kad įsipareigojimų neįvykdymo rodiklių vidurkių įverčiai nėra patikimi arba turi kitų apribojimų.

4. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos patikrina, ar visi šie dalykai tinka šios rūšies pozicijoms:

a) funkcinė ir struktūrinė vertinimo metodo forma;

b) prielaidos, kuriomis pagrįstas vertinimo metodas;

c) vertinimo metodo ciklišKumas;

d) pagal 45 straipsnį naudojamo ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmė;

e) pagal 44 straipsnį taikoma konservatyvumo atsarga;

f) žmogaus sprendimai;

g) kai taikytina, rizikos veiksnių pasirinkimas.

5. Įmonių, įstaigų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijų atveju, kai įsipareigojantieji asmenys naudoja daug skolintų lėšų arba jų turto didžiąją dalį sudaro parduodamas turtas, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnio 1 dalies a punkte, kompetentingos institucijos patikrina, ar PD atitinka pagrindinio turto veiksnumą per kintamumo nepalankiausiomis sąlygomis laikotarpį, kaip nurodyta toje nuostatoje.

6. Įmonių, įstaigų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijų atveju, kai įstaiga naudoja ECAI reitingų skalę, kompetentingos institucijos patikrina įstaigos atliktą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnio 1 dalies f punkte nustatytų reikalavimų laikymosi analizę ir patikrina, ar toje analizėje nagrinėjama, ar ECAI reitingus turinčių pozicijų rūšys reprezentatyviai perteikia įstaigos pozicijų rūšis ir ECAI kredito vertinimo laikotarpį.

7. Mažmeninių pozicijų atveju, kai įstaiga nustato PD ar LGD įverčius pagal bendrųjų nuostolių įvertį ir tinkamą PD ar LGD įvertį, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnio 2 dalies d punkte, kompetentingos institucijos patikrina įstaigos atliktą visų svarbių PD ir LGD vertinimo kriterijų, nustatytų Reglamento (ES) Nr. 575/2013 178–184 straipsniuose, laikymosi analizę.

8. Mažmeninių pozicijų atveju kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga reguliariai analizuoja tikėtinus PD pokyčius per kredito pozicijų laikotarpį (toliau – sezoniškumo efektas), kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 180 straipsnio 2 dalies f punkte, ir į juos atsižvelgia.

9. Vertindamos PD vertinimo statistinius modelius, be 1–8 dalyse nustatytų metodų, kompetentingos institucijos taiko 37–40 straipsniuose nustatytiems statistiniams modeliams ar kitiems mechaniniams metodams keliamų konkrečių reikalavimų vertinimo metodiką.

4 SKIRSNIS

Saviems lgd įverčiams taikomų reikalavimų vertinimo metodika

47 straipsnis

Ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmė

Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 181 straipsnio 1 dalies j punkto ir 2 dalies antros pastraipos ir Deleguotojo reglamento (ES) 2017/72 tikslais naudojamo laikotarpio (toliau – ankstesnis stebėjimo laikotarpis) trukmę kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmė atitinka bent minimalią trukmę pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 181 straipsnio 1 dalies j punkte ir 2 dalies antroje pastraipoje ir, kai taikytina, Deleguotajame reglamente (ES) 2017/72 nustatytus reikalavimus;

b) jeigu turimas ankstesnis stebėjimo laikotarpis, susijęs su tam tikru duomenų šaltiniu, yra ilgesnis nei Reglamento (ES) Nr. 575/2013 181 straipsnio 1 dalies j punkte ir 2 dalies antroje pastraipoje nustatytas minimalus laikotarpis ir iš to šaltinio gauti duomenys yra svarbūs LGD įverčiams nustatyti, ar naudojama to ilgesnio laikotarpio informacija;

c) mažmeninių pozicijų atveju, kai įstaiga ne visus naudojamus ankstesnius duomenis laiko vienodai svarbiais, ar tai pateisinama, nes pavyksta tiksliau prognozuoti nuostolių lygius, ir ar konkrečiam laikotarpiui taikomas nulinis ar labai mažas koeficientas yra tinkamai pagrįstas, ar dėl jo apskaičiuojami konservatyvesni įverčiai.

48 straipsnis

LGD vertinimo metodas

Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 181 straipsnyje nurodytą savų LGD įverčių vertinimo metodą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga įvertina LGD pagal homogeniškų priemonių rangą ar grupę;

b) vidutinis patirtas LGD pagal priemonių rangą ar grupę apskaičiuojamas naudojant įsipareigojimų neįvykdymo svertinio vidurkio skaičių;

c) naudojami visi nustatyti įsipareigojimų neįvykdymo atvejai pagal duomenų šaltinius, visų pirma, ar apskaičiuojant LGD įverčius konservatyviai atsižvelgiama į neužbaigtus susigrąžinimo procesus ir ar restruktūrizavimo laikotarpio pasirinkimas ir papildomų sąnaudų ir susigrąžinamų sumų vertinimo metodika po to laikotarpio ir, kai būtina, jo metu yra aktualūs;

d) užtikrintų pozicijų LGD įverčiai nėra grindžiami vien užtikrinimo priemonės apskaičiuotąja rinkos verte ir ar atsižvelgiama į pajamas, gautas iš ankstesnio likvidavimo, ir galimą įstaigos nesugebėjimą įgyti užtikrinimo priemonės kontrolę ir ją likviduoti;

e) užtikrintų pozicijų LGD įverčiuose atsižvelgiama į galimą užtikrinimo priemonės vertės sumažėjimą per laikotarpį nuo LGD įverčių apskaičiavimo iki galimo susigrąžinimo;

f) į įsipareigojančiojo asmens rizikos ir užtikrinimo priemonės rizikos priklausomumo laipsnį, taip pat į užtikrinimo priemonės realizavimo sąnaudas atsižvelgiama konservatyviai;

g) nesumokėtos vėluojančios įmokos, kapitalizuotos įstaigos pelno ir nuostolio atskaitoje prieš įsipareigojimų neįvykdymą, pridedamos prie įstaigos pozicijos ir nuostolio įvertinimo;

h) tinkamai atsižvelgiama į būsimo panaudojimo galimybę po įsipareigojimų neįvykdymo;

i) visi šie aspektai tinka pozicijų, kurioms jie taikomi, rūšims:

   i) funkcinė ir struktūrinė vertinimo metodo forma;

   ii) prielaidos, kuriomis grindžiamas vertinimo metodas;

   iii) nuosmukio efekto vertinimo metodas;

   iv) naudojamų duomenų eilučių ilgis;

   v) konservatyvumo atsarga;

   vi) žmogaus sprendimų naudojimas;

   vii) kai taikytina, rizikos veiksnių pasirinkimas.

49 straipsnis

Daugkartinių įsipareigojimų atvejų vertinimas

Vertindamos įsipareigojančiuosius asmenis, kurie per įstaigos nustatytą ribotą laikotarpį kelis kartus neįvykdo įsipareigojimų ir vėl ima juos vykdyti (toliau – daugkartiniai įsipareigojimų neįvykdymo atvejai), kompetentingos institucijos įvertina įstaigos naudojamų metodų tinkamumą ir patikrina, ar:

a) yra nustatytos aiškios sąlygos prieš pripažįstant, kad priemonei grąžintas įsipareigojimų įvykdymo statusas;

b) LGD įverčių nustatymo tikslais daugkartiniai įsipareigojimų neįvykdymo atvejai per įstaigos nustatytą laikotarpį laikomi vienu įsipareigojimų neįvykdymo atveju, o pirmojo įsipareigojimų neįvykdymo atvejo data laikoma atitinkama įsipareigojimų neįvykdymo data ir atsižvelgiama į susigrąžinimo procesą nuo tos datos iki susigrąžinimo proceso pabaigos po paskutinio per tą laikotarpį nustatyto įsipareigojimų neįvykdymo atvejo;

c) laikotarpio, per kurį daugkartiniai įsipareigojimų neįvykdymo atvejai pripažįstami vienu įsipareigojimų neįvykdymo atveju, trukmė nustatyta atsižvelgiant į įstaigos vidaus politiką ir įsipareigojimų neįvykdymo patirties analizę;

d) PD ir perskaičiavimo koeficientų įverčių nustatymo tikslais įsipareigojimų neįvykdymo atvejai traktuojami taip pat, kaip įsipareigojimų neįvykdymo atvejai LGD įverčių nustatymo tikslais.

50 straipsnis

Ekonomikos nuosmukio atveju tinkamų LGD įverčių naudojimas

Vertindamos, ar yra įvykdytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 181 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytas reikalavimas naudoti ekonomikos nuosmukio atveju tinkamus LGD įverčius, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga naudoja LGD įverčius, kurie tinka ekonomikos nuosmukio atveju, jei jie yra konservatyvesni už ilgalaikį vidurkį;

b) įstaiga pagrindžia savo sprendimus ir ilgalaikiais vidurkiais, ir ekonomikos nuosmukiui tinkamais LGD įverčiais;

c) įstaiga taiko griežtą ir kruopščiai dokumentuotą procesą ekonomikos nuosmukiui nustatyti bei jo poveikiui susigrąžinimo normoms įvertinti ir ekonomikos nuosmukio atveju tinkamiems LGD įverčiams parengti;

d) į LGD įverčius įstaiga įtraukia visus nepalankius priklausomybės ryšius, nustatytus tarp atrinktų ekonominių rodiklių ir susigrąžinimo normų.

51 straipsnis

Neįvykdytų pozicijų LGD, ELBE ir UL įverčių nustatymas

1. Vertindamos reikalavimus dėl pozicijų esant įsipareigojimų neįvykdymui LGD įverčių ir tiksliausio numatyto nuostolio įvertinimo sumos (toliau – EL_{BE}), kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 181 straipsnio 1 dalies h punkte, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga taiko vieną iš toliau nurodytų metodų, ir įvertina įstaigos taikomą metodą:

a) tiesioginis neįvykdytų pozicijų LGD įverčių nustatymas (toliau – LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui) ir tiesioginis ELBE įverčių nustatymas;

b) tiesioginis ELBE įverčių nustatymas ir LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui įverčių nustatymas apskaičiuojant ELBE sumą ir priedą, atitinkantį netikėtus nuostolius, susijusius su pozicijomis esant įsipareigojimų neįvykdymui, kurių gali atsirasti per susigrąžinimo laikotarpį.

2. Vertindamos įstaigos taikomą metodą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) taikant LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui vertinimo metodus, tiesiogiai nustatant įverčius arba kaip ELBE priedą, atsižvelgiama į galimus papildomus netikėtus nuostolius per susigrąžinimo laikotarpį ir visų pirma į galimus neigiamus ekonominių sąlygų pokyčius per tikėtiną susigrąžinimo laikotarpio trukmę;

b) taikant LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui vertinimo metodus, tiesiogiai nustatant įverčius arba kaip ELBE priedą, ir ELBE vertinimo metodus, atsižvelgiama į informaciją apie įsipareigojimų neįvykdymo trukmę ir iki kol kas susigrąžintas sumas;

c) kai įstaiga tiesiogiai nustato LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui įverčius, vertinimo metodai atitinka 47, 48 ir 49 straipsnių reikalavimus;

d) LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui įvertis yra didesnis nei ELBE arba, kai LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui įvertis yra lygus ELBE, ar dėl pavienių pozicijų tokių atvejų nėra daug ir įstaiga juos tinkamai pagrindžia;

e) taikant ELBE vertinimo metodus atsižvelgiama į visą šiuo metu turimą ir svarbią informaciją ir visų pirma į dabartines ekonomines aplinkybes;

f) kai konkretūs kredito rizikos koregavimai viršija ELBE įverčius, jų skirtumai yra analizuojami ir tinkamai pagrindžiami;

g) LGD esant įsipareigojimų neįvykdymui vertinimo metodai tiesiogiai nustatant įverčius arba kaip EL_{BE} priedą ir EL_{BE} vertinimo metodai yra aiškiai dokumentuoti.

52 straipsnis

Užtikrinimo priemonių valdymo, teisinio tikrumo ir rizikos valdymo reikalavimai

Vertindamos, ar įstaiga yra nustačiusi užtikrinimo priemonių valdymo, teisinio tikrumo ir rizikos valdymo vidaus reikalavimus, kurie iš esmės atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 skyriaus 3 skirsnio reikalavimus, kaip nurodyta to reglamento 181 straipsnio 1 dalies f punkte, kompetentingos institucijos patikrina, ar bent įstaigos politika ir procedūros, susijusios su vidaus reikalavimais dėl užtikrinimo priemonės vertinimo ir teisinio tikrumo, visiškai dera su Reglamento (ES) Nr. 575/2013 Trečios dalies II antraštinės dalies 4 skyriaus 3 skirsnio reikalavimais.

5 SKIRSNIS

Saviems perskaičiavimo koeficientų įverčiams taikomų reikalavimų vertinimo metodika

53 straipsnis

Ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmė

Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 182 straipsnio 2 ir 3 dalyse ir Deleguotajame reglamente (ES) 2017/72 nurodytų perskaičiavimo koeficientų vertinimo tikslais naudojamo laikotarpio (toliau – ankstesnis stebėjimo laikotarpis) trukmę kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmė atitinka bent minimalią trukmę, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 182 straipsnio 2 ir 3 dalis ir, kai taikytina, Deleguotąjį reglamentą (ES) 2017/72;

b) jeigu turimas ankstesnis stebėjimo laikotarpis, susijęs su tam tikru duomenų šaltiniu, yra ilgesnis nei pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 182 straipsnio 2 ir 3 dalis reikalaujamas minimalus laikotarpis ir iš to šaltinio gauti duomenys yra svarbūs perskaičiavimo koeficientų įverčiams nustatyti, ar naudojama to ilgesnio laikotarpio informacija;

c) mažmeninių pozicijų atveju, kai įstaiga ne visus naudojamus ankstesnius duomenis laiko vienodai svarbiais, ar tai pateisinama, nes pavyksta tiksliau prognozuoti įsipareigojimų panaudojimą, ir, jeigu konkrečiam laikotarpiui taikomas nulinis ar labai mažas koeficientas, ar jis yra tinkamai pagrįstas arba dėl jo apskaičiuojami konservatyvesni įverčiai.

54 straipsnis

Perskaičiavimo koeficientų vertinimo metodas

Vertindamos Reglamento (ES) Nr. 575/2013 182 straipsnyje nurodytą perskaičiavimo koeficientų vertinimo metodą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga įvertina perskaičiavimo koeficientų įverčius pagal priemonių rangą ar grupę;

b) vidutiniai patirti perskaičiavimo koeficientai pagal priemonių rangą ar grupę apskaičiuojami naudojant įsipareigojimų neįvykdymo svertinio vidurkio skaičių;

c) apskaičiuojant perskaičiavimo koeficientus naudojami visi stebimi įsipareigojimų neįvykdymo atvejai pagal duomenų šaltinius;

d) į papildomo panaudojimo galimybę atsižvelgiama konservatyviai, išskyrus mažmenines pozicijas, kai jie įtraukiami į LGD įverčius;

e) apskaičiuojant perskaičiavimo koeficientus atsižvelgiama į įstaigos apskaitos stebėsenos, įskaitant ribų stebėseną, ir mokėjimų vykdymo politiką ir strategiją;

f) visi šie aspektai tinka pozicijų, kurioms jie taikomi, rūšims:

   i) funkcinė ir struktūrinė vertinimo metodo forma;

   ii) prielaidos, kuriomis pagrįstas vertinimo metodas;

   iii) kai taikytina, nuosmukio efekto vertinimo metodas;

   iv) pagal 53 straipsnį naudojamo ankstesnio stebėjimo laikotarpio trukmė;

   v) pagal 44 straipsnį taikoma konservatyvumo atsarga;

   vi) žmogaus priimami sprendimai;

   vii) kai taikytina, rizikos veiksnių pasirinkimas.

55 straipsnis

Ekonomikos nuosmukio atveju tinkamų perskaičiavimo koeficientų įverčių naudojimas

Vertindamos, ar yra įvykdytas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 182 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytas reikalavimas naudoti ekonomikos nuosmukio atveju tinkamus perskaičiavimo koeficientų įverčius, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga naudoja perskaičiavimo koeficientų įverčius, kurie tinka ekonomikos nuosmukio atveju, jei jie yra konservatyvesni už ilgalaikį vidurkį;

b) įstaiga pagrindžia savo sprendimus ir ilgalaikiais vidurkiais, ir ekonomikos nuosmukio atveju tinkamais perskaičiavimo koeficientų įverčiais;

c) įstaiga taiko griežtą ir kruopščiai dokumentuotą procesą ekonomikos nuosmukiui nustatyti bei jo poveikiui kredito limitų panaudojimui įvertinti ir ekonomikos nuosmukio atveju tinkamiems perskaičiavimo koeficientų įverčiams parengti;

d) į perskaičiavimo koeficientų įverčius įstaiga įtraukia visus nepalankius priklausomybės ryšius, nustatytus tarp atrinktų ekonominių rodiklių ir kredito limitų panaudojimo.

56 straipsnis

Apskaitos stebėsenos ir mokėjimų vykdymo politikos ir strategijos reikalavimai

Siekdamos įvertinti, kaip laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 182 straipsnio 1 dalies d ir e punktuose nurodytų perskaičiavimo koeficientų vertinimo reikalavimų, kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga turi apskaitos stebėsenos ir mokėjimų vykdymo politiką bei strategijas ir tinkamas kasdienės priemonių sumos stebėsenos sistemas ir procedūras.

6 SKIRSNIS

Garantijų ir kredito išvestinių finansinių priemonių poveikio vertinimo metodika

57 straipsnis

Garantų ir garantijų tinkamumas

Vertindamos garantijų ir kredito išvestinių finansinių priemonių poveikio rizikos parametrams vertinimo reikalavimų laikymąsi, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 183 straipsnyje, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga yra aiškiai nustačius kriterijus, pagal kuriuos nustatomi atvejai, kai PD įverčius ar LGD įverčius reikia koreguoti siekiant atsižvelgti į švelninantį garantijų poveikį, ir ar tie kriterijai ilgainiui taikomi nuosekliai;

b) jeigu koreguojant pagal riziką įvertintų pozicijų sumą turi būti naudojama užtikrinimo teikėjo PD, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 153 straipsnio 3 dalyje, garantijų švelninantis poveikis į įsipareigojančiojo asmens LGD ar PD įverčius neįtraukiamas;

c) įstaiga yra nustačiusi aiškius kriterijus, pagal kuriuos pripažįstami garantai ir garantijos pagal riziką įvertintų pozicijų sumai apskaičiuoti, visų pirma pasitelkiant savus LGD ar PD įverčius;

d) įstaiga dokumentais patvirtina savų LGD ar PD įverčių koregavimo kriterijus, kad atspindėtų garantijų poveikį;

e) savuose LGD ar PD įverčiuose įstaiga pripažįsta tik garantijas, atitinkančias šiuos kriterijus:

   i) jeigu įstaiga suteikia garantui vidaus reitingą pagal reitingų sistemą, kurią dėl IRB metodo jau patvirtino kompetentingos institucijos, garantija atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 183 straipsnio 1 dalies c punkte nustatytus reikalavimus;

   ii) jeigu pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 148 ir 150 straipsnius įstaiga gavo leidimą taikyti standartizuotą metodą tokių subjektų, kaip garantas, pozicijoms, įvykdomos abi šios sąlygos:

— garantas pozicijų klasei priskiriamas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnį kaip įstaiga, centrinės valdžios institucija, centrinis bankas ar įmonė, turinti ECAI kredito vertinimą;

— garantija atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 213–216 straipsniuose nustatytus reikalavimus;

f) įstaiga atitinka a ir e punktų reikalavimus taip pat vieno pavadinimo kredito išvestinių finansinių priemonių atveju.

7 SKIRSNIS

Įsigytų gautinų sumų reikalavimų vertinimo metodika

58 straipsnis

Įsigytų įmonių gautinų sumų rizikos parametrų įverčiai

1. Vertindamos PD ir LGD įverčių tinkamumą įsigytoms įmonių gautinoms sumoms, kai įstaiga nustato įsigytų įmonių gautinų sumų PD ar LGD pagal EL įvertį, kaip numatyta 160 straipsnio 2 dalyje ir 161 straipsnio 1 dalies e ir f punktus, ir tinkamą PD ar LGD įvertį, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) EL apskaičiuojamas pagal vienų metų visų nuostolių lygių ilgalaikį vidurkį arba taikant kitą tinkamą metodą;

b) visų nuostolių vertinimo procesas atitinka LGD koncepciją, nustatytą Reglamento (ES) Nr. 575/2013 181 straipsnio 1 dalies a punkte;

c) įstaiga sugeba patikimai suskaidyti savo EL įverčius į PD ir LGD;

d) įsigytų įmonių gautinų sumų atveju, kai taikoma Reglamento (ES) Nr. 575/2013 153 straipsnio 6 dalis, naudojami pakankami išorės ir vidaus duomenys.

2. Vertindamos PD ir LGD įverčių tinkamumą įsigytoms įmonių gautinoms sumoms kitais atvejais nei nurodyta 1 dalyje, kompetentingos institucijos:

a) įvertina tuos įverčius pagal 42–52 straipsnius;

b) patikrina, ar tenkinami Reglamento (ES) Nr. 575/2013 184 straipsnio reikalavimai.

9 SKYRIUS

POZICIJŲ PRISKYRIMO PRIE POZICIJŲ KLASIŲ VERTINIMO METODIKA

59 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, kaip įstaiga laikosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnyje nustatyto reikalavimo ilgainiui nuosekliai priskirti kiekvieną poziciją prie vienos pozicijų klasės, kompetentingos institucijos įvertina šiuos aspektus:

a) taikomą priskyrimo metodiką ir jos įgyvendinimą pagal 60 straipsnį;įstaigos

b) pozicijų priskyrimo prie pozicijų klasių seką pagal 61 straipsnį;

c) ar įstaiga atsižvelgė į konkrečius su mažmeninių pozicijų klase susijusius aspektus pagal 62 straipsnį.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina atitinkamą įstaigos vidaus politiką, procedūras ir priskyrimo metodiką;

b) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų posėdžių protokolus;

c) tikrina atitinkamus vidaus auditorių ar kitas kontrolės funkcijas įstaigoje atliekančių darbuotojų nustatytus faktus;

d) tikrina pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus atitinkamo audito metu;

e) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia;

f) tikrina kriterijus, kuriuos naudoja darbuotojai, atsakingi už pozicijų priskyrimą pozicijų klasėms rankiniu būdu.

3. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti bet kurį iš šių papildomų metodų:

a) atlikti imties bandymus ir patikrinti dokumentus, susijusius su įsipareigojančiojo asmens charakteristikomis ir pozicijų inicijavimu ir išlaikymu;

b) patikrinti funkcinius atitinkamų IT sistemų dokumentus;

c) palyginti įstaigos duomenis su viešai prieinamais duomenimis, įskaitant duomenis, laikomus EBI tvarkomoje duomenų bazėje pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 115 straipsnio 2 dalį arba kompetentingų institucijų tvarkomose duomenų bazėse;

d) patikrinti, kaip įstaiga laikosi Komisijos įgyvendinimo sprendimo 2014/908/ES ([7]) dėl tam tikrų trečiųjų valstybių ir teritorijų taikomų priežiūros ir reglamentavimo reikalavimų lygiavertiškumo vertinant pozicijas pagal Reglamentą (ES) Nr. 575/2013;

e) atlikti savo testus su įstaigos duomenimis arba paprašyti įstaigos atlikti kompetentingų institucijų pasiūlytus testus;

f) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

60 straipsnis

Priskyrimo metodika ir jos įgyvendinimas

1. Vertindamos įstaigos priskyrimo metodiką pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) metodika yra išsamiai dokumentuota ir atitinka visus Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnyje nustatytus reikalavimus;

b) metodika atitinka 61 straipsnyje nustatytą priskyrimo seką;

c) metodika apima trečiųjų valstybių taikomų priežiūros ir reglamentavimo režimų, laikomų lygiaverčiais taikomiems Sąjungoje, sąrašą pagal Įgyvendinimo sprendimą 2014/908/ES, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 107 straipsnio 4 dalyje, 114 straipsnio 7 dalyje, 115 straipsnio 4 dalyje ir 116 straipsnio 5 dalyje, kai priskiriant poziciją konkrečiai klasei reikia užtikrinti tokį lygiavertiškumą.

2. Vertindamos 1 dalyje nurodytos priskyrimo metodikos įgyvendinimą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) procedūros, pagal kurias tvarkomi įvesties duomenys ir transformuojami duomenys IT sistemose, yra pakankamai patvarios, kad būtų užtikrinamas teisingas kiekvienos pozicijos priskyrimas pozicijų klasei;

b) yra nustatyti pakankamai išsamūs kriterijai, pagal kuriuos už pozicijų priskyrimą atsakingi darbuotojai užtikrina nuoseklų priskyrimą;

([7]) 2014 m. gruodžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2014/908/ES dėl tam tikrų trečiųjų valstybių ir teritorijų taikomų priežiūros ir reglamentavimo reikalavimų lygiavertiškumo vertinant pozicijas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 (OL L 359, 2014 12 16, p. 155).

c) priskyrimą nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas atitinkantiems straipsniams ir pozicijoms, laikomoms specializuoto skolinimo pozicijomis pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio 8 dalį, atlieka darbuotojai, kuriems yra žinomos tų pozicijų priskyrimą lemiančio sandorio sąlygos ir atitinkami duomenys;

d) priskyrimas vyksta remiantis naujausiais turimais duomenimis.

3. KIS pozicijų atveju kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaigos deda visas pastangas, kad priskirtų pagrindines pozicijas prie tinkamos pozicijų klasės pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 152 straipsnį.

61 straipsnis

Priskyrimo seka

Vertindamos, ar įstaigos priskiria pozicijas pozicijų klasėms laikydamosi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio, kompetentingos institucijos patikrina, ar taikoma tokia priskyrimo seka:

a) pirma, pozicijos, kurias galima priskirti nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas atitinkantiems straipsniams ir kitam ne kreditinių įsipareigojimų turtui, priskiriamos toms klasėms pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio 2 dalies e, f ir g punktus;

b) antra, pozicijos, kurios nėra niekur priskirtos pagal a punktą ir kurios gali būti priskirtos centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijų, įstaigų pozicijų, įmonių pozicijų ar mažmeninių pozicijų klasėms, priskiriamos toms klasėms pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio 2 dalies a, b, c ir d punktus;

c) trečia, kreditiniai įsipareigojimai, niekur nepriskirti pagal a ar b punktą, priskiriami įmonių pozicijų klasei pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio 7 dalį.

62 straipsnis

Konkretūs mažmeninėms pozicijoms keliami reikalavimai

1. Vertindamos pozicijų priskyrimą mažmeninių pozicijų klasei pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio 5 dalį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga nuosekliai atskiria fizinių asmenų pozicijas nuo MVĮ pozicijų pagal aiškius kriterijus;

b) siekdama stebėti, kaip laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio 5 dalies a punkto ii papunktyje nustatytos ribos, įstaiga yra įdiegusi tinkamas procedūras ir mechanizmus, kurių tikslas:

   i) nustatyti susijusių klientų grupes ir sujungti atitinkamas pozicijas, kurias kiekviena įstaiga ir jos patronuojančioji ar patronuojamosios įmonės turi tos susijusių klientų grupės atžvilgiu;

   ii) įvertinti atvejus, kai riba viršijama;

   iii) užtikrinti, kad MVĮ pozicija, kurios riba viršijama, nepagrįstai nedelsiant būtų priskirta prie įmonių pozicijų klasės.

2. Tikrindamos, ar mažmeninės pozicijos nevaldomos taip individualiai, kaip tai daroma su pozicijomis, priklausančiomis įmonių pozicijų klasei, kaip tai suprantama Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio 5 dalies c punkte, kompetentingos institucijos atsižvelgia bent į šias kredito proceso sudedamąsias dalis:

a) rinkodaros ir pardavimo veiklą;

b) produkto rūšį;

c) reitingavimo procesą;

d) reitingų sistemą;

e) kredito sprendimų procesą;

f) kredito rizikos mažinimo metodus;

g) stebėsenos procesus;

h) surinkimo ir susigrąžinimo procesą.

3. Nustatydamos, ar laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 147 straipsnio 5 dalies c ir d punktuose nustatytų kriterijų, kompetentingos institucijos tikrina, ar pozicijos priskiriamos laikantis įstaigos verslo linijų, ir tų pozicijų valdymo būdą.

4. Kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga priskiria kiekvieną mažmeninę poziciją prie vienos pozicijų kategorijos, kuriai taikomas atitinkamas koreliacijos koeficientas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 154 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis:

a) siekdamos patikrinti, kaip laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 154 straipsnio 4 dalies d ir e punktų, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

   i) reikalavimus atitinkančių atnaujinamų mažmeninių pozicijų portfelio nuostolio lygių kintamumas yra mažas, palyginti su nuostolio lygių vidurkiu, vertindamos įstaigos atliktą reikalavimus atitinkančių atnaujinamų mažmeninių pozicijų portfelio nuostolio lygių kintamumo palyginimą su kitomis mažmeninėmis pozicijomis ar kitomis lyginamosiomis vertėmis;

   ii) reikalavimus atitinkančių atnaujinamų mažmeninių pozicijų portfelio rizikos valdymas atitinka pagrindines rizikos charakteristikas, įskaitant nuostolio lygius;

b) siekdamos patikrinti, kaip laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 154 straipsnio 3 dalies, kompetentingos institucijos patikrina, ar visoms pozicijoms, dėl kurių savuose LGD įverčiuose pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 181 straipsnio 1 dalies f punktą naudojama nekilnojamojo turto užtikrinimo priemonė, priskirtas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 154 straipsnio 3 dalyje nustatytas koreliacijos koeficientas.

10 SKYRIUS

VERTINANT KAPITALO PAKANKAMUMĄ NAUDOJAMO TESTAVIMO NEPALANKIAUSIOMIS SĄLYGOMIS VERTINIMO METODIKA

63 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, kurį įstaiga naudoja vertindama savo kapitalo pakankamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 177 straipsnį, pagrįstumą kompetentingos institucijos patikrina visus šiuos aspektus:

a) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rengimo metodų tinkamumą pagal 64 straipsnį;

b) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis proceso organizavimo patvarumą pagal 65 straipsnį;

c) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis įtraukimą į rizikos ir kapitalo valdymo procesus pagal 66 straipsnį.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina įstaigos taikomą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rengimo ir vykdymo vidaus politiką, metodus ir procedūras;

b) tikrina įstaigos atlikto testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus;

c) tikrina skyrių ir valdymo organų, dalyvaujančių rengiant, patvirtinant ir vykdant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, funkcijas ir pareigas;

d) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų posėdžių protokolus;

e) tikrina atitinkamus vidaus auditorių ar kitas kontrolės funkcijas įstaigoje atliekančių darbuotojų nustatytus faktus;

f) tikrina pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus atitinkamo audito metu;

g) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

3. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti bet kuriuos šiuos papildomus metodus:

a) patikrinti testavimui nepalankiausiomis sąlygomis naudojamų IT sistemų funkcinius dokumentus;

b) paprašyti įstaigos atlikti testavimo nepalankiausiomis sąlygomis skaičiavimus remiantis alternatyviomis prielaidomis;

c) atlikti savo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis skaičiavimus remdamosi įstaigos duomenimis apie tam tikrų rūšių pozicijas;

d) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

64 straipsnis

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rengimo metodų tinkamumas

1. Vertindamos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rengimo metodų, kuriuos įstaiga taiko vertindama kapitalo pakankamumą, tinkamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 177 straipsnį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) testai yra prasmingi bei pagrįstai konservatyvūs ir ar juos atliekant galima nustatyti poveikį įstaigos bendriems kapitalo reikalavimams dėl kredito rizikos pagal smarkaus, bet tikėtino nuosmukio scenarijus;

b) testai apima bent visus reikšmingus IRB portfelius;

c) metodai tinkamu mastu atitinka metodus, kuriuos įstaiga naudoja vidaus kapitalo paskirstymo testavimui nepalankiausiomis sąlygomis;

d) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metodikos dokumentai, įskaitant vidaus bei išorės duomenis ir ekspertų nuomones, yra pakankamai išsamūs, kad trečiosios šalys galėtų suprasti pasirinktų scenarijų pagrindimą ir atkartoti testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.

2. Siekdamos atlikti vertinimą pagal 1 dalies a punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar testavimas nepalankiausiomis sąlygomis apima bent šiuos etapus:

a) scenarijų, įskaitant smarkaus, bet tikėtino nuosmukio scenarijus, nustatymą ir scenarijaus, pagal kurį numatomas užtikrinimo teikėjų kredito kokybės pablogėjimas, koregavimą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 153 straipsnio 3 dalį;

b) nustatytų scenarijų poveikio įstaigos rizikos parametrams, reitingų pokyčiams, tikėtiniems nuostoliams ir nuosavų lėšų reikalavimų kredito rizikai apskaičiavimui, įvertinimą;

c) nuosavų lėšų reikalavimų pakankamumo įvertinimą.

3. Vertindamos 2 dalies a punkte nurodytų scenarijų tinkamumą kompetentingos institucijos patikrina toliau nurodytų metodikų pagrįstumą:

a) ekonomikos veiksnių grupės nustatymo metodikos;

b) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų rengimo metodikos, įskaitant jų sunkumą, trukmę ir tikimybę;

c) kiekvieno scenarijaus poveikio atitinkamiems rizikos parametrams prognozavimo metodikos.

65 straipsnis

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis proceso organizavimas

Vertindamos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis proceso, kurį įstaiga naudoja vertindama kapitalo pakankamumą, organizavimo patvarumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 177 straipsnį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) testavimas nepalankiausiomis sąlygomis atliekamas reguliariai ir bent kartą per metus;

b) aiškiai apibrėžtos už testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rengimą ir vykdymą atsakingo skyriaus ar skyrių funkcijos ir pareigos;

c) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai patvirtinami tinkamu vadovybės lygmeniu ir ar vyresnioji vadovybė laiku informuojama apie rezultatus;

d) IT infrastruktūra veiksmingai remia testavimą nepalankiausiomis sąlygomis.

66 straipsnis

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis įtraukimas į rizikos ir kapitalo valdymo procesus

Vertindamos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis įtraukimą į įstaigos rizikos ir kapitalo valdymo procesus pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 177 straipsnį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaiga atsižvelgia į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus savo sprendimų priėmimo procese, visų pirma, susijusiame su rizikos ir kapitalo valdymu;

b) įstaiga atsižvelgia į testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus kapitalo valdymo procese ir nustato galimus įvykius ar būsimus ekonominių sąlygų pokyčius, susijusius su kapitalo reikalavimais.

11 SKYRIUS

NUOSAVŲ LĖŠŲ REIKALAVIMŲ APSKAIČIAVIMO VERTINIMO METODIKA

67 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, ar įstaiga apskaičiuoja nuosavų lėšų reikalavimus naudodama savo rizikos parametrus, susijusius su įvairiomis pozicijų klasėmis, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 110 straipsnio 2 ir 3 dalyse, 144 straipsnio 1 dalies g punkte ir 151–168 straipsniuose, ir gali teikti informaciją, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 430 straipsnį, kompetentingos institucijos patikrina visus šiuos aspektus:

a) nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti naudojamos sistemos patikimumą pagal 68 straipsnį;

b) duomenų kokybę pagal 69 straipsnį;

c) įvairioms pozicijų klasėms taikomos metodikos ir procedūrų įgyvendinimo teisingumą pagal 70 straipsnį;

d) nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo proceso organizavimą pagal 71 straipsnį.

2. Kalbant apie grupes, atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos atsižvelgia į bankų grupės struktūrą ir nustatytas patronuojančiosios įstaigos ir jos patronuojamųjų įstaigų funkcijas ir pareigas.

3. Atlikdamos patikrinimą pagal 1 ir 2 dalis kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina įstaigos vidaus politiką ir procedūras, susijusias su nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo procesu, įskaitant duomenų šaltinius, skaičiavimo metodus ir taikomas kontrolės priemones;

b) tikrina atitinkamas įvairių skyrių ir vidaus organų, dalyvaujančių apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus, funkcijas ir pareigas;

c) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų posėdžių protokolus;

d) tikrina skaičiavimo sistemos bandymų dokumentus, įskaitant į bandymus įtrauktus scenarijus, jų rezultatus ir patvirtinimą;

e) tikrina atitinkamas kontrolės ataskaitas, įskaitant duomenų iš įvairių šaltinių derinimo rezultatus;

f) tikrina atitinkamus vidaus auditorių ar kitas kontrolės funkcijas įstaigoje atliekančių darbuotojų nustatytus faktus;

g) tikrina pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus atitinkamo audito metu;

h) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

4. Atlikdamos vertinimą pagal 1 ir 2 dalis kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti bet kuriuos šiuos papildomus metodus:

a) patikrinti nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti naudojamų IT sistemų funkcinius dokumentus;

b) paprašyti įstaigos tiesiogiai apskaičiuoti tam tikrų rūšių pozicijų nuosavų lėšų reikalavimus;

c) atlikti savo imties bandymus, susijusius su nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimu, naudojant įstaigos duomenis dėl tam tikrų rūšių pozicijų;

d) atlikti savo testus su įstaigos duomenimis arba paprašyti įstaigos atlikti kompetentingų institucijų pasiūlytus testus;

e) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

68 straipsnis

Nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti naudojamos sistemos patikimumas

Vertindamos nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti naudojamos įstaigos sistemos patikimumą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies g punkte, be 72–75 straipsnių reikalavimų dėl duomenų tvarkymo vertinimo metodikos, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaigos atliekami kontroliniai bandymai, skirti patvirtinti, kad nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimas atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 151–168 straipsnius, yra išsamūs;

b) tie kontroliniai bandymai yra patikimi ir, visų pirma, ar skaičiavimai, atlikti nuosavų lėšų reikalavimams naudojamoje sistemoje, dera su alternatyvioje skaičiavimo priemonėje atliktais skaičiavimais;

c) įstaigos atliekamų kontrolinių bandymų dažnumas yra pakankamas ir bandymai vyksta bent tuo metu, kai vykdomi nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo algoritmai, ir visais kitais atvejais, kai sistemoje atliekami pakeitimai.

69 straipsnis

Duomenų kokybė

1. Vertindamos nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti naudojamų duomenų kokybę, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies g punkte, be 73 straipsnio reikalavimų, kompetentingos institucijos patikrina įstaigos įdiegtus mechanizmus ir procedūras, skirtus nustatyti pozicijų vertes ir visas atitinkamas charakteristikas, įskaitant duomenis, susijusius su rizikos parametrais ir kredito rizikos mažinimo priemonėmis. Kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) rizikos parametrai yra išsamūs, taip pat atvejais, kai trūkstami parametrai pakeičiami numatytosiomis vertėmis, ir ar atliekant tokį pakeitimą jis yra konservatyvus, pagrįstas ir dokumentuotas;

b) parametrų verčių diapazonas atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 160–164 straipsniuose nustatytas reglamentavimo ir minimalias vertes;

c) duomenys, naudojami apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus, dera su kituose vidaus procesuose naudojamais duomenimis;

d) rizikos parametrų taikymas atitinka pozicijų charakteristikas ir, visų pirma, ar priskirtas LGD yra tikslus ir tinkamas pozicijos rūšiai ir užtikrinimo priemonei, naudojamai užtikrinant poziciją, kaip numatyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 164 straipsnyje ir 230 straipsnio 2 dalyje;

e) pozicijos vertės apskaičiavimas yra teisingas ir, visų pirma, ar užskaitos susitarimai ir nebalansinių straipsnių klasifikavimas naudojami laikantis Reglamento (ES) Nr. 575/2013 166 straipsnio;

f) kai nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taikomas PD/LGD metodas, pozicijų klasifikavimas ir rizikos parametrų taikymas yra teisingi pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 165 straipsnį.

2. Vertindamos nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti naudojamų duomenų suderinamumą su duomenimis, naudojamais vidaus tikslais pagal 18–22 straipsnius dėl naudojimo patikrinimo ir patirties patikrinimo vertinimo metodikos, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) yra tinkamų kontrolės ir suderinimo mechanizmų, kuriais užtikrinama, kad nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti naudojamų rizikos parametrų vertės atitiktų vidaus tikslais naudojamų parametrų vertę;

b) yra tinkamų kontrolės ir suderinimo mechanizmų, kuriais užtikrinama, kad pozicijų, kurioms apskaičiuojami nuosavų lėšų reikalavimai, vertė atitiktų apskaitos duomenis;

c) visų į įstaigos didžiąją knygą įtrauktų pozicijų nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimas yra išsamus ir ar pozicijų, kurioms taikomas IRB metodas, ir pozicijų, kurioms taikomas standartizuotas metodas, skirtumas atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 148 ir 150 straipsnius.

70 straipsnis

Įvairioms pozicijų klasėms taikomos metodikos ir procedūrų įgyvendinimo teisingumas

Vertindamos nuosavų lėšų reikalavimams apskaičiuoti naudojamos metodikos ir procedūrų įgyvendinimo teisingumą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies g punkte, įvairiose pozicijų klasėse kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) rizikos koeficiento formulė taikoma teisingai, remiantis Reglamento (ES) Nr. 575/2013 153 ir 154 straipsniais, atsižvelgiant į pozicijų priskyrimą pozicijų klasėms;

b) koreliacijos koeficientas apskaičiuojamas remiantis pozicijų charakteristikomis, visų pirma, ar bendras pardavimo parametras taikomas remiantis konsoliduota finansine informacija;

c) kai pagal riziką įvertintų pozicijų suma koreguojama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 153 straipsnio 3 dalį, koreguojant atsižvelgiama į visus šiuos aspektus:

i) informacija apie užtikrinimo teikėjo PD taikoma teisingai;

ii) užtikrinimo teikėjo PD apskaičiuojama naudojant kompetentingų institucijų pagal IRB metodą patvirtintą reitingų sistemą;

d) teisingai apskaičiuojamas išpirkimo termino parametras, visų pirma:

i) apskaičiuojant išpirkimo termino parametrą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 162 straipsnio 2 dalies f punktą naudojama priemonės galiojimo pabaigos data;

ii) tais atvejais, kai išpirkimo termino parametras yra mažesnis nei vieni metai, tai yra tinkamai pagrįsta ir dokumentuota, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 162 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse;

e) mažmeninių pozicijų, kurios užtikrintos gyvenamosios ir komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu ir kurioms netaikomos centrinės valdžios institucijų garantijos, pozicijos svertinio LGD vidurkio apatinė riba, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 164 straipsnio 4 ir 5 dalyse, apskaičiuojama bendrai visoms mažmeninėms pozicijos, kurios užtikrintos atitinkamai gyvenamosios ir komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu, ir tais atvejais, kai bendras pozicijos svertinis LGD vidurkis yra mažesnis nei atitinkama apatinė riba, įstaiga ilgainiui nuosekliai atlieka koregavimą;

f) skirtingų metodų taikymas skirtingiems nuosavybės vertybinių popierių portfeliams, kai pati įstaiga taiko skirtingus vidaus rizikos valdymo metodus pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 155 straipsnį, yra teisingas, visų pirma ar metodo pasirinkimas:

i) nereiškia, kad nuosavų lėšų reikalavimai įvertinami nepakankamai;

ii) ilgainiui daromas nuosekliai;

iii) yra pagrįstas vidaus rizikos valdymo praktika;

g) jeigu naudojamas paprastas rizikos koeficiento metodas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 155 straipsnio 2 dalį, rizikos koeficientai taikomi teisingai, visų pirma ar 190 % rizikos koeficientas taikomas tik pakankamai diversifikuotiems portfeliams, kai įstaiga yra įrodžiusi, jog diversifikavus portfelį pavyko gerokai sumažinti riziką, palyginti su pavienių portfelio pozicijų rizika;

h) tikėtino nuostolio sumų ir kredito rizikos koregavimų, papildomų vertės koregavimų ir kitų nuosavų lėšų sumažinimų skirtumas pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 159 straipsnį apskaičiuojamas teisingai, visų pirma:

i) ar skaičiuojama atskirai pozicijų esant įsipareigojimų neįvykdymui portfeliui ir pozicijų nesant įsipareigojimų neįvykdymo portfeliui;

ii) kai atliekant skaičiavimą portfeliui esant įsipareigojimų neįvykdymui gaunama neigiama suma, ar ši suma nėra naudojama teigiamoms sumoms, gaunamoms atliekant pozicijų nesant įsipareigojimų neįvykdymo portfelio skaičiavimus, atsverti;

iii) ar skaičiavimas atliekamas neatskaičius mokesčių;

i) įvairūs pozicijų kaip KIS vienetų ar akcijų traktavimo metodai taikomi teisingai, visų pirma:

i) ar įstaiga teisingai atskiria KIS pozicijas, kurioms taikomas Reglamento (ES) Nr. 575/2013 152 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytas skaidrumo metodas, ir kitas KIS pozicijas;

ii) ar KIS pozicijos, tvarkomos pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 152 straipsnio 1 arba 2 dalį, atitinka to reglamento 132 straipsnio 3 dalies tinkamumo kriterijus;

iii) kai įstaiga taiko Reglamento (ES) Nr. 575/2013 152 straipsnio 4 dalyje nustatytą metodą vidutinėms pagal riziką įvertintų pozicijų sumoms apskaičiuoti, ar:

— šio skaičiavimo teisingumą patvirtina išorės auditorius;

— Reglamento (ES) Nr. 575/2013 152 straipsnio 2 dalies b punkto i ir ii papunkčiuose nustatyti dauginimo koeficientai taikomi teisingai;

— kai įstaigos pagal riziką įvertintų pozicijų sumas apskaičiuoja trečioji šalis, ar trečioji šalis atitinka Reglamento (ES) Nr. 575/2013 152 straipsnio 4 dalies a ir b punktų reikalavimus.

71 straipsnis

Nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo proceso organizavimas

Vertindamos nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimo proceso pagrįstumą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies g punkte, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) skyriaus ar skyrių, atsakingų už apskaičiavimo proceso kontrolę ir valdymą, pareigų paskirstymas, visų pirma atsakomybės už konkrečias kontrolės priemones, taikytinas kiekviename apskaičiavimo proceso etape, paskirstymas yra aiškiai apibrėžtas;

b) atitinkamomis procedūromis, įskaitant atsargines procedūras, užtikrinama, kad nuosavų lėšų reikalavimai būtų apskaičiuojami pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 430 straipsnį;

c) visi įvesties duomenys, įskaitant rizikos parametrų vertes ir ankstesnes sistemos versijas, saugomi, kad būtų galima atkartoti nuosavų lėšų reikalavimų apskaičiavimą;

d) apskaičiavimo rezultatai patvirtinami tinkamu vadovybės lygmeniu ir ar vyresnioji vadovybė informuojama apie galimas skaičiavimo klaidas ar nepakankamumą ir priemones, kurių reikia imtis.

12 SKYRIUS

DUOMENŲ TVARKYMO VERTINIMO METODIKA

72 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Vertindamos, kaip laikomasi Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies d punkte ir 176 straipsnyje nustatytų duomenų tvarkymo reikalavimų, kompetentingos institucijos įvertina visus šiuos aspektus:

a) vidaus, išorės ar bendrų duomenų kokybę, įskaitant duomenų kokybės valdymo procesą, pagal 73 straipsnį;

b) duomenų dokumentavimą ir teikimą pagal 74 straipsnį;

c) atitinkamą IT infrastruktūrą pagal 75 straipsnį.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina duomenų kokybės valdymo politiką, metodus ir procedūras, susijusias su IRB metode naudojamais duomenimis;

b) tikrina atitinkamas duomenų kokybės ataskaitas, taip pat jų išvadas, nustatytus faktus ir rekomendacijas;

c) tikrina IT infrastruktūros politiką ir IT sistemų valdymo procedūras, įskaitant nenumatytų atvejų planavimo politiką, susijusią su IT sistemomis, naudojamomis taikant IRB metodą;

d) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų posėdžių protokolus;

e) tikrina atitinkamus vidaus auditorių ar kitas kontrolės funkcijas įstaigoje atliekančių darbuotojų nustatytus faktus;

f) tikrina pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus atitinkamo audito metu;

g) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

3. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti bet kurį iš šių papildomų metodų:

a) atlikti savo testus su įstaigos duomenimis arba paprašyti įstaigos atlikti kompetentingų institucijų pasiūlytus testus;

b) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

73 straipsnis

Duomenų kokybė

1. Vertindamos vidaus, išorės ar bendrų duomenų, reikalingų siekiant veiksmingai remti kredito rizikos nustatymo ir valdymo procesą, kokybę pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies d punktą ir 176 straipsnį kompetentingos institucijos patikrina:

a) parametrų, kuriems reikia verčių, verčių išsamumą;

b) duomenų tikslumą užtikrinant, kad duomenyse iš esmės nebūtų klaidų;

c) duomenų nuoseklumą užtikrinant, kad tam tikrą duomenų rinkinį būtų galima palyginti įvairiuose įstaigos duomenų šaltiniuose;

d) duomenų verčių savalaikiškumą užtikrinant, kad vertės būtų atnaujintos;

e) duomenų unikalumą užtikrinant, kad bendri duomenys nesidubliuotų dėl filtrų ar kitų šaltinių duomenų transformacijų;

f) duomenų galiojimą užtikrinant, kad duomenys būtų pagrįsti tinkama klasifikavimo sistema, kuri būtų pakankamai griežta, kad būtų priimtina;

g) duomenų atsekamumą užtikrinant, kad nagrinėjamų duomenų istoriją, tvarkymą ir buvimo vietą būtų galima lengvai atsekti.

2. Vertindamos duomenų kokybės valdymo procesą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) tenkinamos visos šios sąlygos:

   i) tinkami duomenų kokybės standartai, kuriuose nustatyti duomenų kokybės valdymo proceso tikslai ir bendra taikymo sritis;

   ii) tinkama duomenų rinkimo, saugojimo, migracijos, aktualizavimo ir naudojimo politika, standartai ir procedūros;

   iii) praktika nuosekliai atnaujinti ir tobulinti duomenų kokybės valdymo procesą;

   iv) kriterijų ir procedūrų rinkinys, skirtas nustatyti atitiktį duomenų kokybės standartams, ir visų pirma bendrieji kriterijai ir duomenų suderinimo tarp sistemų ir sistemų viduje, įskaitant apskaitos ir vidaus reitingais pagrįstus duomenis, procesas;

   v) tinkami procesai, skirti vidaus lygmeniu vertinti ir nuolat gerinti duomenų kokybę, įskaitant vidaus rekomendacijų rengimo procesą siekiant spręsti problemas tobulintinose srityse ir tų rekomendacijų įgyvendinimo procesą teikiant pirmenybę jų reikšmingumui ir visų pirma reikšmingų neatitikimų, atsirandančių dėl duomenų suderinimo proceso, pašalinimo procesą;

b) duomenų rinkimo procesas yra pakankamai nepriklausomas nuo duomenų kokybės valdymo proceso, tam tikrais atvejais įskaitant organizacinės struktūros ir darbuotojų atskyrimą.

74 straipsnis

Duomenų patvirtinimas dokumentais ir teikimas

1. Vertindamos duomenų, reikalingų siekiant veiksmingai remti kredito rizikos nustatymo ir valdymo procesą, patvirtinimą dokumentais pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies d punktą ir 176 straipsnį kompetentingos institucijos vertina visus šiuos aspektus:

a) duomenų bazių rinkinio specifikaciją, visų pirma:

   i) pasaulinį duomenų bazių, taikant IRB metodą naudojamų skaičiavimo sistemose, žemėlapį;

   ii) atitinkamus duomenų šaltinius;

   iii) atitinkamus duomenų gavimo bei transformavimo procesus ir šiuo požiūriu taikomus kriterijus;

   iv) atitinkamą duomenų bazių funkcinę specifikaciją, įskaitant jų dydį, sukūrimo datą, duomenų žodynus su laukų turinio ir įvairių laukų verčių paaiškinimais ir aiškiomis duomenų elementų apibrėžtimis;

   v) atitinkamą duomenų bazių techninę specifikaciją, įskaitant duomenų bazės rūšį, lenteles, duomenų bazės valdymo sistemą ir duomenų bazės architektūrą ir duomenų modelius, nurodytus bet kokiose standartinėse pastabose dėl duomenų modeliavimo;

   vi) atitinkamus darbo srautus ir procedūras, susijusius su duomenų rinkimu ir duomenų saugojimu;

b) duomenų valdymo politiką ir pareigų paskirstymą, įskaitant naudotojų profilius ir duomenų savininkus;

c) duomenų valdymo sistemoje įgyvendintų kontrolės priemonių skaidrumą, prieinamumą ir nuoseklumą.

2. Vertindamos duomenų teikimą kompetentingos institucijos, visų pirma, tikrina, ar teikiant duomenis:

a) nustatyta ataskaitų ar apžvalgų, nustatytų faktų ir, kai taikytina, rekomendacijų, kaip pašalinti nustatytas silpnąsias puses ar trūkumus, taikymo sritis;

b) pakankamai dažnai pranešama įstaigos vyresniajai vadovybei ir valdymo organui ir ar teikiamų duomenų gavėjo lygis atitinka įstaigos organizacinę struktūrą ir informacijos rūšį bei reikšmingumą;

c) tai daroma reguliariai ir kai tinkama, taip pat *ad hoc* pagrindu;

d) pateikiama pakankamai įrodymų, kad įstaiga tinkamai atsižvelgia į rekomendacijas ir jas įgyvendina.

75 straipsnis

IT infrastruktūra

1. Siekdamos įvertinti IT sistemų, svarbių įstaigos reitingų sistemoms ir IRB metodo taikymui, architektūrą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnį kompetentingos institucijos vertina visus šiuos aspektus:

a) IT sistemos architektūrą, įskaitant visas taikomąsias programas, jų sąsajas ir tarpusavio ryšius;

b) duomenų srauto diagramą, kurioje sužymėtos visos pagrindinės taikomosios programos, duomenų bazės ir IT komponentai, naudojami taikant IRB metodą ir susiję su reitingų sistemomis;

c) IT sistemų savininkų priskyrimą;

d) IT sistemų galingumą, išplečiamumą ir veiksmingumą;

e) IT sistemų ir duomenų bazių vadovus.

2. Vertindamos IT infrastruktūros, kuri yra svarbi įstaigos reitingų sistemoms ir IRB metodo taikymui, pagrįstumą, saugumą ir patikimumą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) IT infrastruktūra gali laiku, automatiškai ir lanksčiai remti įstaigos įprastus ir neįprastus procesus;

b) tinkamai ribojama IT infrastruktūros gebėjimų sutrikimo (sutrikimų) rizika, duomenų praradimo rizika ir neteisingo vertinimo (trikčių) rizika;

c) IT infrastruktūra yra tinkamai apsaugota nuo piktavališkų vidaus ar išorės subjektų vykdomos duomenų ar sistemų vagystės, sukčiavimo, manipuliavimo ar sabotažo.

3. Vertindamos IT infrastruktūros, kuri yra svarbi įstaigos reitingų sistemoms ir IRB metodo taikymui, patvarumą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) IT sistemų, duomenų ir dokumentų atsarginio kopijavimo procedūros yra įdiegtos ir periodiškai išbandomos;

b) ypatingos svarbos IT sistemoms įgyvendinti veiklos tęstinumo planai;

c) IT sistemų atkūrimo procedūros sutrikimo atveju yra apibrėžtos ir periodiškai išbandomos;

d) IT sistemų naudotojų valdymas vykdomas pagal atitinkamą įstaigos politiką ir procedūras;

e) ypatingos svarbos IT sistemoms yra nustatyta audito seka;

f) IT sistemų pakeitimų valdymas yra tinkamas, o pakeitimų stebėsena apima visas IT sistemas.

4. Vertindamos, ar IT infrastruktūra, kuri yra svarbi įstaigos reitingų sistemoms ir IRB metodo taikymui, peržiūrima ir reguliariai, ar *ad hoc* pagrindu, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) reguliariai vykdant stebėseną ir atliekant *ad hoc* peržiūrą parengiamos rekomendacijos, kaip pašalinti silpnąsias puses ar trūkumus, jei jų nustatyta;

b) a punkte nurodyti nustatyti faktai ir rekomendacijos pateikiami įstaigos vyresniajai vadovybei ir valdymo organui;

c) yra pakankamai įrodymų, kad įstaiga tinkamai atsižvelgia į rekomendacijas ir jas įgyvendina.

13 SKYRIUS

NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ POZICIJOMS TAIKOMŲ VIDAUS MODELIŲ VERTINIMO METODIKA

76 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Vertindamos, ar įstaiga geba sukurti ir patvirtinti nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taikomą vidaus modelį ir kiekvieną poziciją priskirti nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taikomų vidaus modelių taikymo mastui, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies f ir h punktus ir 186, 187 bei 188 straipsnius, kompetentingos institucijos vertina visus šiuos aspektus:

a) naudojamų duomenų tinkamumą pagal 77 straipsnį;

b) modelių tinkamumą pagal 78 straipsnį;

c) testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos išsamumą pagal 79 straipsnį;

d) modelio ir modeliavimo proceso vientisumą pagal 80 straipsnį;

e) pozicijų priskyrimo vidaus modelių metodui tinkamumą pagal 81 straipsnį;

f) patikimumo vertinimo funkcijos tinkamumą pagal 82 straipsnį.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina atitinkamą įstaigos vidaus politiką ir procedūras;

b) tikrina įstaigos techninius dokumentus dėl nuosavybės vertybinių popierių pozicijų vidaus modelio kūrimo metodikos ir proceso;

c) tikrina atitinkamus kūrimo vadovus, metodikas bei procesus ir kritiškai juos įvertina;

d) tikrina įvairių skyrių ir vidaus organų, dalyvaujančių kuriant nuosavybės vertybinių popierių pozicijų vidaus modelį, vertinant jo patikimumą ir jį taikant, funkcijas ir pareigas;

e) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, ar komitetų posėdžių protokolus;

f) tikrina atitinkamas nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taikomų vidaus modelių veikimo ataskaitas ir įstaigos kredito rizikos kontrolės skyriaus, patikimumo vertinimą atliekančių darbuotojų, vidaus auditorių ar bet kokią kitą kontrolės funkciją atliekančių darbuotojų rekomendacijas;

g) tikrina atitinkamas pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus vykdant stebėseną, patikimumo vertinimą ir audito metu;

h) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

3. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taip pat gali taikyti bet kuriuos šiuos papildomus metodus:

a) prašyti nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taikomų vidaus modelių kūrimo procese naudojamų duomenų ir juos analizuoti;

b) nustatyti savo vertės pokyčio rizikos įverčius arba atkartoti įstaigos nustatytus vertės pokyčio rizikos įverčius naudodamos atitinkamus įstaigos pateiktus duomenis;

c) prašyti pateikti papildomų dokumentų ar analizę, pagrindžiančią metodikos pasirinkimą ir gautus rezultatus;

d) patikrinti vertės pokyčio rizikai apskaičiuoti naudojamų IT sistemų funkcinius dokumentus;

e) patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

77 straipsnis

Duomenų tinkamumas

Vertindamos duomenų, kuriais parodomas faktinis nuosavybės vertybinių popierių pozicijų grąžos paskirstymas, tinkamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 186 straipsnį, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) duomenys atitinka įstaigos specifinių nuosavybės vertybinių popierių pozicijų rizikos profilį;

b) duomenys yra pakankami, kad būtų galima apskaičiuoti statistiškai patikimus nuostolių įverčius, arba yra tinkamai pakoreguoti siekiant gauti modelio rezultatus, pasižyminčius reikiamu realumo ir konservatyvumo lygiu;

c) naudojami duomenys iš išorės šaltinių arba, kai naudojami vidaus duomenys, juos nepriklausomai patikrina atitinkami kontrolės funkciją įstaigoje atliekantys darbuotojai;

d) duomenys apima ilgiausią turimą laikotarpį, kad būtų galima konservatyviai apskaičiuoti galimus nuostolius per atitinkamą ilgalaikį arba verslo ciklą, ir, visų pirma, ar jie apima svarbių nepalankių finansinių sąlygų laikotarpį, svarbų įstaigos portfeliui;

e) kai naudojami trumpesnio laikotarpio perskaičiuoti ketvirčio duomenys, perskaičiavimo procedūra ilgainiui taikoma konservatyviai ir nuosekliai remiantis empiriniais įrodymais ir taikant gerai parengtą ir dokumentais patvirtintą metodą;

f) pasirenkamas ilgiausias laikotarpis, kuriam galima apskaičiuoti 99 procentilį pasitelkiant nesutampančius stebėjimo duomenis.

78 straipsnis

Modelių tinkamumas

Vertindamos modelių, naudojamų nuosavybės vertybinių popierių grąžos paskirstymui įvertinti apskaičiuojant nuosavų lėšų reikalavimus, tinkamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 186 straipsnį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) modelis atitinka įstaigos nuosavybės vertybinių popierių portfelio rizikos profilį ir sudėtingumą ir ar tais atvejais, kai įstaiga turi reikšmingų akcijų paketų, kurių vertės yra daugiausia nelinijinio pobūdžio, modelyje į tai tinkamai atsižvelgiama;

b) atskirų pozicijų priskyrimas tarpinėms pozicijoms, rinkos indeksams ir rizikos veiksniams yra patikimas, intuityvus ir konceptualiai patikimas;

c) pasirinkti rizikos veiksniai yra tinkami ir veiksmingai aprėpia ir bendrąją, ir specifinę riziką;

d) modeliu tinkamai paaiškinamas ankstesnių laikotarpių kainų svyravimas;

e) modeliu aprėpiamas galimų koncentracijų dydis ir jų sudėties pokyčiai.

79 straipsnis

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos išsamumas

1. Vertindamos testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programos išsamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 186 straipsnio g punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar įstaiga gali pateikti nuostolių įverčius pagal alternatyvius nepalankius scenarijus ir ar tie scenarijai skiriasi nuo naudojamų vidaus modelyje, bet vis tiek gali pasireikšti.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) alternatyvūs nepalankūs scenarijai yra svarbūs įstaigos specifiniam akcijų paketui, parodo reikšmingus įstaigos nuostolius ir aprėpia poveikį, kurio neparodo modelio rezultatai;

b) modelio rezultatai pagal alternatyvius nepalankius scenarijus naudojami faktiškai valdant nuosavybės vertybinių popierių portfelio riziką ir apie juos periodiškai pranešama vyresniajai vadovybei;

c) alternatyvūs nepalankūs scenarijai periodiškai peržiūrimi ir atnaujinami.

80 straipsnis

Modelio ir modeliavimo proceso vientisumas

1. Vertindamos modelių ir modeliavimo proceso vientisumą, kaip reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 187 straipsnį, kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) vidaus modelis yra visapusiškai integruotas į ne prekybos knygos nuosavybės vertybinių popierių portfelio valdymą, įstaigos bendrąsias valdymo informacines sistemas bei įstaigos rizikos valdymo infrastruktūrą ir yra naudojamas investicijų riboms ir nuosavybės vertybinių popierių pozicijų rizikai stebėti;

b) modeliavimo skyrius yra kompetentingas ir nepriklausomas nuo skyriaus, atsakingo už pavienių investicijų valdymą.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalies a punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) įstaigos valdymo organas ir vyresnioji vadovybė aktyviai dalyvauja rizikos kontrolės procese, t. y. ar jie patvirtino investicijų ribas, be kita ko, grindžiamas vidaus modelio rezultatais;

b) rizikos kontrolės skyriaus rengiamas ataskaitas tikrina atitinkamo lygio vadovybė, turinti pakankamai įgaliojimų sumažinti pozicijas, taip pat sumažinti bendrą įstaigos rizikos poziciją;

c) parengti veiksmų planai, taikomi rinkos krizės situacijose, darančiose poveikį modelio taikymo sričiai, ir ar juose aprašyti įvykiai, dėl kurių jie pradedami taikyti, ir planuojami veiksmai.

3. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalies b punktą kompetentingos institucijos patikrina, ar:

a) už modeliavimo skyrių atsakingi darbuotojai ir vyresnioji vadovybė neatlieka užduočių, susijusių su pavienių investicijų valdymu;

b) modeliavimo skyrių arba už pavienių investicijų valdymą atsakingų skyrių vyresnieji vadovai turi skirtingus atskaitomybės ryšius su įstaigos valdymo organu ar jo paskirtu komitetu;

c) už modeliavimo skyrių atsakingų darbuotojų ir vyresniosios vadovybės atlyginimas nėra susietas su užduočių, susijusių su pavienių investicijų valdymu, vykdymu.

81 straipsnis

Pozicijų priskyrimo vidaus modelių metodui tinkamumas

Vertindamos kiekvienos pozicijos, kuriai taikomas nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms taikomas metodas, priskyrimo vidaus modelių metodui tinkamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies h punktą, kompetentingos institucijos vertina priskyrimui ar priskyrimo peržiūrai naudotas apibrėžtis, procesus ir kriterijus.

82 straipsnis

Patikimumo vertinimo funkcijos tinkamumas

Vertindamos patikimumo vertinimo funkcijos tinkamumą pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 144 straipsnio 1 dalies f punktą ir 188 straipsnį kompetentingos institucijos taiko 10–13 straipsnius ir patikrina, ar:

a) įstaiga bent kartą per ketvirtį palygina pirmąjį faktinės nuosavybės vertybinių popierių grąžos procentilį su modelio įverčiais;

b) atliekant a punkte nurodytą palyginimą naudojamas stebėjimo laikotarpis, kuris yra bent vieni metai, arba laikotarpis, per kurį galima apskaičiuoti pirmąjį procentilį remiantis nesutampančiais stebėjimo duomenimis;

c) kai stebėjimo duomenų procentinė dalis, mažesnė už apskaičiuotąjį pirmąjį nuosavybės vertybinių popierių grąžos procentilį, viršija 1 %, tai tinkamai pagrindžiama ir įstaiga imasi atitinkamų taisomųjų veiksmų.

14 SKYRIUS

REITINGŲ SISTEMŲ PAKEITIMŲ VALDYMO VERTINIMO METODIKA

83 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Siekdamos įvertinti, kaip įstaiga laikosi reitingų sistemos arba vidaus modelių metodo, taikomo nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, taikymo masto pakeitimų ir reitingų sistemų arba vidaus modelių metodo, taikomo nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, pakeitimų valdymo ir patvirtinimo dokumentais reikalavimų pagal Reglamento (ES) Nr. 575/2013 143 straipsnio 3 ir 4 dalis ir 175 straipsnio 2 dalį, kompetentingos institucijos patikrina, ar su tokiais pakeitimais susijusi įstaigos politika (toliau – pakeitimų politika) yra tinkamai įgyvendinta ir atitinka Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 529/2014 2–5 straipsnių, 8 straipsnio ir I priedo reikalavimus.

2. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taiko visus šiuos metodus:

a) tikrina įstaigos pakeitimų politiką;

b) tikrina atitinkamus įstaigos vidaus organų, įskaitant valdymo organą, modelio komiteto ar kitų komitetų posėdžių protokolus;

c) tikrina atitinkamas reitingų sistemų pakeitimų valdymo ataskaitas ir įstaigos kredito rizikos kontrolės skyriaus, patvirtinimo funkciją atliekančių darbuotojų, vidaus auditorių ar bet kokią kitą kontrolės funkciją atliekančių darbuotojų rekomendacijas;

d) tikrina atitinkamas pažangos ataskaitas dėl įstaigos pastangų ištaisyti trūkumus ir sumažinti riziką, nustatytus vykdant stebėseną, patikimumo vertinimą ir audito metu;

e) gauna atitinkamų įstaigos darbuotojų ir vyresniosios vadovybės rašytinius pareiškimus arba juos apklausia.

3. Atlikdamos vertinimą pagal 1 dalį kompetentingos institucijos taip pat gali patikrinti kitus svarbius įstaigos dokumentus.

84 straipsnis

Pakeitimų politikos turinys

Vertindamos įstaigos pakeitimų politiką kompetentingos institucijos patikrina, ar pakeitimų politika įgyvendinami Reglamento (ES) Nr. 575/2013 reikalavimai, taip pat Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 529/2014 1–5 straipsniuose, 8 straipsnyje ir I priede nustatyti kriterijai ir ar numatomas praktinis tų reikalavimų ir kriterijų taikymas, atsižvelgdamos į šiuos aspektus:

a) pakeitimų patvirtinimo vidaus lygmeniu atsakomybės sritis, atskaitomybės ryšius ir procedūras, atsižvelgiant į įstaigos organizacines charakteristikas ir metodo ypatumus;

b) pakeitimų apibrėžtis, metodus ir, kai taikytina, klasifikavimo parametrus;

c) procedūras, pagal kurias pakeitimai nustatomi ir stebimi ir apie juos pranešama kompetentingoms institucijoms bei prašoma jų leidimo;

d) pakeitimų įgyvendinimo procedūras, įskaitant jų patvirtinimą dokumentais.

15 SKYRIUS

BAIGIAMOJI NUOSTATA

85 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2021 m. spalio 20 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN